

Riksdagens protokoll

2012/13:67

Tisdagen den 19 februari

Kl. 13.00 – 15.59
18.00 – 20.29

Protokoll
2012/13:67

---

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 12 och 13 februari.

2 § Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Sedat Dogru* (M) av sagt sig uppdraget som suppleant i kulturutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

3 § Meddelande om statsministerns frågestund

Förste vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 21 februari kl. 14.00* skulle frågor besvaras av statsminister Fredrik Reinfeldt (M).

4 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott

Förste vice talmannen anmälde att ett utdrag ur prot. 2012/13:18 för torsdagen den 14 februari i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag inkommit från civilutskottet.

5 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2012/13:FPM61 Unionens rättigheter vid tillämpning av internationella handelsregler *KOM(2012) 773* till näringsutskottet

6 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2012/13:245

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:245 Statsbudgeten och jämställdheten
av Marie Nordén (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 12 mars 2013.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 14 februari 2013

Finansdepartementet

Anders Borg (M)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2012/13:257

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:257 Framgångsrik utbudspolitik för växande klyftor
av Peter Persson (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 8 mars 2013.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 14 februari 2013

Finansdepartementet

Anders Borg (M)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2012/13:270

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:270 Våld i nära relationer bland äldre
av Meeri Wasberg (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 15 mars 2013.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 15 februari 2013

Socialdepartementet

Maria Larsson (KD)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

Föredrogs och bordlades åter
Trafikutskottets utlåtande 2012/13:TU8
Näringsutskottets betänkande 2012/13:NU6
Utrikesutskottets betänkande 2012/13:UU7
Försvarsutskottets betänkande 2012/13:FöU3
Finansutskottets betänkande 2012/13:FiU32
Justitieutskottets betänkande 2012/13:JuU15

8 § Svar på interpellation 2012/13:236 om klimatanpassat skogsbruk

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Jens Holm har frågat mig om jag avser att verka för att ett omställningsstöd införs för att stimulera alternativa skogsskötselmetoder och att verka för styrmedel som begränsar kalhyggen på för klimatet känsliga så kallade organogena marker.

Låt mig börja med att betona att regeringen tar klimatfrågan och det bidrag skogen kan ge på största allvar. Den svenska skogens långsiktiga klimatnytta beror främst på hur mycket förnybar skogsråvara som uthålligt kan skördas för att ersätta fossil energi och mer energikrävande produkter. Ett uthålligt uttag av virke och biomassa i den svenska skogen är möjligt genom att vi har en långsiktigt hög tillväxt och ett aktivt skogsbruk. Sverige har under de senaste hundra åren fördubblat skogens tillväxt, vilket lett till betydligt ökade avverkningsmöjligheter, trots långa omloppstider i skogen, samtidigt som det sammanlagda kolförrådet har ökat i skog och mark. Detta innebär att vi sedan länge förenar ett aktivt skogsbruk med en betydande klimatnytta. Vad många inte tänker på är att av varje kubikmeter virke som avverkas används hälften direkt som biobränsle. Den andra halvan används i en mängd olika produkter som papper, kläder, plankor och brädor. Också dessa produkter kommer i de flesta fall att utnyttjas för energiändamål i vårt land.

När man analyserar skogens och skogsmarkens roll för klimatet är det nödvändigt att använda ett långsiktigt tidsperspektiv och inkludera alla växthusgaser. Koldioxiden är den viktigaste växthusgasen, även om utsläpp av metan och lustgas också spelar roll. Det är också viktigt att beakta hur biomissan som skördas används. Jens Holm refererar till en artikel i tidskriften Biogeosciences och drar felaktiga slutsatser om skillnader mellan olika brukningsformer i svensk skog och utsläpp av lustgas liksom om skogens funktion som koldioxidsänka.

På frågan från Jens Holm om jag avser att verka för att ett omställningsstöd införs för att stimulera alternativa skogsskötselmetoder är svaret nej. Många olika nyttigheter ska vägas in när man väljer skogsskötselmetoder, och regeringen har inom ramen för Skogsriket satsat nya budgetmedel under den kommande treårsperioden för att utveckla och förbättra skogsskötselmetoder som kan leda till ökad skogstillväxt och ett utvecklat miljöarbete. Skogsstyrelsen och SLU har fått i uppdrag att utveckla detta område, där bland annat olika former av kontinuitets-skogsbruk kommer att vara en del. Det finns heller inte några hinder i dagens regelverk för den som vill tillämpa alternativa skogsbrukssätt

eller låta skogen stå kvar för alternativa målsättningar med ägandet. Dessutom pågår Miljömålsberedningens arbete som ska redovisas till sommaren och där frågan om bruksformer kan komma att beröras ytterligare.

Jens Holm har också frågat om jag avser att verka för styrmedel som begränsar kalhyggen på för klimatet känsliga så kallade organogena skogsmarker. Som jag tydliggjort i mitt svar råder det inte vetenskaplig konsensus om att kontinuitetsskogsbruk skulle ha en större sammanlagd och långsiktig klimatnytta än trakthyggesbruk på denna typ av skogsmark. Däremot vet man att vissa torvmarker, exempelvis sumpskogar och kärr, är känsliga ur klimatsynpunkt och värdefulla ur biodiversitetssynpunkt och att det är viktigt att forskningen inom detta område fortsätter och att vår kunskap förstärks. Regeringen avser inte att nu föreslå några ytterligare åtgärder för att styra den enskilde skogsägarens val. Vår skogspolitik bygger på frihet under ansvar, och den rådgivning som myndigheterna ger speglar förstås aktuell kunskap. Regeringen avser att återkomma till frågan om hur skogsbruket bäst kan bidra till långsiktig klimatnytta inom ramen för arbetet med färdplanen för att uppnå visionen om att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser år 2050.

Avslutningsvis vill jag säga att regeringen satsar stora belopp på att skydda värdefulla skogar och på att ständigt förbättra och stimulera det långsiktigt hållbara nyttjandet av skogen. Vi vill bruka skogen utan att förbruka den.

Anf. 2 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag vill tacka Eskil Erlandsson för svaret på min interpellation. Anledningen till att jag lyfter fram skogens roll i klimatarbetet är för att allt fler rapporter visar på att den utsläppskurva som världen ligger på i dag är väldigt oroväckande. Världsbanken kom med en rapport för några månader sedan som sade att vi kan gå mot en temperaturhöjning på så mycket som fyra grader. Skulle jordens temperatur höjas med fyra grader skulle stora delar av vår civilisation sådan vi känner den i dag inte kunna fortleva.

Jag tycker att skogen är ett av de områden som kan ta ett större klimatansvar än i dag. Jag tycker att regeringens skogspolitik mycket ensidigt har varit fokuserad på ökad produktion och inte på att vi ska ha en skonsam skogspolitik som värnar den biologiska mångfalden och en skog som binder så mycket kol som möjligt.

Jag tror att Eskil Erlandsson agerar utifrån premissen att ju mer skog vi hugger ned, desto mer ny skog kan vi plantera, och ju mer ny skog vi planterar, desto mer växthusgaser kan bindas i skogen.

Men riktigt så enkelt är det inte. Den absolut största delen av vårt skogsbruk i dag är konventionellt trakthyggesbruk, alltså rena kalhyggen. Kalhyggen är inte bra för klimatet, i synnerhet inte de första åren efter avverkning. Det finns mycket som pekar på att skogen de första åren efter en slutavverkning blir en källa till utsläpp i stället för att vara en sänka. Markberedningen river till exempel upp lustgas, och metan binds inte längre. Det säger sig självt att om man hugger ned alla träd på ett område finns det inga träd kvar längre som kan binda kolet.

Mot kalhyggerna ställer jag och flera forskare på området ett skonsammare skogsbruk, ett kontinuitetsskogsbruk där man inte slutavverkar.

Man tar inte bort alla träd, utan man plockar bort de träd som är mogna för avverkning och låter de andra träden växa vidare. Då blir återkan på marken minimal i jämförelse med ett konventionellt kalhygge, och en stor del av träden finns kvar och växer till sig så att de senare kan huggas ned och komma till nytta.

Med interpellationen ville jag få veta vad regeringen gör för att stimulera ett alternativt skogsbruk. Vänsterpartiet har avsatt 100 miljoner kronor för att de skogsägare som vill bedriva ett kontinuitetsskogsbruk som är bra för klimat och miljö ska kunna få omställningsbidrag för att göra det. Jag tolkar dock ministrarnas svar som att regeringen inte tänker anslå några sådana pengar till de skogsägare som vill ställa om.

Jag undrar också vad ministern har för vetenskapligt belägg för att kalhyggen är bättre för klimatet än till exempel kontinuitetsskogsbruk. Det vill jag gärna ha svar på.

Anf. 3 JOHAN HULTBERG (M):

Fru talman! Jag tackar Jens Holm för att han har ställt denna interpellation som ger mig möjlighet att ännu en gång diskutera skogspolitik, vilket jag ofta och gärna gör. Skogen är vårt gröna guld och förtjänar mycket uppmärksamhet.

Det är riktigt, Jens Holm, att skogen är en sann klimathjälte, men diskussionen om skogens klimatnytta är inte alldeles enkel. Den är definitivt inte så enkel som Jens Holm försöker göra gällande i sin interpellation och i dagens debatt. Holm har givetvis rätt i att det är viktigt att minimera läckaget av växthusgaser från skogsmarken och att skogen är en kolsänka.

Men att skogen är en kolsänka är bara en funktion bland många. Skogens produkter kan också ersätta fossila bränslen och energikrävande byggmaterial. När vi bygger i trä blir huset en kolsänka i sig.

Skogen har med andra ord många funktioner till nytta för klimatet. Därför, fru talman, gör man klimatet en björntjänst om man som Jens Holm stirrar sig blind på den stående skogen. Vi måste sätta in skogen i ett sammanhang och förstå att skogens största klimatinsats är den så kallade substitutionseffekten, det vill säga att produkter från skogen kan ersätta sådana produkter som i dag kräver mycket energi. Vi kan till exempel värma upp våra hus med biobaserad fjärrvärme i stället för med oljebaserad fjärrvärme. Vi kan bygga hus i trä i stället för betong. Vi kan ersätta oljebaserade plaster, textilier, lösningsmedel och så vidare med material från vår skogsråvara.

Därför är det viktigt att öka skogens tillväxt och vårt uttag ur skogen för att därigenom kunna skapa en större substitutionseffekt.

Jens Holm! Hur påverkar en ökad användning av kontinuitetsskogsbruk skogens tillväxt och vår möjlighet att plocka ut grot, det vill säga grenar och toppar, för att producera värme?

Fru talman! Jag tror att Jens Holm saknar ett bra svar på min fråga, men det är inte därför jag ställer den; det är inte min poäng. Min poäng är att sambanden i skogen är komplicerade, att skogens roll för klimatet både handlar om att lagra kol och att ersätta produkter som påverkar klimatet negativt. Som politiker måste vi därför vara försiktiga med att peka ut den ena eller andra metoden som bättre. Vi får inte göra mål av medel, utan vi måste slå vakt om den svenska modellen som ger den

enskilda skogsägaren stor frihet att själv välja vilken skogsbruksmodell han eller hon vill använda sig av.

Ministern redogjorde klart och tydligt för att dagens skogsvårdslagstiftning möjliggör för en skogsägare att använda sig av kontinuitets-skogsbruk i stället för trakthyggesbruk. Det beslutet ska fattas av den enskilda skogsägaren, inte av Sveriges riksdag.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag fråga ministern om det uppdrag som regeringen nyligen har gett Skogsstyrelsen och SLU om så kallad adaptiv skogsskötsel. Jag har förstått att syftet är att öka produktionen av biomassa och samtidigt förbättra miljötillståndet i skogen. Kan ministern lite mer utförligt beskriva uppdraget och syftet med detsamma?

Anf. 4 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Mångas bedömning, inklusive min, är att efterfrågan på biomassa för användning i vårt samhälle kommer att öka. Av det skälet är det min uppfattning att vi redan nu behöver planera för att tillgodose den ökade efterfrågan på biomassa för att få fram hållbara material för användning i välfungerande, utvecklade samhällen på olika sätt, bland annat för energjämdamål.

Det är bakgrunden och skälet till att regeringen i år börjar satsa på skogen och biomassa. Det har bland annat tagit sig uttryck i att det i budgeten för 2013 finns en stor satsning på skogen. Vi satsar till exempel 60 miljoner kronor under en treårsperiod på utvecklad, eller adaptiv, skogsskötsel. Man ska jobba för att öka produktionen samtidigt som kloka miljöåtgärder kommer till stånd.

Vi gör detta för att vi vet att skogsskötselmetoderna ständigt utvecklas i takt med att utvecklingen går framåt och att nya tekniker kommer i människors tjänst. Vi gör det genom att i detta sammanhang bland annat organiserat testa och såväl lära oss som dem som är i det praktiska skogsbruket hur man kan använda sig av nya skötselmetoder.

Detta är alltså ett exempel på min och regeringens tro på att vi kommer att ha ett ökat behov av biomassa i vårt samhälle för att använda till lite olika ändamål.

Redan i dag använder vi i vårt samhälle mycket biomassa för energjämdamål. För något år sedan blev bioenergin glädjande den största tillförselkällan vad gäller energianvändningen i vårt land. Siffror som jag har fått mig till del visar att drygt 30 procent av den totala energi vi använder i vårt samhälle kommer från biomassa, och då i all huvudsak från skogsråvara.

Detta säger jag som ett exempel på att min och mångas tro är att vi kommer att använda oss av ännu mer biomassa, och då måste vi ha en klok och förnuftig skogsskötsel och användning av våra skogsmarker.

Därtill kan sägas att den skogslagstiftning och det regelverk vi har bygger på att det finns en rad olika möjligheter att sköta sin skog. Lagstiftningen sätter upp mycket få hinder för den som vill bedriva det vi kallar för Lübeckmodellen eller kontinuitetsskogsbruk, eller någon annan typ av modell för att man har intresse, kunskap eller ett speciellt ändamål med sitt ägande. Jag tror nämligen inte på alltför många regler i det här sammanhanget med tanke på att människor har olika referenser. Men, Jens Holm, vi får ju en större mångfald på det här sättet. Vi kommer ifrån den enfald som blir av att allt är strikt reglerat efter en och samma mall.

Anf. 5 JENS HOLM (V):

Fru talman! Det blir smått parodiskt när ministern talar om mångfald inom skogen. Om det är någonstans vi tyvärr ser alltmer av enfald är det inom skogen. Det är helt korrekt att den svenska skogen troligen aldrig har vuxit så snabbt som i dag. Samtidigt har vi aldrig någonsin haft så lite mångfald i skogen som i dag.

Det är plantager, Eskil Erlandsson. Det är virkesåkrar som rullas ut i Sverige i dag. Det är inte skogar med stor biologisk mångfald. Det är inte skogar som ska fylla den viktiga rollen som kolsänka och binda växthusgaserna. När man kalhugger blir det de första åren en källa till utsläpp i stället för att binda utsläpp.

Det var en debattartikel i Dagens Nyheter i våras som var direkt riktad till landsbygdsministern. Den var skriven av ett antal professorer vid Lunds universitet. Jag kan hålla med om att det behövs mer forskning, men de konstaterade att det vid ett kalhygge släpps ut mellan 7 och 18 ton koldioxid per hektar de första åren. För de 200 000 ton hektar skog som avverkas varje år i Sverige motsvarar det ett ökat utsläpp med ungefär 18 miljoner ton koldioxid varje år. Efter 10–15 år då skogen börjar växa till sig fungerar det återigen som en kolsänka; då börjar skogen binda kolet.

Min poäng är att den ensidighet vi har i Sverige med storskaliga avverkningar inte är bra för klimatet, och det är inte bra för den biologiska mångfalden. Jag tror inte att det är bra för folk som tycker om att jogga i skogen, som tycker om att plocka bär och svamp och gå ut med hunden. Man vill ha levande skogar.

När man kan plocka de träd som är mogna i stället för att kalhugga borde vi stimulera det alternativet.

Det är tråkigt att ministern inte anslår ett öre till omställningsbidrag för de skogsägare som vill använda alternativa skogsbruksmetoder.

Jag frågade om Eskil Erlandsson vet om det finns vetenskapligt konsensus för att trakthyggesbruket, alltså de storskaliga avverkningarna, är bättre för klimatet. Eskil Erlandsson säger till mig att det inte finns något vetenskapligt konsensus för att de alternativa metoderna, kontinuitets-skogsbruket, är bättre för klimatet. Jag vill veta vilka vetenskapliga belegg som finns för att de storskaliga avverkningarna är bättre för klimatet och bättre för den biologiska mångfalden.

Avslutningsvis vill jag påminna om stormen Gudrun som ministern talade om i sitt sommarprogram. Det var 75 miljoner kubikmeter skog som under ett dygn 2005 blåste ned av stormen Gudrun. Vad kan det beror på? Kan det ha att göra med att det var träd som stod väldigt tätt, hade samma höjd och samma ålder? Det var träd som hade vuxit upp efter storskaliga avverkningar. Mer mångfald i skogen minskar sårbarheten för stormar och andra extrema väder. Det är också en viktig poäng.

Anf. 6 JOHAN HULTBERG (M):

Fru talman! Jag noterar att Jens Holm inte med ett ord berör den nytta vi har av skogen. Han nämner inte skogens betydelse för att vi har klarat att ställa om vår värme- och elproduktion till att bli praktiskt taget fossiloberoende. Jens Holm nämner inte med ett ord att vi i Sverige har 330 000 skogsägare som alla väljer sin väg och sitt brukande. Utifrån sina mål, preferenser och åsikter formar de sitt enskilda brukande.

Vi har sedan 1994 en skogsvårdslagstiftning som ger den enskilda skogsägaren stor frihet att utforma sitt brukande på det sätt som han eller hon finner bäst. Den friheten vill jag försvara.

Jag tror inte att vare sig Jens Holm eller jag är bäst skickad att bedöma vilken metod som lämpar sig bäst för den enskilda markägaren. Dessa avgöranden måste få ligga i den enskilda markägarens händer.

Sedan dagens skogsvårdslagstiftning sjösattes har mycket positivt hänt i skogsbruket, inte minst på miljösidan. Vi har aldrig tidigare haft så mycket skog skyddad i Sverige. Det har skett formellt genom att staten skyddar skog i form av naturreservat, men också genom skogsägarnas frivilliga åtaganden. Man har certifierat sig och avsatt frivillig mark för långsiktigt skydd. Många av de indikatorer som visar hur miljötillståndet är i skogarna pekar åt rätt håll. Vi har mer lövskog och gammal skog. Det mesta pekar åt rätt håll. Jens Holm tror att en ökad reglering är det som klimatet, den biologiska mångfalden och Sverige som nation vinner på. Det tror inte jag.

Anf. 7 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Jag måste upprepa att den frihet under ansvar som finns i vår lagstiftning i dag ger en bättre mångfald än den ensidighet som rådde under ett par decennier. Det är de skogarna vi har i dag. I dag ser vi resultatet av den ensidiga skötselmetod som tillämpades på 50- och 60-talen. Den skog som är brukad i frihet under ansvar innehåller betydligt större mångfald än den skog som brukades med de strikta riktlinjer vi hade för ett par decennier sedan. Den jämförelsen är intressant och påfallande.

Vi behöver mer forskning på det här området. Det är skälet till att regeringen i ett särskilt beslut i samband med budgetpropositionen som presenterades för riksdagen i höstas anslog pengar för att titta mer och djupare på de här komplicerade frågorna. Vi har pekat ut biomassan som ett särskilt område i den forsknings- och innovationsproposition som vi också presenterade för riksdagen under hösten.

Vi behöver mer kunskap på det här viktiga området. Redan i dag kan vi med den kunskap vi har konstatera att med ett kontinuitetsskogsbruk behöver skotaren och skördaren som ska skörda och transportera ut virket köra en längre sträcka för att få ut samma virkesvolym. Det leder till ökade utsläpp – förmodligen utsläpp av gaser från ett fossilt bränsle.

Samtidigt vet vi att vi får mer biomassa per ytenhet om vi tillämpar den traditionella trakthyggesmetoden. Det är inte på alla marker det är så. Det finns undantag. Därför har brukaren frihet att sköta sin skog på bästa sätt.

Jag är övertygad om efterfrågan på biomassa. För att vi ska kunna bygga hållbara samhällen med en bibehållen eller helst ökad välfärd i skilda delar av världen krävs att vi får fram mer biomassa. Vi måste bidra till detta i vårt land, och det kan vi göra om vi satsar på forskning, utveckling och innovation men också på att ge brukaren möjlighet att bruka med den mångfald som lagstiftningen tillåter i dag. Då riskerar vi inte att få den ensidighet som kan leda oss på ett sidospår och vara till förfång för kommande generationer, apropå att skogen ju har otroligt långa omloppstider.

Med detta sagt, fru talman, vill jag verkligen poängtera att vi satsar pengar på det här området. Vi gör det därför att vi tror på biomassan i framtida bruk till olika ändamål, allt från energiändamål till innehåll i allehanda produkter.

Anf. 8 JENS HOLM (V):

Fru talman! Johan Hultberg tycker att det är synd att jag inte tar upp allt det positiva som kommer från skogen. Det skulle vi kunna prata länge om. Men vi är ganska överens om att skogen är en fantastisk råvara här i Sverige, så jag lämnade den frågan lite åt sidan. Eftersom vi är relativt överens om det fokuserar jag på det som jag anser det vara några stora problem med.

Jag noterar att landsbygdsministrarnas lösning på de problem som jag adresserar är mer forskning och att Miljömålsberedningen ska fortsätta att utreda. Sedan satsas det pengar, säger landsbygdsministern. Det satsas pengar på mer biomassa. Det är viktigt med biomassa. Vi i Vänsterpartiet vill till exempel ha en separat biobränslestrategi; det kan vi också diskutera. Men jag hör inte ministern prata om att satsa öronmärkta pengar på ett mer skonsamt skogsbruk, ett skogsbruk som är bättre för den biologiska mångfalden, ett skogsbruk som gör att det släpps ut mindre av växthusgaser. Landsbygdsministern har rätt till ett inlägg till och kan berätta vad regeringen gör. Vi i Vänsterpartiet anslår åtminstone 100 miljoner kronor som separata bidrag till detta. Jag vill påminna om att det finns ett miljö kvalitetsmål för skogen, det är miljö kvalitetsmål nr 12 Levande skogar. Det kommer inte att uppnås till 2020, så det är ganska brådskande.

Jag ifrågasätter konceptet frihet under ansvar. Skogen handlar om två tredjedelar av Sveriges yta. Man kan inte bara släppa det helt fritt. Självklart behövs det regleringar, och självklart behövs det stimulans för dem som vill ställa om. Det är den politiken som vi i Vänsterpartiet för fram.

Jag vill tacka för den här debatten. Jag tycker att den var bra, en viktig debatt, och jag hoppas att vi kan återkomma till det här temat.

Anf. 9 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Jag vill återgälda tacket. Jag tycker att detta är synnerligen viktiga frågor. Det är viktigt för vårt samhälle apropå att skogen satsar många människor som är spridda över landet. Det är viktigt apropå att så mycket biomassa som ursprungligen kommer från skogen används för energiändamål i vårt samhälle. Det är viktigt därför att biomassan kommer att få – det är jag alldeles övertygad om – en större betydelse i vårt samhälle och i andra samhällen som material i allehanda produkter. Då är det viktigt att vi som är en stor skogsnation satsar pengar på forskning, utveckling och innovationer på det här området vad gäller både det hållbara brukandet och förädlingsledet så att vi får ut mesta möjliga nytta av den stora mängden biomassa i våra skogar.

Detta gör regeringen, Jens Holm. Vi gör det inom ramen för speciella projekt, till exempel visionen om skogsriket Sverige. Vi gör det genom att vi satsar på biomassa enligt forsknings- och innovationspropositionen. Vi gör det genom att vi har en lagstiftning som har som huvudportal frihet under ansvar. Men det innebär inte att vi inte har några yttre ramar för vad man får respektive inte får göra. Det finns en yttre ram i skogs-

vårdslagstiftningen, men inom den ramen finns det vida möjligheter att utefter eget intresse som skogsägare och utifrån olika perspektiv och användningsområden tillämpa olika skogsbruksmetoder. Detta ger, fru talman, en större mångfald, vilket jag är glad över.

Tack för den här debatten!

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellationerna 2012/13:247, 251 och 252 om statens stöd till Rett Center

Anf. 10 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Gunnar Sandberg, Agneta Luttröpp och Eva Olofsson har frågat vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att säkra verksamheten vid Rett Center, för att säkra att bidragsgivningen uppfyller kravet på långsiktighet och anpassning till kostnadsutvecklingen samt för att säkra Rett Centers behov av ökade medel för att verksamheten ska kunna fortsätta.

Retts syndrom tillhör kategorin sällsynta diagnoser. Diagnostik och medicinsk behandling för personer med denna diagnos ges bland annat vid Rett Center i Östersund. Resurser för denna grupp finns även inom landstingen i Stockholms och Västra Götalands län.

Varje landsting har enligt hälso- och sjukvårdslagen, 1982:763, det övergripande ansvaret för finansiering och organisering av hälso- och sjukvården. Rett Center har dock under ett antal år lämnats ett statligt bidrag för delfinansiering av verksamheten motsvarande 7 miljoner kronor årligen. Regeringen har beslutat att avsätta samma belopp 2013.

Retts syndrom är en av många sällsynta diagnoser. Regeringen har vidtagit olika initiativ för att generellt stödja hälso- och sjukvårdens arbete med sällsynta diagnoser. När det gäller det samlade och långsiktiga arbetet inom området gav regeringen i juni 2011 Socialstyrelsen i uppdrag att inrätta en funktion för samordning, koordinering och informationsspridning inom området sällsynta sjukdomar. Den nationella funktionens uppgifter ska bland annat vara att bidra till ökad samordning och koordinering av hälso- och sjukvårdens resurser för personer med sällsynta diagnoser. En sådan funktion kan bidra till att stärka ställningen för den berörda målgruppen och deras anhöriga, i första hand genom ökad tillgång till information liksom en ökad kunskap och medvetenhet om dessa sjukdomar inom både hälso- och sjukvård och andra instanser i samhället. En nationell funktion för sällsynta diagnoser inrättades den 1 januari 2012. Ågrenska stiftelsen har Socialstyrelsens uppdrag att svara för den nationella funktionen. Under det första verksamhetsåret har den nationella funktionen bland annat påbörjat ett arbete med att kartlägga vilka aktörer som personer med sällsynta diagnoser är beroende av.

I oktober 2011 gav regeringen dessutom Socialstyrelsen i uppdrag att, i samråd med Sveriges Kommuner och Landsting, ta fram ett underlag för en strategi för sällsynta sjukdomar, i enlighet med rekommendationen från Europeiska unionens råd från den 8 juni 2009 om en satsning avseende sällsynta sjukdomar. Uppdraget slutrapporterades den 31 oktober 2012 i *Sällsynta sjukdomar – En slutrapport om nationell funktion och förslag till strategi*. Rapporten är nu under beredning i Regeringskansliet.

Den nationella funktionen för sällsynta diagnoser har bistått Socialstyrelsen i arbetet med att ta fram underlaget till den nationella strategin.

Det är ännu för tidigt att presentera regeringens fortsatta arbete utifrån Socialstyrelsens förslag. I den fortsatta analysen bör dock fokus läggas på de frågor som generellt kan förbättra situationen för patienter med sällsynta diagnoser, till exempel hur patienternas ställning kan stärkas och hur den vård som landstingen ansvarar för kan samordnas bättre.

Anf. 11 GUNNAR SANDBERG (S):

Fru talman! Rett Center i Östersund är ett nationellt svenskt center när det gäller Retts syndrom, även om vissa resurser för denna grupp finns inom landstingen i Stockholms och Västra Götalands län. Retts syndrom är en sällsynt men svår neurologisk störning. Centret har en kompetens för att möta de komplicerade och specifika behov som flerhandikappade med Retts syndrom har. Centret fungerar som specialklinik men också som forsknings- och utvecklingsenhet och kompetenscenter.

Rett Center drivs av Jämtlands läns landsting som en fristående klinik för högspecialiserad vård. Sedan 2003 har staten haft det grundläggande finansiella ansvaret för Rett Center. Detta har medfört att verksamheten har utvecklats på ett för patientgruppen mycket betydelsefullt sätt, både när det gäller den kliniska verksamheten och när det gäller forskningen.

Det var den förra socialdemokratiska regeringen som lyfte bidraget till Rett Center in i statsbudgeten med stöd av en enig riksdag. Det innebär att verksamheten gavs en långsiktig planeringshorisont. Detta blev särskilt tydligt av att bidraget gavs i form av ett rullande treårsstöd.

Sedan alliansregeringen tillträdde har statens stöd till Rett Center hanterats på följande sätt i statsbudgeten. För 2007 och 2008 blev det ettåriga anslag till Rett Center utan vidare kommentar. För 2009, 2010 och 2011 angavs ingen summa alls, och bidraget hanterades inom ramen för övriga bidrag för utveckling inom hälso- och sjukvårdsområdet. Dock nämndes Rett Center som ett exempel på mottagare.

Vidare angavs att dylika bidrag ska omprövas årligen för att säkerställa att statliga medel som utbetalas används väl och i enlighet med regeringens intentioner.

För 2012 och 2013 nämns ingenting i budgeten. Bidrag betalades dock ut för 2012 med samma belopp som tidigare inom ramen för anslaget Övriga bidrag inom hälso- och sjukvårdsområdet. Besked om anslag för 2012 gavs strax före julen 2011.

Att gå från ett läge med ett treårsbidrag i statsbudgeten till att bidraget inte ens omnämns i budget innebär att långsiktigheten i statens ansvar urholkas radikalt. Anslaget har varit oförändrat sedan 2003. Långsiktigheten kräver att bidraget anpassas till kostnadsutvecklingen, vilket för 2013 innebär att medelsbehovet är 10 miljoner kronor.

Socialministern besökte Rett Center i oktober 2008. Då uttalade han sig i en intervju med SVT. Han sade där:

Rett Center kan se framtiden an med tillförsikt. Den behövs för en liten grupp som behöver denna specialiserade vård som inte kan erbjudas någon annanstans i vårt land. Jag är väldigt angelägen om att man kan fortsätta sin verksamhet med samma höga nivå och med den forskningsanknytning som man har i dag.

Prot. 2012/13:67
19 februari

Svar på
interpellationer

Vad ska socialministern göra för att hålla löftet från 2008 till de allra svagaste?

Anf. 12 AGNETA LUTTROPP (MP):

Fru talman! Jag tackar så mycket för svaret även om jag inte kan säga att jag på något sätt är nöjd med det.

Jag ska ta upp ett par saker som jag har reagerat särskilt på i svaret. Det första gäller att man skriver att diagnostik och medicinsk behandling ges bland annat vid Rett Center i Östersund. Det är som om man jämför det med landstingen i Stockholms och Västra Götalands län. Jag tycker inte att det på något sätt är verkligheten.

Rett Center är en nationell resurs och den enda nationella resurs som vi har. Man skickar patienter från både Stockholms län och Västra Götalands län till Östersund. Det skulle inte behövas om inte Rett Center har någonting som Stockholms län och Västra Götalands län inte har. Rett Center har dessutom funnits sedan 1995.

Ministern hänvisar också till regeringens olika initiativ för att generellt stödja hälso- och sjukvården.

Det föds ungefär sex flickor per år i landet med Retts syndrom. De flesta landsting kommer aldrig att se en flicka med Retts syndrom. De landsting som gör det lär definitivt inte bygga upp någonting som ens liknar kompetens. Det är en omöjlighet.

Ministern hänvisar också till den nationella funktionen under Ågrenska stiftelsen. Det är inte samma uppdrag. Det är inte läge att jämföra dessa två. Den nationella funktionen har som sin främsta uppgift att samla in och utveckla kunskap och sprida den. Rett Center behandlar och bedriver forskning. Detta uppdrag har inte den nationella funktionen.

Vi har väntat länge på strategiplanen, men den finns fortfarande inte. Någonting måste hända medan den tas fram. Det går inte att hela tiden hänvisa till en strategiplan som har varit på gång i två år och ständigt är försenad.

Låt Rett Center vara kvar tills denna utredning är klar. Men Rett Center kan inte vara kvar om man inte får en långsiktig planering, det vill säga på tre år som det var innan den nuvarande regeringen klev in, och om man inte får en höjning av bidraget. Det är ungefär tio år sedan bidraget höjdes. Det är omöjligt att ha samma kostnader tio år senare.

Anf. 13 EVA OLOFSSON (V):

Fru talman! Mina kolleger har här tagit upp mycket om betydelsen av Rett Center. Jag vet att Göran Hägglund som ansvarigt statsråd också har fått brev och är informerad om vad Rett Center gör och vad det betyder för de barn som får sjukdomen och för deras anhöriga.

Som Agneta Luttröpp sade tidigare är det få barn som får denna sjukdom. Det är en allvarlig sjukdom som påverkar dessa barn och deras liv, och den påverkar deras anhörigas liv.

Jag tycker inte att ministerns svar är något svar till Rett Center. Ansvarige ministern Göran Hägglund tar upp frågan om sällsynta sjukdomar i allmänhet. Men han svarar inte på vad som kommer att hända med Rett Center. Hur ska Rett Center se på framtiden? Ska man fortsätta vara orolig?

Det är som mycket riktigt sades i tidigare inlägg att Ågrenska stiftelsen och Rett Center inte har samma uppdrag. Rett Center tar faktiskt emot patienter från hela landet och har ett nationellt kompetenscentrum som har en kunskap som inte finns samlad någon annanstans.

Med denna politik där man ger ettåriga stöd och aldrig räknar upp dem kan jag inte se något annat än att man svälter ut möjligheterna för detta nationella kompetenscentrum, och det drabbar naturligtvis de flickor som föds och lever med denna sjukdom och deras familjer.

För varje år som går när ett statsbidrag inte höjs får man mindre och mindre pengar. Saker kostar mer, och löner utvecklas.

Jag tror att ministern vet att Jämtlands läns landsting inte har något stort överskott av resurser utan brottas med en ganska tuff ekonomi, vad jag har hört.

Jag vill därför ställa frågan: Vad anser Göran Hägglund ska hända med Rett Center? Ska man få ettåriga bidrag, som aldrig räknas upp, i slutet av året så att man inte kan planera? Det borde vara 10 miljoner nu, men det är 7 miljoner. Det är alltså ungefär en tredjedel av bidraget som har försvunnit. Självklart påverkar det verksamheten.

Jag kan därför inte heller se något annat än att om man ska bygga upp nationella kompetenscentrum och nationella strategier skulle det vara av stort värde att Rett Center finns kvar som en del i denna nationella strategi och att man tar till vara all den kunskap och kompetens som man har när det gäller både behandling och forskning. Jag ser en stor risk här att man håller på att svälta ut och urholka möjligheterna för Rett Center att vara ett nationellt kompetenscentrum medan strategin ännu inte har kommit. En fråga som man också kan fundera på är: När kommer denna strategi? Vad kan den komma att innebära för Rett Center och framför allt för de flickor som har Retts syndrom och för deras familjer?

Anf. 14 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD):

Fru talman! Jag vill först erinra om att det till att börja med fanns fyra likartade interpellationer. Svarsdatum sattes dock av en händelse till samma dag som socialutskottet var ute på andra ärenden, så det fick skjutas fram. Sedan fick vi inte in vår interpellation. Jag står bakom vår ursprungliga interpellation och även det som har sagts här tidigare.

Rett Center i Östersund inrättades 1995 och är ett nationellt centrum för högspecialiserad vård av samt forskning och information om Retts syndrom. Enligt Rett Center krävs en hållbar finansiering för att kunna garantera långsiktighet i verksamheten. Statsbidraget har varit oförändrat sedan 2003 – 7 miljoner per år.

För att kunna garantera verksamhetens långsiktiga existens krävs att statsbidraget anpassas till kostnadsutvecklingen. Det innebär en höjning med 3 miljoner kronor till 10 miljoner kronor för innevarande år och även framöver. Detta måste anses vara fullt rimligt om man vill att Rett Center ska kunna fortsätta sin verksamhet. Det är en verksamhet jag hoppas och tror att alla i denna kammare stöder och ställer sig bakom. Deras verksamhet är viktig, inte minst för att vi ska kunna bibehålla och utveckla denna högspecialiserade vårdform.

Jag vill också påminna om den skrivelse socialministern tagit emot från föreningen Rett Syndrom i Sverige, som organiserar anhöriga till personer med Retts syndrom. De trycker på just långsiktigheten och

behovet av ökade anslag, inte minst för att man riskerar att den samlade kompetensen försvinner utan ökade anslag och långsiktighet.

Fru talman! Detta är en förhållandevis liten men också utsatt grupp i samhället. Att ge Rett Center förutsättningar att fortsätta sitt viktiga arbete med vård, forskning och information kring denna problematik är inte bara en ekonomisk fråga. Vars och ens ställningstagande blottlägger också hur vi själva ser på utsatta gruppers behov av stöd, vård och mänsklig omvårdnad. För oss sverigedemokrater tillhör detta välfärdens kärna, socialminister Göran Hägglund. För oss sverigedemokrater är en anslagsökning och en förutsägbarhet i Rett Centers finansiering prioriterat. Det är också därför vi i vårt budgetförslag för innevarande år, och även för föregående år, har tillfört de begärda anslagsökningarna.

Mina frågor till socialministern är: Vad avser regeringen att vidta för åtgärder för att nå en långsiktigt hållbar finansiering för Rett Center? Är finansieringsbehovet enligt socialministern löst? Om så inte är fallet, ämnar man tillskjuta dessa pengar redan i vårändringsbudgeten för 2013?

Anf. 15 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Jag ska börja med det sista. Regeringen kommer inte att i samband med vårändringsbudgeten lägga fram några förslag i detta avseende. Vårändringsbudgeten är begränsad till sådant som har kommit till genom tvingande omständigheter, för att anslag inte räcker inom det som har beräknats och där det är lagbunden verksamhet och liknande. Kommer det några andra tilltag är dessa av annan karaktär.

Jag tror att det är viktigt att se detta i ett brett perspektiv. Det är väldigt lätt för ledamöterna att välja ut ett visst område och säga att det just där krävs väldigt mycket långsiktighet och uppräknig av resurserna. Jag har full förståelse för att dessa krav finns, men jag tror att det är viktigt att ha några tankebanor klara för sig.

Den ena är att vi alltid ska sträva efter att ha en likvärdig vård över hela landet. Oavsett om människor bor i Ystad eller Haparanda, Göteborg eller Stockholm ska de förstås kunna räkna med en likvärdig vård.

Den andra är att vi ska utveckla vården beträffande sällsynta diagnoser. I dag kanske det finns 300 olika sällsynta diagnoser som träffar ganska små grupper. Det är grupper som ofta möts av oförstående och okunskap när de vänder sig till hälso- och sjukvården, då detta är någonting man inte har mött tidigare – den enskilda läkaren eller sjuksköterskan vet inte riktigt vad det är de ser. Detta ställer vården inför stora utmaningar. Vi behöver utveckla vården och öka kunskapen i alla olika sammanhang. Vi måste utveckla forskningen på de områden där det är möjligt att göra framsteg, och det är naturligtvis på väldigt många områden.

Den tredje tankebanan, som jag tror att de ärade ledamöterna lätt missar, är att vi måste ha en förmåga att se helheten. Om det är som jag säger, nämligen att vi har kanske 300 diagnoser, ska vi inte försöka hitta något slags gemensam strategi – en gemensam handlingsväg – för att möta detta? Ska vi ta *en* grupp och säga att detta är ett spår för sig, och de andra bortser vi ifrån? Jag tycker att ni lätt hamnar i det läget.

Jag tycker att Rett Center gör oerhörda insatser. För de barn, ungdomar och familjer som är drabbade är det klart att detta är en fantastisk resurs som står till förfogande. Jag tycker dock likafullt att följande är

viktigt, vilket jag inte tror att någon invänder emot: När vi har ett system i Sverige där landstingen är ansvariga för hälso- och sjukvården och staten gör vissa saker måste vi ha en tydlig, tillämpbar och begriplig strategi för vad vi gör, och varför, med de i sammanhanget trots allt relativt små medel staten använder. De huvudsakliga resurserna ligger på landstingsnivå.

Rett Center har haft statligt bidrag i drygt tio års tid. Det har lämnats år efter år, 7 miljoner kronor. Anslag av denna karaktär räknas inte upp utan särskilda beslut, så det finns inget utrymme för att öka ett visst anslag utan att det kommer att drabba andra grupper. Inom detta anslag ges också pengar till Prioriteringscentrum. Det ges pengar till SKL för vissa ändamål, till Swecare, som är en organisation för utveckling av marknadsföring av svensk vård i andra länder, till Vetenskapsrådet, Statens beredning för medicinsk utvärdering och så vidare. Vi måste hela tiden väga av.

Jag kommer i ett kommande inlägg att utveckla dessa tankar om hur arbetet går vidare framöver.

Anf. 16 GUNNAR SANDBERG (S):

Fru talman! Föreningen Rett Syndrom i Sverige är ett av de största medlemsförbunden i Riksförbundet Sällsynta diagnoser, minister Hägglund. Medlemmarna i föreningen är djupt oroade av att oklara besked om finansiering hotar verksamheten.

Därför har föreningen i ett brev vädjat till socialministern om ökade medel för att verksamheten ska kunna fortsätta ge hjälp och stöd till patienter med Retts syndrom. Föräldrar till barn med Retts syndrom är bestörta över att Rett Centers framtid kan vara hotad eftersom det för denna patientgrupp är nödvändigt att Rett Center får fortsätta bedriva sitt arbete. De menar att Rett Center har kunnat hjälpa deras barn och ungdomar så att de har fått avsevärt förbättrad livskvalitet.

I november 2010 ställde jag en fråga till socialministern om framtiden för Rett Center. Då uppgav socialministern att han för närvarande inte ville vidta några åtgärder för att ge Rett Center långsiktiga planeringsförutsättningar. Som skäl för detta hänvisades till ett pågående arbete inom Regeringskansliet på området sällsynta sjukdomar och att regeringen dessutom hade gett Socialstyrelsen i uppdrag att inrätta en nationell funktion inom området sällsynta sjukdomar. Samma svar fick jag också på min fråga förra sommaren.

Den nationella funktionen är nu inrättad, men detta har ingen bäring på Rett Centers finansiering. I Socialstyrelsens förslag till strategi fanns inget som påverkar frågan om Rett Centers finansiering. Arbetet med att skapa en nationell strategi är bara i sin början. Som socialministern säger har man under det första verksamhetsåret påbörjat ett arbete med att kartlägga vilka aktörer som personer med sällsynta diagnoser är beroende av. Under tiden denna kartläggning pågår fortsätter även verksamheten inom Rett Center, och den är beroende av besked om långsiktig finansiering av verksamheten.

Rett Center har varit en etablerad verksamhet sedan 1995, som flera av oss har sagt tidigare, och Rett Center har sedan lång tid haft ett nära samarbete med Norrlands universitetssjukhus. Från våren 2012 har detta formaliserats i ett samverkansavtal. Samtliga landsting och regioner

remitterar patienter till Rett Center, och dessutom kommer patienter från många länder i Europa till centret för hjärnstamsundersökningar. Den ökande patienttillströmningen innebär att väntetiden är cirka tolv månader för hjärnstamsundersökningar.

Att man tidigare hade långsiktiga förutsättningar för verksamheten har varit positivt för utvecklingen och forskningsverksamheten. I dag finns fyra disputerade forskare och fem doktorander vid Rett Center. Under många år har det på olika sätt manifesterats att staten ska ta ett huvudansvar för Rett Center, och det har skett ett stort antal gånger i riksdagen, i socialutskottet och i kammaren.

Retts syndrom handlar om en liten patientgrupp med en sällsynt sjukdom och med stora och komplexa behov. Patienterna har flera grava funktionshinder, och sjukdomen drabbar nästan enbart flickor i tidig ålder. Funktionshindren består livet ut. Patienterna är beroende av vården på Rett Center. Vad är socialministerns besked till dessa patienter och deras anhöriga?

Anf. 17 AGNETA LUTTROPP (MP):

Fru talman! Nu talar vi inte om generella eller breda grupper, utan vi talar om Rett Center. Det gäller ingen bred grupp, och det är inte heller i ett brett perspektiv. Den gemensamma strategi som nämndes finns inte.

Det ministern säger är egentligen att om inte alla diagnoser får ett center ska ingen ha det. Det är ett märkligt sätt att missgynna alla. Jag tror knappast att det är pengarna som hindrar. 3 miljoner kronor är inget i en flermiljardsbudget. Men för Rett Center handlar det om att överleva. Jag tror alltså inte att det handlar om pengarna. Det är nog i så fall mer detta att vi inte ska ha någon grupp som får mer än någon annan. Rett Center har under lång tid fått pengar från staten. När vi nu plockar bort pengar, eller rättare sagt inte lägger till några, innebär det att vi stryper deras verksamhet. Jag tror som sagt att det är detta som är strategin. Det är inte pengarna.

Någon annan här var tidigare inne på det som intresseföreningen har skrivit i sin vädjan. De skriver om behovet av ett fortsatt Rett Center. Det är dit dessa 300 flickor kommer, även om kanske inte varenda flicka kommer dit. Detta är det enda ställe i Sverige där de kan få behandling och där man kan få in den forskning som bedrivs inom området. Det är här man tar in avancerad forskning i behandlingen. Det kliniska och forskningen går hand i hand, och det är då man ser resultat. Detta görs över huvud taget inte någon annanstans. Det finns ingenting som man i dag kan jämföra med Rett Center. Det är synd att man så lätt ger upp det.

Anf. 18 EVA OLOFSSON (V):

Fru talman! Nu väntar socialminister Göran Hägglund med att tala om hur han har tänkt sig detta till dess att vi inte har rätt till fler inlägg.

Självfallet måste man ha en helhetssyn, men frågan är om den måste innebära att Rett Center inte kan fortsätta sin verksamhet. Göran Hägglund talade om likvärdig vård i hela landet. Men det är det man har svårt att få om inte det nationella kompetenscentret skulle finnas. Det saknas kunskap i många landsting och inom sjukvården på många håll för en sällsynt sjukdom som Retts syndrom. Men genom att man kan komma till det nationella kompetenscentret och även kontakta det från andra håll

i landet finns det möjlighet till en likvärdig sjukvård för dem som har Retts syndrom.

Jag tycker att det är positivt med en nationell funktion för sällsynta diagnoser. Jag tror att Ågrenska kommer att göra ett utmärkt jobb. Jag har som kommunalråd i Göteborg varit och besökt Ågrenska många gånger innan jag hamnade här i riksdagen, och jag tycker också att det är bra att vi får en strategi. Men det känns något märkligt att man inte tar in det nationella kompetenscentret i denna strategi. Man riskerar i stället att deras verksamhet stryps innan det finns någon nationell strategi och man kan se var kompetenscentret skulle hamna.

Självfallet finns det flera sällsynta diagnoser, och självfallet finns det ett stort behov av att stärka hälso- och sjukvården och forskningen när det gäller de andra sällsynta diagnoserna. Här finns också ett behov av att samarbeta i Norden och i Europa eftersom man behöver hjälpa varandra och stötta upp varandra.

Men än så länge har vi inte sett någonting som säger att för att detta ska fungera ska inte kompetenscentret för Retts syndrom finnas kvar. Jag kan inte se annat än att det borde vara fullt möjligt att få med det nationella kompetenscentret, dess betydelse och dess kunskap in i en nationell strategi och en nationell struktur. Det kan hända att man behöver ändra på något och göra något även när det gäller detta kompetenscenter, men det har vi inte sett än. Det vi riskerar är att de som jobbar där och som har byggt upp sin kunskap under många år nu ger sig av inför den ekonomiska osäkerhet som finns och att den kunskap som finns samlad här tappas. Det slår i så fall direkt mot de flickor som drabbas av Retts syndrom. Som vi alla har hört här är det en sjukdom som man får tidigt och som man har hela livet. Den är allvarlig, och den drabbar utöver den flicka och sedan kvinna som får den hela familjer.

Jag vill fortsatt ha ett tydligt svar från socialministern. Vad är det som gör att man för att få en likvärdig sjukvård och för att ha en strategi för sällsynta diagnoser måste strypa verksamheten på de nationella kompetenscentren när det gäller Retts syndrom? Skulle det inte finnas ett värde i att kompetenscentret fick fungera och komma med i den nationella strategin? Handlar det kanske inte om en likvärdig vård för dem som har Retts syndrom och att de kan få det just därför att det nationella kompetenscentret finns?

Anf. 19 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD):

Fru talman! Om jag har förstått saken rätt har jag två minuter till förfogande som övrig talare i interpellationsdebatten. Jag ska försöka snabba på lite grann.

Socialministern likställer 300 sällsynta diagnoser. Det är inte riktigt rätt. Vi måste vara medvetna om att Retts syndrom är en utvecklingsneurologisk störning som medför att personen är gravt multifunktionshindrad från tidiga barnaår och livet ut. Så ser det inte ut för alla dessa 300 sällsynta diagnoser.

Jag har en slutgiltig fråga till socialministern. Vi kan konstatera att det förmodligen finns en majoritet i denna kammare för en anslagsökning. Jag vet att det i budgetprocessen inför detta budgetår försiggick försök i socialutskottet att komma fram till en lösning på hur man skulle

få igenom en anslagsökning. Men man kom inte fram. Vi har våra budgetregler, och de är bra. Dem ska vi i de allra flesta fall respektera.

Men det finns ändå en möjlighet. Alla partier vill i budgetprocessen lägga fram sina egna förslag för att presentera sin politik. Det är svårt att få alla fyra oppositionspartier att gå tillsammans och ställa sig bakom ett förslag. Det tror ingen på. Men det finns en möjlighet att det finns en enskild motionär, från till exempel Socialdemokraterna, som skriver en motion om en neutral besparing samtidigt som man anslår nödvändiga medel. Vi sverigedemokrater skulle förmodligen ställa oss bakom en sådan motion. Det skulle också ge ett medialt genomslag, och det skulle förmodligen få socialministern, Kristdemokraterna och regeringen att ställas inför opinionsmässiga och mediala svårigheter nio månader inför valet. Jag vill se denna utveckling om inte socialutskottet kommer med något annat förslag.

Jag vill ändå höra om inte socialministern är beredd att överpröva sitt djupt olyckliga ställningstagande och snarast, eller senast till budgetprocessen 2014, se till att Rett Center får sin anslagsökning.

Anf. 20 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! När det gäller den sista frågan om eventuella samtal och förhandlingar mellan sverigedemokrater och andra partier har inte jag någon synpunkt. Det regelverk som Sverige och riksdagen har för budgethanteringen är viktigt för att vi inte ska spendera mer pengar än vad vi bestämmer oss för att göra och för att vi inte ska spendera mer pengar över tid än vad vi har.

Det har sagts en del saker här som jag naturligtvis ställer mig bakom. Till de sakerna hör förstås att det här är en otroligt angelägen verksamhet. Den är angelägen i största allmänhet, men den är särskilt viktig för de barn, ungdomar och familjer som är drabbade av den här sjukdomen.

En del argument som används, till exempel att det här är en av de största organisationerna, är inte särskilt starka. Man måste ändå utgå från någonting annat än att många är drabbade. Det handlar om att vi ska använda de prioriteringsordningar som vi har bestämt oss för att använda.

Jag kan också berätta att det finns många önskemål från många håll. Någon säger att 3 miljoner är ingenting – för mig är det mycket pengar – men lägger man till alla de önskemål som finns från tusen och en olika instanser kan jag försäkra er att 3 miljoner är mycket, även om det inte kommer att räcka, och inte 3 miljarder heller. Regeringen måste säga nej till en rad saker som vi tycker är väldigt viktiga.

Låt mig påminna om att Rett Center har fått 7 miljoner kronor per år. Det är väldigt mycket mer pengar än vad någon annan motsvarande grupp får, hur man nu jämför det. Det här är ett sammanhang där regeringen gör någonting utöver vad man gör på andra områden. Den huvudsakliga inriktningen från regeringens sida är att på olika sätt stötta landstingen men inte att finansiera vården, för det är ett landstingsuppdrag. Landstingen finns där, är huvudmän och har beskattningsrätt. Det är inte staten som finansierar vården.

Jag har också sagt i mitt svar att vi vill ta ett större grepp om den här frågan, och jag tror att det vore olyckligt att föregripa det större greppet. Jag nämnde att min utgångspunkt är att vi ska ha en likvärdig vård för alla människor oavsett var man bor i landet och att vi behöver utveckla

vården när det gäller sällsynta diagnoser och inte minst se till att det bedrivs nödvändig forskning. Men vi måste ha förmågan att se helheten för att det här ska kunna bli på bästa möjliga sätt.

Det har ställts många frågor här. Någon frågade vad regeringen gör för att stärka långsiktigheten och inte strypa Rett Center. Jag kan försäkra er om att regeringen inte har någon idé om att strypa Rett Center. Det här är ett område som får mer pengar än varje annat område. Vi tycker att den här verksamheten är angelägen, men vi vill ta ett större grepp och se till att få principer för det här som är rimliga och möjliga att förklara för medborgare som undrar: Varför det här området och inte ett annat? Hur har ni tänkt? Det måste vi ha en bra strategi för.

Jag inser att alla de familjer som påverkas av det här är beroende av beslut som vi fattar. Men det finns också många andra behov, och vi måste skapa en rimlig och klok grund för resonemanget innan vi går till beslut.

Anf. 21 GUNNAR SANDBERG (S):

Fru talman! Socialministern sade att regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att i samråd med Sveriges Kommuner och Landsting ta fram ett underlag för en strategi för sällsynta sjukdomar i enlighet med rekommendationer från Europeiska unionens råd. Uppdraget har slutrapporterats och är nu under beredning i Regeringskansliet.

EU:s rådsrekommendationer stämmer väl överens med Rett Centers verksamhet. Där lyfts bland annat betydelsen av långsiktighet, tillräckliga ekonomiska resurser, klinisk forskning och ett tvärvetenskapligt arbetssätt fram. Om inte Rett Center kan fortsätta sin verksamhet på nuvarande nivå är det helt emot EU:s rådsrekommendationer.

Förhoppningen är att socialministern i det fortsatta beredningsarbetet står fast vid sitt löfte vid besöket på Rett Center 2008 så att Rett Center verkligen kan se framtiden an med tillförsikt.

Anf. 22 AGNETA LUTTROPP (MP):

Fru talman! Jag hade här tänkt ta upp samma sak som Eva tog upp, nämligen den kunskapsmassa som går förlorad. Det är allvarligt och djupt tragiskt. Hälso- och sjukvården, som ministern hänvisar till, kan absolut omöjligt ha den kompetens som krävs om de får in en patient med Retts syndrom, både vad gäller behandling och vad gäller råd till föräldrar.

Jag tolkar ministerns svar som att Rett Center lever mycket farligt. Är det ministerns vilja att lägga ned Rett Center? Det blir säkert konsekvensen om man inte ökar bidraget. De pengar som inte kommer in kommer med stor säkerhet att innebära Rett Centers död i Östersund. Jag hoppas att regeringen är medveten om att man bidrar till detta.

Anf. 23 EVA OLOFSSON (V):

Fru talman! Jag vet att många som har barn, syskon eller andra anhöriga som har Retts syndrom har hoppats mycket på den här interpellationsdebatten. De har hoppats på ett konkret svar och på en uttryckt vilja från socialminister Göran Hägglund att Rett Center ska få finnas kvar med all den kompetens som finns där. Det är ett oerhört slöseri, när man under många år har byggt upp kunskap om både behandling och forsk-

ning, att slå sönder detta för att sedan bygga upp det igen någon annanstans. Det tar mycket kraft och många år att göra. Därför förstår jag inte riktigt resonemanget som går ut på att för att vi inte har ett nationellt kompetenscentrum till alla de andra nästan 300 sällsynta sjukdomarna ska Retts syndrom inte ha något.

Jag tycker att det är helt riktigt, som Göran Hägglund säger, att vi måste titta på alla sällsynta sjukdomar. Vi måste titta på nationella strategier, på samordning, på samarbete i Norden, Europa och internationellt över lag. De är ändå så pass få, och vi behöver den kunskap som finns i många länder. Men jag kan inte se varför detta ska vara anledningen till att ett uppbyggt kompetenscentrum som vi har sedan flera år ska riskera att slås sönder. Barn, framför allt flickor, föds med sjukdomen som upptäcks vid mellan 6 och 18 månaders ålder. Man kan leva upp till 60-årsåldern, och det är en sjukdom som påverkar hela livet. Man blir svårt multihandikappad, även om det kan vara lite olika för olika personer. De som är drabbade skulle nog ändå i sluttampen vilja ha ett konkret svar. Är det viktigt att kompetenscentret får finnas kvar, och vad anser socialministern krävs för att det ska få göra det?

Anf. 24 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! De som deltar i den här debatten är alla erfarna riksdagsledamöter och vet att regeringsföreträdare knappast har någon möjlighet att i samband med en interpellationsdebatt dela ut pengar hit eller dit, hur angelägna ändamålen än är. Vi har en sådan ordning att vi har en budgetprocess där vi bedömer saker och ting. Det kommer alltid att vara så att våra önskemål är ofantligt mycket större än vad vi har resurser att genomföra. Så kommer det med all sannolikhet att vara också inför höstens budgetarbete.

Min utgångspunkt är att alla människor i vårt land ska få en likvärdig vård. Vi har ett särskilt ansvar för att utveckla en strategi för att säkerställa att de personer som har haft oturen att drabbas av sådana sjukdomar som är ovanliga och som är svårare för sjukvården att ta sig an än andra sjukdomar, just för att de är så väldigt ovanliga, får den vård de behöver.

Jag vill inte, för att använda Agneta Luttropps ord, se att den kunskapsmassa, den erfarenhet och de förmågor som finns kring behandlingen går förlorade, självklart inte.

Jag vill självklart att den kunskap som vi har på det här området, liksom den kunskap som vi har när det gäller andra sällsynta diagnoser, tas till vara på bästa möjliga sätt. För att det ska kunna göras, inte bara för denna grupp, som är enormt angelägen, utan för alla de grupper som är drabbade av andra sällsynta diagnoser är det viktigt att vi kan ta fram en helhet som fungerar, som är intellektuellt hållbar, som går att förklara för dem som inte tillhör just den gruppen och som går att försvara samt självfallet också möter den här gruppens angelägna önskemål.

Jag vill tacka för de interpellationer som framställts i en mycket angelägen fråga.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2012/13:67
19 februari

Svar på
interpellationer

10 § Svar på interpellation 2012/13:240 om nationella riktlinjer vid försäljning av kommunalt ägda verksamheter

Anf. 25 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Fru talman! Teres Lindberg har frågat finansministern om han avser att vidta några åtgärder för att minska riskerna vid försäljning av kommunalt ägda verksamheter.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Inledningsvis skulle jag vilja understryka att jag anser att det är en självklarhet att kommuner ska hantera skattebetalarnas pengar på ett ansvarsfullt sätt. Jag förutsätter dessutom att kommunerna följer gällande lagar och rättspraxis.

Regeringen har under en lång tid varit aktiv i frågor som gäller försäljning av kommunalt ägda verksamheter. År 2008 fick Statskontoret i uppdrag att analysera de principer som ska ligga till grund för prissättningen då verksamheter i kommuner eller landsting överläts till personalen, så kallad avknoppning. Slutsatsen var att transparens, öppenhet och marknadsmässighet ska vara ledstjärnan och att kommunerna är skyldiga att agera så att i princip högsta pris uppnås.

Om en försäljning har skett i enlighet med gällande lagar och rättspraxis avgörs ytterst av de nationella domstolarna och EU-domstolen. Redan 2010 slog Högsta förvaltningsdomstolen, dåvarande Regeringsrätten, fast att den princip som ska gälla vid avknoppning är att all egendom ska överlåtas till marknadsvärdet. Om försäljningen sker under marknadspris strider det mot kommunallagens förbud mot att lämna stöd till enskilda. I vissa fall kan försäljning till underpris även strida mot EU:s statsstödsregler.

Genom domstolens avgörande anser jag att vi har fått tydliga riktlinjer om vad som ska gälla vid försäljning av kommunalt ägda verksamheter.

Då Teres Lindberg, som framställt interpellationen, anmält att hon var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav förste vice talmanen att Veronica Palm i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 26 VERONICA PALM (S):

Fru talman! Förutsättningen för att över huvud taget kunna leda ett land är att vi har sunda statsfinanser och ordning och reda i den offentliga ekonomin. Det är viktigt. Men det handlar också om att ta ansvar för de skattepengar man trots allt plockar in. I det här landet betalar de flesta svenskar ungefär en tredjedel av sin bruttolön i skatt. Då förutsätter vi att de som ansvarar för dessa skattepengar också hanterar dem väl.

För mig som socialdemokrat är ett av grundfundamenten för att kunna ta ut skatt och bygga välfärd att vi använder varenda skattekrona rätt. Därför blir jag riktigt upprörd – jag ska i talarstolen inte använda de fula ord som jag tänker på – när jag ser hur våra gemensamma skattepengar rinner ur välfärden. Jag har tre korta, konkreta exempel.

Låt mig börja hemmavid där jag bor, i Vantörs hemtjänst i södra Stockholm. Vantörs hemtjänst såldes av Stadshusmoderaterna i Stockholm för 70 000 kronor. Det täckte knappt lokalerna. Året efter, efter ett år, gjorde företaget en vinst på 2,9 miljoner. Kulturkrabaten, ett nybildat företag, tog över fyra förskolor i Årsta för 635 000 kronor. På ett år hade företaget genererat en vinst på 3,2 miljoner. Landstingsmoderaterna i Stockholm är inte bättre de. De sålde vårdcentralen Serafen för 690 000 kronor. Efter ett år var vinsten 2,2 miljoner, och sedan såldes den vidare ganska omgående för 20 miljoner. På ett år hade man, om man räknar insatt kapital och vinst, gjort en vinst på nästan 19 ½ miljon. Det är inte att ta ansvar för skattebetalarnas pengar. Det är att slösa både med våra gemensamma pengar och med den trygghet som det innebär att ha en bra och fungerande välfärd.

Det är en enorm kapitalöverföring. Jag förstår att det inte är så roligt att vara finansmarknadsminister med sådana kompisar i kommun och landsting som sumpar de gemensamma resurserna.

Jag tolkar statsrådets svar som att regelverken räcker. Man följer utvecklingen, man har nu sett var regelverken ligger, och kommunallagen finns. För mig är det uppenbart att det inte räcker. Dagens regelverk räcker inte. Det behöver tas ett tydligare ansvar för att kunna värna skattebetalarnas pengar.

Anf. 27 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Fru talman! Låt mig börja med att säga att jag naturligtvis delar såväl Teres Lindbergs som Veronica Palms uppfattning att kommuner och landsting inte har rätt att sälja kommunal egendom till underpris. För att försäljning av egendom ska fungera och ha legitimitet måste den givetvis överföras till marknadspris. Där vi kanske inte är överens är beträffande andra typer av slösaktighet med kommunala pengar, till exempel bygget av simhallar, gym, kaféer och så vidare. Jag är lika upprörd i de fallen. I det ena fallet ger Veronica Palm exempel på borgerligt styrda kommuner, i det andra fallet tror jag att övervikten snarare ligger på socialdemokratiskt styrda kommuner. Jag är lika upprörd i bägge fallen, vid alla typer av kommunal misshushållning med pengar.

Som jag nämnde inledningsvis har regeringen 2008 gett Statskontoret i uppdrag att analysera de principer som ska ligga till grund för prissättningen då verksamheter i en kommun eller ett landsting överläts till personalen. Statskontorets slutsats var att kommunerna och landstingen är skyldiga att agera så att bästa pris, eller i princip högsta pris, uppnås. Detta har också slagits fast i ett antal domar från 2009 och 2010.

Dock har det uppmärksammats att det inte finns något hinder mot att en kommun verkställer beslut som har överklagats, även om den rättsliga prövningen inte är klar. I mars 2011 tillkännagav riksdagen att det behövs en ordning som så långt som möjligt förhindrar att ett beslut verkställs innan det vunnit laga kraft i det fall det finns risk för en återgång av beslut som för med sig civilrättslig bundenhet.

För att få veta hur det ser ut i kommuner och landsting gav regeringen i augusti 2011 Statskontoret i uppdrag att undersöka verkställighet av icke lagakraftvunna beslut. Undersökningen omfattar perioden 2006–2011. Enligt Statskontorets rapport finns det skäl för lagstiftaren att tydliggöra att en bedömning i de enskilda fallen måste göras i de fall kommunala beslut verkställs innan de vunnit laga kraft.

Regeringen har konstaterat att nuvarande regelverk innehåller en del otydligheter och att laglighetsprövningens ändamålsenlighet i vissa avseenden kan ifrågasättas. Därför har regeringen gett en utredare ett ytterligare uppdrag att se över bestämmelserna om laglighetsprövningen. Utredaren ska utreda om bestämmelserna är ändamålsenligt utformade eller om de behöver justeras ytterligare eller ändras i något avseende.

Att regeringen inte gör någonting är inte sant. Jag håller inte med om att regeringen inte varit aktiv när det gäller att sprida budskapet att vara ansvarsfull med skattepengar.

Anf. 28 VERONICA PALM (S):

Fru talman! Som statsråd och regering – och som moderat statsråd och moderatledd regering – har man väl ett ansvar för hur kollegerna ute i landet agerar. Därför krävs det två uppdrag. Det ena är det nationella, där jag nog vill säga att om man hade tyckt att det var allvarligt att 20 miljoner bara försvann från skattebetalarna skulle man kanske ha agerat lite snabbare. Jag kan tänka mig att räkna upp fler exempel. Vi har ju ofta bilden att Serafen är Stockholms landstingsmoderaters största misslyckade affär, men då har vi ännu inte sett slutnotan för nya Karolinska Sjukhuset. Den lär nog bli ännu högre, betydligt högre, alltså en dålig affär.

De andra är att bedriva politik på alla nivåer. För mig är det uppenbart att jag inte vill plocka skattepengar av folk som sedan går till vinst i stället för till välfärd. Logiken här är konstig. Som moderat politiker säger man: Ja, vi har gärna höga skatter bara vi inte använder dem till välfärden, utan pengarna ska hellre gå till aktieutdelning eller vinstutdelning vid avknoppningar. Det logiska och det ansvariga vore att ha den skattesats som ger de resultat som man är intresserad av att de politiska besluten ska ge. Var den skattesatsen sedan ligger kommer vi nog aldrig att bli överens om, men man ska inte plocka ut onödigt mycket skatt av folk.

Ska man välja att sänka skatten eller förbättra kvaliteten i välfärden? Jag vet vad jag skulle välja.

Jag väljer att arbeta på alla nivåer. Mina kamrater i Stockholms stadshus har talat om alla de dåliga affärerna. Mina kamrater som möter landstingsmoderaterna i landstingshuset visar på alla de dåliga affärerna. Men man måste också ta ett ansvar på nationell nivå.

Mitt svar är att det behövs någon form av investeringsskydd för offentligt kapital. Vi investerar gemensamt i förskolan i Årsta. Vi har gjort gemensamma investeringar under lång tid. Det är både ekonomiska investeringar men också produktinvesteringar och personalinvesteringar.

Att sedan bara sälja ut det till ett underpris betyder att vi inte kan skydda det gemensamma. Det behövs någon form av investeringsskydd för offentligt kapital. Det skulle också vara en tydlig signal från denna politiska nivå: Nu får ni sluta att kasta era medborgares pengar i sjön, eller så får ni låta bli att plocka av dem så mycket skatt.

Anf. 29 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Fru talman! Jag är helt överens med Veronica Palm om att skattepengarna, vilken nivå man än har dem på, ska användas på bästa sätt. Naturligtvis ska alla typer av kommunal avknoppning eller kommunal försäljning, hur den än ser ut, ske till absolut högsta pris.

Jag kan hålla med om att vi har ett ansvar på nationell nivå att se till att det blir en kultur i kommunerna som gör att detta inte uppkommer. På samma sätt har vi ett ansvar att se till att man inte bygger simhallar, kaféer och gym i olika kommuner för att även den vägen slösa bort kommuninvånarnas pengar.

Vi måste se en helhet. Veronica Palm verkar ha intresse av att bara se ena halvan av problemet. Det är viktigt att agera mot allt slöseri av kommunala medel.

Utgångspunkten ska vara att alla pengar ska användas för invånarnas bästa. Det ger också ramen för vilka ekonomiska beslut som kommunerna kan fatta. Vi har dock ett långtgående kommunalt självstyre i Sverige, vilket vi antagligen är överens om att vi ska värna.

Det innebär att varje kommun ska ansvara för sin ekonomi och för att resurserna utnyttjas effektivt. Det betyder att kommunerna genom utfall i allmänna val själva ska prioritera ambitionsnivåer, vilka försäljningar som ska göras och vilken skattenivå man ska ha.

Om en försäljning sker under marknadspris strider det mot kommunallagens förbud mot att lämna stöd till enskilda. I vissa fall kan försäljning till underpris även strida mot EU:s statsstödsregler.

Frågan om en försäljning har skett i enlighet med gällande lagar eller praxis blir därför en fråga som avgörs ytterst av de nationella domstolarna och av EU-domstolen.

Anf. 30 VERONICA PALM (S):

Fru talman! Vi är överens om att man inte ska slösa med skattepengar. Det handlar om vad vi har för ansvar som nationella politiker att se till att det inte görs i kommuner och landsting, så som det uppenbart görs.

Jag har fortfarande inte nämnt de bostadsaffärer man har gjort där man har slumpat bort en hel del av det gemensamma beståndet och också sålt till ett underpris. Jag läste alldeles nyligen om en femrummare som köptes för 5 miljoner och gick ut på Blocket för 16 miljoner ganska direkt efter. Det vill jag inte betala skatt för. Jag är beredd att betala rätt mycket skatt men inte till kapitalöverföring på det sättet.

Vad har vi för ansvar nationellt? Vi har lagstiftningsinstrumentet och vi har signalinstrumentet, och ibland är de samma. Det logiska vore att säga att vi självklart ska se om lagstiftningen fungerar och det räcker med det kommunala självstyret och de riktlinjer som finns i kommunallagen om att man inte får skänka bort till enskilda.

Det är ganska uppenbart att det inte gör det, eftersom det pågår. Då är det för mig logiskt att man har någon form av investeringsskydd för att skydda medborgarnas gemensamma resurser mot politiker som av olika skäl vill slarva bort pengar.

Det andra är signalen. Det är vad som gör det lite problematiskt. Här har vi en regering som har gjort rikets största kapitalaffär. Det var 2009

som Vattenfall köpte Neon för 97 miljarder kronor, nästan det dubbla mot det riktiga marknadsvärdet.

Det är klart att den signalen ut till de moderata kommunstyrelseordförandena och landstingsstyrelseordförandena inte är riktigt klockren. Signalen är minst lika viktig för ansvaret för skattepengarna som lagstiftningen.

Jag tror att vi behöver en lagskärpning och ett investeringsskydd för att se till att skattepengar avsedda till välfärd går till välfärd och inte till vinstuttag.

Anf. 31 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Fru talman! Nu är inte riktigt Nuon ämnet för dagen. Med tanke på att Veronica Palm tar upp den frågan vill jag ändå poängtera att man ska vara varsam med fakta och sanning. Stefan Löfven sade att 97 miljarder var borta. Nu säger Veronica Palm att hälften var borta.

Det korrekta svaret enligt bolagets redovisning är att 15 miljarder är borta. Det är stor skillnad mellan siffrorna. Det räcker med 15 miljarder, som är en stor skillnad i värdet. Man behöver inte plussa på mer som man inte har täckning för.

Såvitt jag vet finns det i dag inte indikationer på att kommuner överlåter egendom utan marknadsmässig värdering. Jag kan därför konstatera att de riktlinjer som bland annat har kommit fram genom både rättspraxis och Statskontorets rapport som var initierad av regeringen vad gäller försäljning till marknadspris följs av kommuner och landsting.

Regelmässigt genomförs det en bredare värdering av verksamheter som kommunerna tidigare kritiserats för att de inte har gjort. Detta sker delvis på grund av de initiativ som regeringen har tagit.

Det kan också konstateras att dagens regelverk innehåller verktyg för att hantera avknoppningar som har gått fel. Genom detta uppdrag att se över kommunallagen arbetar regeringen dessutom redan med att skapa förutsättningar för att förbättra dessa verktyg.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2012/13:248 om kommuners ekonomi

Anf. 32 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Fru talman! Marie Nordén har frågat finansministern om han med anledning av de reviderade prognoserna för Sveriges ekonomiska utveckling avser att se över statsbidragen till kommunerna.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Regeringen tar ett stort ansvar för den kommunala sektorns ekonomi. Kommunsektorn har under de senaste åren uppvisat stabila finanser och klarade sig förhållandevis väl under finanskrisen, bland annat till följd av kraftigt ökade statsbidrag. Regeringen har även bedrivit ett utrednings- och analysarbete i syfte att förbättra beredskapen i händelse av en försämrad konjunktur. En konkret åtgärd till följd av detta arbete är att det

Prot. 2012/13:67
19 februari

Svar på
interpellationer

nu är möjligt för kommuner och landsting att via resultatutjämningsreserver utjämna intäkter över tid.

Regeringen följer noga utvecklingen i den svenska ekonomin och i kommunsektorn. Det finns alltid risker som kan påverka den ekonomiska utvecklingen i negativ riktning. Regeringen värnar därför uthålliga of-fentliga finanser med trygga säkerhetsmarginaler. Därigenom skapas utrymme för åtgärder om så skulle behövas. Prognoserna för den ekonomiska utvecklingen uppdateras regelbundet. Regeringen kommer att återkomma med nya bedömningar i den ekonomiska vårpropositionen och i budgetpropositionen, där den ekonomiska situationen i kommunsektorn utgör en viktig del i den samlade bedömningen.

Det som har störst betydelse för möjligheterna att skattefinansiera kommunala verksamheter är ett ökat antal arbetade timmar i icke skattefinansierade verksamheter. Regeringens sysselsättningspolitik har bidragit till att sysselsättningen har ökat och att utanförskapet har minskat. De positiva effekterna av regeringens sysselsättningspolitik har även kommit kommunerna och landstingen till del genom ökade skatteintäkter till följd av att fler arbetar.

Genom jobbskatteavdraget, som bekostas av staten, har inkomstskatten sänkts även för låg- och medelinkomsttagare. Vi får inte heller glömma bort att Sverige, som är ett litet exportberoende land, i hög grad påverkas av den internationella konjunkturutvecklingen. Jag ställer mig därför frågande till påståendet att regeringens politik skulle tvinga fram skattehöjningar i kommunerna. Det finns ingen grund för detta.

Anf. 33 MARIE NORDÉN (S):

Fru talman! Jag får börja med att tacka ministern för svaret, även om jag inte på något sätt är nöjd.

Som jag skriver i min interpellation höjer fler kommuner och landsting i år skattesatsen. Det innebär att nästan halva befolkningen får högre kommunalskatt. Sammantaget ökar den genomsnittliga kommunalskatten från 31,6 till 31,73 procent. Det är den högsta genomsnittliga kommunalskatten i Sverige sedan SCB startade mätningen år 1930.

Medan regeringen driver politik för lägre skatter är det kommuner och landsting som tvingas till höjningar. I många mindre kommuner, inte minst i glesbygden, har man nått taket. Det går inte att höja skatten mer. För dem handlar det om att skära i den kommunala verksamheten. Det innebär större dagisgrupper, fler lärlösa timmar och färre timmar i hemtjänsten.

Ambitionen att ha likvärdig välfärd oavsett var i landet man bor naggas allvarligt i kanten.

Skattehöjningarna visar att ekonomin i landets kommuner är allt sämre, och det beror framför allt på den höga arbetslösheten i landet. Den höga arbetslösheten innebär minskade skatteintäkter för kommunerna, och samtidigt ökar kostnaderna för ekonomiskt bistånd. Från 2006 till 2011 ökade antalet långvariga biståndsmottagare med hela 30 procent.

Att höra ministern hävda att sysselsättningen har ökat och utanförskapet minskat med regeringens politik känns nästan lika bisarrt som då Bagdad-Bob förnekade invasionen av Irak. Men det spelar ingen roll hur många gånger det upprepas, hur det sägs eller vinklas. Regeringens jobbpolitik har misslyckats.

När regeringen tillträdde 2006 var arbetslösheten 6 procent. I dag är den närmare 8 procent. Allt fler lever i ett verkligt utanförskap, då man inte får ta del av våra gemensamma försäkringar utan tvingas vända sig till kommunen för ekonomiskt bistånd. I dag tvingas 63 500 leva på ekonomiskt bistånd från kommunerna på grund av arbetslöshet, och över 65 000 personer har utförsäkrats ur sjukförsäkringen.

Regeringen har infört ett system där personer med cancer, kol, ms och andra svåra långvariga sjukdomar stängs ute från sjukförsäkring på grund av att en administrativ tidsgräns har passerats. Dessa människor måste ju fortsätta att betala sin hyra och sin el och köpa sin mat för att överleva, och det är här kommunerna får komma in och ställa upp med ekonomiskt bistånd.

Situationen blir än mer problematisk med anledning av regeringens glädjeprognoser som låg till grund för budgeten 2013. Regeringens revidering av prognoserna visar att arbetslösheten fortsätter att öka under året i stället för att minska. Tillväxten blir betydligt lägre än vad som angavs i budgeten. Felbedömningen av den ekonomiska utvecklingen var grov. Antalet arbetslösa bedöms bli 35 000 fler än vad regeringen räknade med i budgeten. Ändå kommer regeringen inte att göra något åt saken. Statsministerns besked i partiledardebatten var tydligt på den punkten.

En sådan ökning av arbetslösheten kommer att ytterligare öka kommunernas kostnader för ekonomiskt bistånd. Fler arbetslösa kommer att sätta ännu hårdare press på kommunernas ekonomi och på skolan och omsorgen.

Med anledning av att regeringen har reviderat prognoserna för Sveriges ekonomiska utveckling borde regeringen självklart se över även statsbidragen till kommunerna.

Anf. 34 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Fru talman! Marie Nordén nämner att den genomsnittliga sammanlagda kommunalskatten har ökat i år och att detta beror på en allt sämre ekonomi i landets kommuner. Detta måste dock nyanseras och modifieras en aning.

Att den genomsnittliga kommunalskatten har höjts 2013 beror på att flera landsting har höjt skatten. Om man bortser från de skatteväxlingar mellan kommunerna och landstinget som har gjorts i vissa län inför 2013 till följd av huvudmannaskapsöverföringar är den genomsnittliga skattesatsen för kommunerna i år ungefär densamma som 2012.

Kommunerna och landstingen har ju samma skatteunderlag, och skatteintäkterna utgör en ungefär lika stor andel av de totala intäkterna för både kommunerna och landstingen. De påverkas därför i ungefär samma utsträckning av förändringar i sysselsättningen, och ändå är det den genomsnittliga landstingsskatten som har ökat och inte den skatt som kommunerna tar ut.

Som vi var inne på i den förra debatten har vi ett stort och långtgående kommunalt självstyre i Sverige. Alla kommuner och landsting ska ansvara för sin ekonomi och för att resurserna används effektivt, vilket innefattar beslut om prioriteringar, ambitionsnivåer och skattesats.

Om jag ska säga någonting om arbetslösheten tror jag att vi är ganska överens om att det är fler arbetade timmar som måste till för att man ska

få god ekonomi såväl i staten som i kommunerna. Här har vi olika sätt att se på hur detta går till.

Vi har jobbskatteavdraget som vårt största verktyg för att företagen ska uppleva att arbetskraften blir billigare än tidigare och därigenom anställa fler människor.

Socialdemokraterna har strategin att göra arbetskraften dyrare än tidigare, att göra det dyrare för företagen att anställa arbetskraft. Det är en politik som vi brukar använda för varor som har miljöskadliga effekter, där man lägger på extra skatter för att få mindre produktion, mindre efterfrågan och mindre utbud av de varorna.

Det är inte så att vi vill ha mindre folk in i arbetskraften. Vi vill ha mer folk i arbetskraften. Att då göra det betydligt dyrare för företagen tror jag är en felaktig väg.

Anf. 35 MARIE NORDÉN (S):

Fru talman! Ja, kommuner är pressade, och självklart ser det olika ut i olika delar av landet. Jag kommer från en del av landet där flera kommuner diskuterar just skattehöjningar men är tvungna att stå tillbaka därför att landstinget redan har höjt. Det gör att den totala skattesatsen redan är hög, och man skär och gör stora besparingar i sina verksamheter redan i dag.

Visst har vi olika sätt att räkna, ministern. Problemet är att regeringen har ändrat sitt sätt att räkna. Den dag man tillträdde diskuterade man hur utanförskapet såg ut då, och i dag gäller det hur utanförskapet ser ut nu. Man har ett annat sätt att räkna när det kommer till sysselsättning, när man pratar om antalet sysselsatta i stället för att vara helt ärlig och säga att antalet människor i landet också har ökat. Det gäller att vara ärlig när man räknar.

Vi har inte samma syn på hur vi ska skapa arbeten. Vi har samma syn på behovet av arbete, men när vi pratar om en låglönepolitik, som regeringen tydligt lägger fram och tydligt säger är det enda sättet att möta arbetslösheten, vet vi att det inte finns något samband med att få ned arbetslösheten. När vi tittar på de länder som har en låglönepolitik ser vi att de inte har fler i arbete.

Av stor betydelse för kommunernas ekonomi är den kommunala skatteutjämnningen. Regeringen valde att inte lägga fram något förslag efter att utredningen lagt fram ett tydligt förslag som skulle innebära att man kompenserade just de kommuner som i dag får betala för att man inte har räknat upp nyttjandegraden i barnomsorgen. De betalar i dag ett högt pris för att regeringen valde att vänta.

Men det är tydligt att de kommuner som inte kommer att betala ett högt pris är de kommuner som vi har sett överkompenseras i den modell som ligger i dag. När regeringen äntligen lägger fram ett förslag för att få till en ändring kompenserar man redan överkompenserade rika kommuner och landsting med 1 miljard kronor. 1 miljard tänker staten pytsa in i systemet. Då undrar naturligtvis de kommuner som inte hör till dem som ska få ta del av den nya miljarden i systemet: Varför får inte vi ta del av den miljarden?

Jag tycker att ministern borde svara på den frågan och förklara lite tydligare vad det är som gör att det är mer angeläget att kompensera de rikare kommunerna.

Hur kommer det sig att ministern räknar så annorlunda i dag än vad man gjorde 2006 när det gäller just utanförskapet och arbetslösheten? Varför säger man att folk är i sysselsättning i stället för att prata om hur många som står utanför arbetsmarknaden? Det är väl faktiskt så, ministern, att det är fler som är utan arbete i dag än vad det var när regeringen tillträdde 2006?

Jag tycker att det är viktigt att man är ärlig i debatten och när man presenterar siffror.

Ministern har rätt i att det ser olika ut i olika kommuner och att det finns kommuner som har det väldigt bra ställt och inte behöver skära utan kan sälja ut sina tillgångar och använda pengarna till att få ekonomin att gå ihop. Det är viktigt med ett solidariskt system, och då ska det solidariska systemet fungera över tid och inte justeras om så att man kompenserar vissa och inte andra.

Anf. 36 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Fru talman! Jag ska försöka svara på alla frågor som Marie Nordén har ställt.

Jag skickar tillbaka en fråga, och det är hur Marie Nordén tror att det blir lättare för ungdomar att få jobb när man ska dubblera arbetsgivaravgiften för de unga. Varför ska företagare som i dag inte anställer unga göra det när de blir dubbelt så dyra?

Utjämnningen: Jag är glad att vi lyckas komma överens och har ett bra förslag som SKL nu tycker är alldeles utmärkt, vilket jag uppskattar. Argumentet för att det blev som det blev är att vi tror att de margineffekter som vissa kommuner upplever, på upp till 80 procent, är skadliga för tillväxten i kommunerna. Genom att tillföra 1 miljard sänkte vi margineffekten från 80 till 65 procent för att ge kommunerna incitament att bygga ut infrastruktur. Det är ett försök till svar på den frågan.

Vad gäller låglönejobb vill jag kraftigt protestera mot den beskrivning som Marie Nordén gör. Vi har inga ambitioner att införa låglönejobb i Sverige, tvärtom. Vi tror – och där tror jag att vi är ganska överens – att Sverige ska leva på att vara högteknologiskt och ha högt kunskapsinnehåll i de varor som vi producerar och exporterar. Det är så Sverige har byggt upp sitt välstånd under 150 år, och det är så jag tror att vi ska fortsätta att ha ett välstånd i Sverige.

Vi räknar annorlunda – ja, vi räknar annorlunda i den meningen att OECD och andra organ då och då ändrar definitionen och hur man ska mäta arbetslösheten. Däremot har Marie Nordén rätt i att andelen arbetslösa har ökat, men jag har rätt i att andelen sysselsatta också har ökat.

En stor del i att det ser ut så här är den invandringspolitik vi har i Sverige, och jag tror att Marie Nordén är helt överens om att vi ska ha en generös invandringspolitik. Skillnaden mellan de som invandrar och kommer in i Sverige nu och de som kom hit för 10–20 år sedan är att utbildningsnivån hos dem som kommer nu är betydligt lägre, så det tar betydligt längre tid att slussa in dem på den reguljära arbetsmarknaden.

Låt mig dock bara påminna om att den direkta effekten av jobbskatteavdraget är att lönen efter skatt för i princip alla heltidsarbetande har ökat med 1 000 kronor per månad och med över 1 500 kronor per månad för 75 procent av de heltidsanställda. Detta medför en högre disponibel inkomst för dem som arbetar men också ökade drivkrafter för att arbeta för

de personer som står utanför arbetsmarknaden eller som är arbetslösa. Och jobbskatteavdraget är extra generöst för dem som är över 65 år. Därmed ges en extra stimulans för äldre att stanna kvar i arbetslivet.

Hushållens disponibla inkomster stiger, vilket leder till ökad efterfrågan på varor och tjänster. Detta i kombination med ett ökat arbetskraftsdeltagande medför att företagen kan öka produktionen och antalet anställda utan att resursutnyttjandet i ekonomin ansträngs, det vill säga att inflation skulle kunna uppstå.

Det ökade arbetskraftsdeltagandet och de ökade ekonomiska drivkrafterna för arbetslösa att arbeta bidrar också till att löneökningstakten temporärt har dämpats samt att de arbetslösa söker arbete mer intensivt. Detta medför i sin tur att fler personer kommer i arbete.

Andra reformer kan bidra till att effekten av jobbskatteavdraget uppkommer än snabbare. Det gäller framför allt äldre, unga och andra grupper som nu har en svag förankring på arbetsmarknaden. Sedan 2007 har ett antal reformer genomförts för att öka arbetskraftsefterfrågan på dessa grupper. Till exempel har de sociala avgifterna för unga och äldre sänkts och instegsjobb och nystatsjobb införts.

Sammantaget kommer därför jobbskatteavdraget att leda till en varaktigt högre sysselsättning genom ett ökat arbetskraftsdeltagande och en lägre genomsnittlig arbetslöshet över en konjunkturcykel.

Anf. 37 MARIE NORDÉN (S):

Fru talman! Det är nästan lite skrattretande att höra hur ministern hävdar att vi ska satsa på högteknologiska jobb och ökat kunnande, när vi har en utbildningsminister som talar om ettårig gymnasieskola och skär ned på de högre utbildningarna i hela landet – de utbildningar som följer de arbetslösa när det gäller antalet ansökningar, till skillnad från de stora universiteten i Uppsala, Lund, Umeå och Stockholm.

Det ministern säger hänger inte ihop med den faktiska politiken. Vi kan konstatera att fattigare arbetslösa inte gör att det skapas fler arbetstillfällen, och att sjuka blir fattigare gör dem inte friskare. Det som gör att arbetslösa kan komma ut på arbetsmarknaden är en jobbpolitik som fungerar, en jobbpolitik som gör att unga människor inte sätts i karantän i väntan på en åtgärd när man blivit arbetslös. Vi behöver en arbetsmarknadspolitik som gör det möjligt för Arbetsförmedlingen att utbilda de arbetslösa på riktigt, inte korta meningslösa utbildningar, och som gör att man inte behöver lämna tillbaka miljarder varje år för att arbetsmarknadspolitiken är helt tandlös. Det är så vi skapar arbetstillfällen.

I dag är det faktiskt så att arbetsgivare söker arbetskraft. Samtidigt har vi arbetslösa som har fel kompetens och inte är anställningsbara.

Regeringens jobbpolitik fungerar inte, och det är kommunerna som får betala det höga priset för det tillsammans med de arbetslösa, de utförsäkrade och de sjuka, som kommer längre och längre från arbetsmarknaden.

Vi behöver en politik, precis som vi har föreslagit, som sätter arbetslösa i centrum och ser till att de kan gå in i arbete och som gör att Arbetsförmedlingen fungerar.

Ministern hävdar att vi har haft ett skatteutjämningsystem som skulle ha varit tillväxthämmande. Det är en myt som inte stämmer. Det är

inte sant att det har varit tillväxthämmande. Det har utretts, och det har konstaterats att det inte har varit till nackdel för kommunerna.

Prot. 2012/13:67
19 februari

Anf. 38 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Fru talman! Låt mig konstatera att jag fick fyra frågor av Marie Nordén som jag svarade på alla fyra. Jag ställde en fråga till Marie Nordén som jag inte fick svar på. Frågan var: Varför ska företagen anställa ungdomar om det är dubbelt så dyrt som det är i dag när de inte anställer i dag? Jag fick inget svar på den frågan. Jag har stor sympati för att Marie Nordén inte svarar på frågan. Jag förstår att det är väldigt svårt.

Enligt Finansdepartementets beräkningar förväntas jobbskatteavdragets fyra steg på lång sikt öka antalet sysselsatta med 105 000 personer och antalet arbetade timmar med motsvarande 120 000 årsarbetskrafter. Övriga bedömares uppskattning av de långsiktiga effekterna ligger inom intervallet 70 000–110 000 årsarbetskrafter.

Arbetskraftsdeltagandet i Sverige, både i ett historiskt perspektiv och jämfört med andra länder, har ökat starkt under de senaste åren. Antalet personer i arbetskraften har sedan 2007 ökat med drygt 100 000 fler än vad som kan förklaras av den demografiska och den konjunkturella utvecklingen. Uppgången i arbetskraftsdeltagandet har varit bred och berört många olika grupper.

Även sysselsättningen har ökat starkt i Sverige jämfört med andra länder under perioden 2007–2011. Ökningen är större än vad som kan antas förklaras av förändringar i demografiska och konjunkturella faktorer.

Sammantaget indikerar detta att det redan nu finns tydliga tecken på att jobbskatteavdraget har bidragit till ökad sysselsättning och till ökad arbetstid för dem som arbetar. En ytterligare indikator som stöder att det har inträffat en strukturell förändring i svensk ekonomi är att tidigare samband mellan bnp och arbetslöshet har förändrats. Arbetslösheten är betydligt lägre än vad som skulle kunna förväntas utifrån tidigare samband mellan bnp och arbetslöshet.

Sammanfattningsvis kan jag därför konstatera att regeringens politik har bidragit till en högre sysselsättning och därmed till högre skatteintäkter för kommunerna och för landstingen.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2012/13:203 om åtgärder mot arbetslösheten i Halland

Anf. 39 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Adnan Dibrani har frågat mig om jag avser att börja bekämpa den dramatiskt ökade arbetslösheten i landet och i Halland och vilka åtgärder jag i så fall avser att vidta.

Jag har i ett flertal interpellationer debatterat frågan om varsel och ökad arbetslöshet runt om i landet. Jag kan inledningsvis framhålla att regeringen är bekymrad över den senaste tidens varsel. Det är dock viktigt att komma ihåg att alla varsel inte leder till uppsägningar, eftersom

*Svar på
interpellationer*

många varsel tas tillbaka. Alla uppsägningar behöver i sin tur inte heller leda till arbetslöshet.

Som jag tidigare svarat i interpellationsdebatter kan jag konstatera att varsel och uppsägningar runt om i landet innebär en ökad utmaning för Arbetsförmedlingen på regional nivå. Det finns dock resurser, erfarenhet och väl upparbetade rutiner hos myndigheten för att hantera detta. Det kan exempelvis innebära att man skriver in arbetssökande direkt på plats eller genomför matchningsinsatser som ger snabb hjälp åt den arbetssökande. Det är Arbetsförmedlingens uppdrag att se till att de medel som myndigheten förfogar över fördelas så effektivt och så bra som möjligt.

Adnan Dibrani har frågat mig om jag är beredd att vidta ytterligare åtgärder. Jag vill framhålla att regeringen redan har vidtagit ett flertal åtgärder i syfte att motverka att arbetslösheten biter sig fast. Regeringen har därför tillfälligt förstärkt de arbetsmarknadspolitiska insatserna som görs tidigt i arbetslösheten, bland annat genom fler praktikplatser och fler utbildningsplatser avsedda för personer som riskerar långtidsarbetslöshet.

Även i samband med budgetpropositionen för 2012 genomfördes satsningar för att förhindra långtidsarbetslöshet. Det innebar bland annat ett förstärkt förmedlingsstöd hos Arbetsförmedlingen, en ökad uppföljning av arbetslösas arbetssökande och fler programinsatser. Dessa satsningar följs nu upp och fortsätter under 2013.

Det som är viktigt nu är att värna vår konkurrenskraft och vår beredskap i Sverige för en ännu värre kris. Budgeten för 2013 har verkat i några veckor. Den innehåller satsningar om 23 miljarder kronor på offensiva åtgärder som gör oss som land långsiktigt starkare. Det är viktigt att låta dessa åtgärder börja verka innan vi talar om ytterligare åtgärder.

Anf. 40 ADNAN DIBRANI (S):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! Alliansregeringen lovade som bekant 2006 att pressa ned massarbetslösheten, som fanns i landet. Det var kaos – så uttryckte man det hela.

Verkligheten har blivit en helt annan. I januari i år var 423 000 personer arbetslösa enligt Arbetsförmedlingens senaste siffror. Av dessa var 11 100 personer hallänningar. Långtidsarbetslösheten har nästan tredubbats sedan de borgerliga tog över. Och ungdomsarbetslösheten har bitit sig fast på 25 procent.

Det blev inte riktigt så som regeringen hade tänkt sig, inte heller så som regeringen tänkte sig för ett knappt halvår sedan. När regeringens budget lades fram, i september, för detta år räknade finansministern med att arbetslösheten skulle minska något i år och betydligt mer under de följande två åren. Tillväxten skulle öka.

Som bekant var det ingen annan bedömare som delade hans ljusa framtidsbild, och i december fick han krypa till korset. Han fick justera prognosen för arbetslösheten uppåt och prognosen för tillväxten nedåt, ganska kraftigt.

I år räknar man med att arbetslösheten kommer att öka med ytterligare 35 000 personer. Det ser inte ljust ut för Sverige, och det ser inte ljust ut för Halland. Varsel och uppsägningar fortsätter att komma i en jämn takt. I dagarna varslades ytterligare 100 personer i bruket i Hylte, där det redan tidigare varslats 140. Och så ser det ut i de allra flesta kommuner i Halland.

Regeringen brukar tala om att vi är bäst i klassen. Man jämför sig med de krisande länderna i Europa och hänvisar till landets stabila ekonomi, och det kan man väl tacka Göran Persson för och inte denna regering.

Men oavsett vilket är det ingen tröst för de 423 000 personer som inte kan försörja sig med en egen inkomst. Att det finns folk som har det värre underlättar inte för våra unga att flytta hemifrån. Det underlättar inte heller för dem att skaffa en egen bostad utan att ha ett jobb.

Dessutom ökade arbetslösheten förra året, om man jämför med alla andra EU-länder, i lika hög takt i Sverige som i Spanien, vilket är det sämsta landet i Europa. Då måste jag börja fundera över vilka vi ska jämföra oss med sedan, när vi väl har tagit över den där toppositionen. Jag är ganska oroad.

Regeringen försvarar sig med att det är en ekonomisk kris i världen. Det är den här "nånannanismen". Är det inte Socialdemokraternas fel är det regionerna som inte tar sitt ansvar. Är det inte regionerna är det kommunerna som inte tar sitt ansvar. Och är det inte kommunerna är det de enskilda myndigheterna som det är fel på. Det är framför allt de olika tjänstemännen, oavsett om det är Arbetsförmedlingen eller Migrationsverket eller vad det nu kan vara. Det är aldrig regeringens fel.

Även om det kommer att bli 35 000 fler arbetslösa i år ska regeringen inte göra något. Det var statsministerns besked i partiledardebatten, och det är arbetsmarknadsministerns besked i dag.

Det regeringen gör är att hoppas. Man hoppas att inte alla varsel slår in. Det hoppas jag också. Problemet är bara det att vi får varsel i en tid där vi redan har en ganska hög arbetslöshet. Vi har som sagt 11 100 personer i Hallands län som är arbetslösa.

Det här duger inte. Det har vi socialdemokrater pratat mycket om. Och vi har lagt fram olika förslag. Men framför allt är det viktigt att komma ihåg att vi måste höja kompetensen hos de arbetslösa, så att de kan ta jobben när de väl kommer.

I stället sänker regeringen kraven och minskar kraftigt på antalet utbildningsplatser. Vi kan titta på högskolesidan. Man går ned kraftigt, med 20 000 platser. Detta stärker inte Sveriges konkurrenskraft.

Jag hoppas och tror att vi får något mer besked från arbetsmarknadsministern i dag förutom det lilla svar jag tidigare har fått.

Anf. 41 JENNY PETERSSON (M):

Fru talman! Adnan Dibrani är bekymrad över arbetslösheten och oroad över de ökade varslen i Halland. Så långt är jag och Adnan Dibrani överens. Det är oroande.

Dock finns det en skarp skiljelinje mellan mig och Adnan Dibrani. Det handlar om hur de partier som vi representerar väljer att möta dessa orosmoment och utmaningar.

Ja, det är Alliansen som styr Sverige. Men oppositionen för en politik som skulle vara direkt skadlig. Det finns som sagt en stor skiljelinje i svensk politik, vilket jag vill belysa i mitt inlägg.

För framtiden och ett bättre Sverige är det viktigt med fler vägar in på arbetsmarknaden, inte svårare och färre vägar, vilket det innebär med en socialdemokratisk politik.

Men låt mig börja med att påpeka att vi moderater tillsammans med övriga allianspartier lade fram en budget i höstas. Då sade Socialdemokraterna att Alliansen satsade för mycket, att vi var för positiva och att vi var direkt oansvariga.

Detta är och var tvärtom viktiga framtidsinvesteringar för fler jobb. Det är satsningar på bland annat infrastruktur, forskning, innovationer och förbättrade villkor för våra företag i Sverige.

När Alliansen i höstas lade fram en budget på 23 miljarder för stärkt tillväxt och företagande och för att just motarbeta att arbetslösheten biter sig fast lade Socialdemokraterna fram en budget med skattehöjningar på 30 miljarder kronor för företagen. Detta ger knappast några ökade förutsättningar för företagen vare sig i Halland, som både jag och Adnan representerar, eller i övriga Sverige.

Hur skulle ökade kostnader för företagen i Halland kunna leda till fler jobb, och på vilket sätt gör den höjda arbetsgivaravgiften, som Adnan Dibrani och Socialdemokraterna föreslår, att fler unga kommer i arbete? På vilket sätt ökar den höjda arbetsgivaravgiften chansen för unga att komma i arbete? Det är en fråga som jag har ställt till Socialdemokraterna flera gånger från denna talarstol, och jag gör det igen.

Anf. 42 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! För en timme sedan fick jag ett telefonsamtal. Det var en arbetslös man från södra Småland som ringde och berättade hur hans verklighet var. Vi hade ett långt utbyte av tankar.

Man kan stå här i talarstolen och tala om alla stora belopp som läggs hit och dit. Men det finns en verklighet att hantera där ute någonstans, fru talman.

Mannen berättade att han hade jobbat i 20 år som CNC-operatör. Han hade nu varit arbetslös i några år. I och med det hade han gått miste om de senaste innovationerna när det gäller fleroperationsmaskiner och så vidare. Han saknade vissa CAM-kurser, som det heter, och CAD-kurser.

Men Arbetsförmedlingen kunde inte hjälpa honom. Han kunde få lite grundläggande, sade han. Men han kunde inte få just de här lite kortare utbildningarna, som skulle garantera honom ett jobb. Han frågade mig då, fru talman: Varför är det så? Hur kan det vara så här, med detta slöseri?

Jag ser hur det är i Gävleborg. Vi kan nämna siffror, statsrådet. Det är över 17 000 arbetslösa i Gävleborg. Det är stigande.

Det går inte, menar jag, att stå här och tala om att man har lagt 23 miljarder hit eller dit när man ser att arbetslösheten växer ute i verkligheten och när man ser att vi har en arbetsförmedling som inte fungerar som den ska. Vi ser en passivitet från regeringens sida genom att man hänvisar till siffror i en budget som antogs i höstas.

Mitt tips är: Titta på verkligheten! Gå ifrån de fina orden eller de retoriska utspelen! Se hur det fungerar och se att det inte fungerar som det borde göra!

Det här är bara ett kort inlägg, fru talman. Jag tänkte inte säga något mer. Jag ville bara referera till det samtal som jag hade med den här mannen, som befinner sig i en verklighet där han inte får hjälp. Och han får absolut ingen hjälp av talet om 23 miljarder, när det inte kan ordnas

så att han får en kort utbildning som är adekvat, så att han kan gå ut i industrin och jobba igen. Det är verkligheten, statsrådet.

Prot. 2012/13:67
19 februari

Anf. 43 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Jag håller med Raimo Pärssinen om att det är väldigt bra att titta på verkligheten och möta människor, företag, organisationer, arbetsförmedlare och kompletterande aktörer.

Varje vecka reser jag i landet. Förra veckan var jag i Finspång. Det är en rätt typisk industriort som har drabbats ganska hårt av det som händer i vår omvärld. 80 procent av Sapa går på export, och exporten har gått ned väsentligt för att det är kris i Europa. I morgon kommer jag att besöka Gävleborg som är hårt drabbat och prata med företag och medarbetare och förhoppningsvis träffa fackliga företrädare och lyssna på dem.

Till skillnad från Raimo Pärssinen är jag förvissad om att vi är på rätt väg. Vi är på rätt väg när vi kan se att vi trots den allvarliga kris som vi är i, som mycket handlar om minskad efterfrågan från Europa och våra exportländer, har lyckats att inte bara upprätthålla en hög sysselsättning utan också öka den. Vi har en lägre arbetslöshet än Europa, och vi har en långtidsarbetslöshet som är bland de lägsta i alla EU:s länder.

När man tittar på de förslag som Socialdemokraterna kommer med blir jag dock väldigt orolig. Det finns inget stöd i någon som helst forskning för att dessa förslag skulle vara jobbskapande – tvärtom. Ni föreslår ju en ganska omfattande, för att inte säga dramatisk, skattechock för enskilda, för våra ungdomar och för våra företag.

Men det är inte det som de efterfrågar när jag är ute och reser i landet. De efterfrågar inte höjda inkomstskatter. De efterfrågar inte heller att det ska vara dyrare för företagen att anställa så att konkurrenssituationen blir ännu sämre. De efterfrågar inte heller högre bolagsskatter, Raimo Pärssinen, vilket är precis det ni gör och vilket är direkt jobbskadligt.

Det finns ingen quick fix för att lösa det här, men vi måste ändå titta på forskning och erfarenheter och lyssna på såväl företagare som enskilda när det gäller vad man tror bygger Sverige starkt. Det är inte höjda bidrag och ersättningar och skatter i miljardklassen som bygger Sverige starkt, och jag kan konstatera att trots den mycket allvarliga situation som vi fortfarande befinner oss i har vi klarat den här krisen väsentligt bättre än många jämförbara länder. Hade vi haft samma situation som inom Europa hade vi haft 180 000 färre sysselsatta på arbetsmarknaden.

Det är mitt svar på Raimo Pärssinens påstående om att vi inte skulle göra särskilt mycket. Vi gör mer, och vi gör de saker som erfarenheter säger bygger Sverige starkare och som ökar sysselsättningen och pressar tillbaka arbetslösheten.

Anf. 44 ADNAN DIBRANI (S):

Fru talman! Det är mycket jag vill svara på, men jag försöker hålla mig till det jag ska säga så kommer jag tillbaka i mitt sista inlägg.

En viktig anledning till den höga arbetslösheten är enligt mig brist på aktiv näringspolitik. Jag kan ta ett par exempel från Halland. Sedan drygt ett år tillbaka när de fyra elprisområdena infördes i landet har elkostnaderna för företag i landets södra delar höjts kraftigt. Elintensiva företag har fått höjda kostnader i mångmiljonklassen. Elområdena är särskilt kännbara för småföretag. I Halland har vi väldigt många småföretag som

Svar på
interpellationer

inte klarar ytterligare påfrestningar. Det slår mycket orättvist när företag som ligger på var sin sida av en gata kan ha olika förutsättningar beroende på vilket elprisområde de befinner sig i.

Utöver elprisområdena finns de nya skärpta reglerna i EU:s svaveldirektiv som slår hårt mot Halland där vi har en ganska kraftig export som går ut från våra hamnar. Det är ett hot mot jobben i Halland. Våra exportföretag, till exempel, än en gång, bruket i Hylte, kommer att drabbas kraftigt av höjda transportkostnader som våra konkurrenter i andra länder slipper. Även om det är bra att miljökraven skärps hade jag velat se att inte bara Sverige utan Europa i sin helhet går i bräschen eller att man kanske till och med får till ett globalt avtal. Nu väljer regeringen att se till att vi går före, och på så sätt gör man det lite jobbigare för den export som även ministern värnade om i sitt tal. Allt detta försämrar svenska företags konkurrenskraft och leder till fler arbetslösa.

Men det är inte förvånande. Vi har en statsminister som på toppmötet i Davos förklarade att vi knappt har några industrijobb i Sverige längre och inget jordbruk heller. För mig, Jenny Petersson från Moderaterna, som kommer från Halland är det där ett bra besked att ge till lantbrukarna hemma: Jordbruk finns inte och inte heller någon basindustri, och det största problemet Sverige har är enligt statsministern att vi har alldeles för få låglönejobb. Hade vi bara haft tillräckligt låga löner hade allt löst sig.

Jag har en bakgrund från Balkan, där jag nu i sommar kan åka ned och få tag på en arbetare som jobbar för mig en hel dag för åtta euro. Han behöver i stort sett bara gå bakom mig. Jag lovar er att arbetslösheten där är mycket högre än i Sverige trots att jag betalar honom åtta euro för en hel dag om jag vill ha honom flängande efter mig.

Jag tror alltså inte på låglönepolitiken, men det var väl inget som överraskade ministern.

I Halland finns många småföretag, men trots den höga arbetslösheten är det många företagare som inte får tag på den kompetenta arbetskraft de behöver. Då är det minst sagt förvånande att länets arbetsförmedling skickar tillbaka nästan 30 miljoner som är avsedda för olika arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Man borde i stället reservera de pengarna för att utbilda den arbetskraft som behövs. Det handlar om den så kallade matchningsproblematiken. Självklart borde pengarna ha använts till detta och till att utbilda folk inom de bristyrken som finns, som behövs i länet och som företagarna efterfrågar.

Regeringens politik för vuxenutbildning slår som en pendel från den ena ytterligheten till den andra. I sin första budget när man tog över lade man ned i stort sett allt som hade med vuxenutbildning att göra. När krisen kom insåg man att det väl inte var det bästa man gjort, så man började uppfinna lite olika, tillfälliga lösningar.

Trots att arbetslösheten fortsätter att öka ska antalet utbildningstillfällen nu kraftigt minskas. Arbetsmarknaden kräver i dag gymnasiekompetens av de allra flesta, men när efterfrågan på kompetens ökar sänker regeringen kraven. Yrkesutbildning utan teori är en av deras metoder, och funkar inte det är en ettårig gymnasieutbildning ett av förslagen.

Dessutom har som sagt statsministern nu börjat drömma om att riktiga låglönejobb är lösningen på arbetslösheten. Jag önskar en mer aktiv minister!

Anf. 45 JENNY PETERSSON (M):

Fru talman! Man slutar aldrig förvånas över Socialdemokraternas retorik. Jag hörde både Raimo Pärssinen och Adnan Dibrani säga att regeringen gör för lite och inte ser verkligheten.

Problemet är inte den socialdemokratiska ambitionsnivån utan att er politik inte matchar retoriken, för Raimo Pärssinen, det landar faktiskt i satsningar i den budget man lägger fram. Det är att ta ansvar. Ni har lagt fram en budget, och Alliansen har lagt fram en annan.

Vi i Alliansen lade fram vår sjunde gemensamma budget för att hitta en väg ut ur krisen. Det är en expansiv investeringsbudget för stärkt konkurrenskraft.

Vi i Alliansen vill behålla skattelättnaderna för företag och anställda, och vi vill förbättra investeringsklimatet, investeringar i infrastruktur och satsningar på forskning och se till att klimatet för fler jobb stimuleras ännu mer.

I detta sammanhang kom det även fram kritik mot Arbetsförmedlingen. Det har gjorts förändringar på Arbetsförmedlingen. Det finns resurser på Arbetsförmedlingen, och när det gäller varsel är det just till för att Arbetsförmedlingen ska kunna ställa om och omfördela resurser.

I debatten är det också viktigt att ta upp att i Halland, där varsel har skett till exempel i Hylte, samordnas det mellan just kommun och region med fokus på framtiden där representanter från kommun och Region Halland har träffats för att hitta gemensamma lösningar.

Jag tycker att vi tydligt kan se att det finns stora skillnader i den svenska politiken.

Anf. 46 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! Återigen är det inga högtidstal. Det passas i en sådan här debatt.

Moderaterna och regeringen är helt nöjda. Nu har ni satsat alla pengar, och nu går utvecklingen framåt, säger ni. Ändå pekar alla kurvor åt fel håll. Så är det, Jenny Petersson. Det går åt fel håll. Långtidsarbetslösheten växer hela tiden. Den har fördubblats.

Vad hjälper det den man som ringde mig och sade att han inte kan få en liten del av en utbildning som garanterar honom ett jobb? Varför kan han inte få den utbildningen? Tror statsrådet att han är hjälpt av en sänkt bolagsskatt? Var finns den kopplingen? Tror statsrådet att han är hjälpt av en sänkt krogmoms? Han behöver en liten del av en utbildning för att få ett jobb.

Min uppmaning till er är att se verkligheten. Ta tag i frågorna och se till att han får ett jobb. När han sedan har fått ett jobb, och många fler har fått jobb, kan vi gå in och diskutera bolagsskatten.

Anf. 47 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Det är ett högt tonläge från Raimo Pärssinen. Vilka är era förslag för att få fram fler jobb? Vilka är era förslag för att öka konkurrenskraften i vår industri? Det kan knappast vara att försämra konkurrensmöjligheterna för våra svenska bolag och företag. Jag hör inga konkreta förslag.

Arbetsförmedlingen har resurser för arbetsmarknadsutbildning. I det enskilda fallet kan jag inte kommentera vilken utbildning som avses, men

mitt råd är att kontakta Arbetsförmedlingen för en diskussion om varför det inte är möjligt att ge en viss utbildning för en person om det är vad han eller hon behöver.

Adnan Dibrani tar upp många områden. Det gällde näringsministern, kulturministern, migrationsministern, it- och energiministern och så vidare. Det är många saker som måste samordnas, och det är vad vi gör i regeringen. Områdena hänger ihop. Det är viktigt med en stabil energiförsörjning för vår industri. Det finns många angelägna industrijobb. Det är ungefär 600 000 personer som jobbar inom industrin.

Den svenska industrin är tacksam för att vi fortfarande har en plan för kärnkraften, det vill säga en stabil energiförsörjning. Det är oerhört viktigt för basindustrin, inte minst aluminiumindustrin som är energikrävande. Det ska finnas långsiktiga förutsättningar för vår industri.

Det vi också kan se i Sverige är att det finns fler kvalificerade arbeten i industrin i dag. I Sverige finns lägst andel enklare arbeten inom hela OECD. Man kan alltid diskutera om det är bra eller dåligt, men vi har en normal fördelning av människor. Det gör att det är ont om jobb som inte kräver så höga kvalifikationer. Det är ett bekymmer för många som har kommit till Sverige i vuxen ålder med liten skolunderbyggnad.

I dag tillhör ungefär 60 procent av de inskrivna i Arbetsförmedlingen de så kallade utsatta grupperna. Eftersom Sverige är ett humant och ambitiöst land när det gäller att ta emot flyktingar som kommer till Sverige innebär det också stora utmaningar när det kommer hit många personer som kanske inte har mer än ett eller två års grundutbildning. Då måste vi jobba med att stärka till exempel servicesektorn, det vill säga det som Socialdemokraterna vill försäkra, alltså ROT- och RUT-jobb. Vi måste göra det bättre och enklare för till exempel restaurangsektorn att anställa. Servicesektorn växer, och där finns många av de nya jobben. Det är en viktig del.

Jag blir orolig när jag ser på Socialdemokraternas konkreta förslag. Det innebär färre jobb, inte fler, på den svenska arbetsmarknaden. Det innebär att det blir dubbelt så dyrt att anställa en ungdom som har varit arbetslös en längre tid. Raimo Pärssinen och Adnan Dibrani kan förklara för mig hur fler ungdomar får jobb om det blir dubbelt så dyrt att anställa dem. Där är ni svaret skyldiga.

Anf. 48 ADNAN DIBRANI (S):

Fru talman! Med tanke på hur bra regeringen är på att prognostisera vet jag inte riktigt om jag ska tro på Hillevi Engströms prognoser om att om Socialdemokraterna hade styrt landet hade det gått ännu mer käpprätt åt skogen. Jag väljer att tro på något annat.

Jag ska under min återstående 1 minut och 30 sekunder försöka dra en liten fotbollsliknelse och ge ett tips till Hillevi Engström.

Låt oss säga att jag är tränare för ett fotbollslag, och vi utgår från att vi ska spela elva mot elva. Efter fem minuter får jag en person utvisad. Jag kan välja att blunda, men jag tror inte att det kommer att hjälpa mitt lag.

Det är ungefär så jag ser på situationen just nu. Man räknar fel på 35 000 personer. De senaste prognoserna från Arbetsförmedlingen visar att så många ska bli arbetslösa. Man väljer att inte göra något, utan man anser att om någon har ställt upp med elva man och de blir tio spelare det

väl ingen roll. Det kommer att bli hur bra som helst. Man blundar i stället och ser hur det blir.

Jag tror inte på den idén, och jag hoppas verkligen att man tar sitt förnuft till fånga och inser att något behöver göras. Oavsett om varslen slår igenom eller inte har vi en alldeles för hög arbetslöshet redan i dag. Då ska vi inte ens jämföra med den massarbetslöshet som fanns 2006.

En del i detta är Ams. Arbetsmarknadsministern tog upp den frågan. Det är bra. Hon har helt rätt. Ams har mycket resurser. Problemet är att när man pratar med dem som arbetar på Ams framgår det att det är så stelbenta strukturer att de måste hitta en person som kan flyga i Halland för att resurserna ska sättas in. Sådana finns inte, vad jag vet. Det innebär att de får skicka tillbaka pengar. Det hade varit mycket bättre att låta Arbetsförmedlingen i till exempel Varberg utbilda olika typer av förare, bussförare och lastbilschaufförer som verkligen behövs, i stället för att mina vänner i dag får lägga egna pengar på denna basic utbildning.

Anf. 49 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Tack, Adnan Dibrani, för interpellationen! Den är viktig. Jag planerar att besöka Halland och Hylte under våren. Jag försöker att komma ut i landet varje vecka.

Jag gillade inte riktigt fotbollsliknelsen. Vad som har hänt är att det har blivit bättre än vad vi trodde. Vi gav resurser till Arbetsförmedlingen eftersom vi trodde att arbetslösheten skulle bli 12 procent. Den blev lägre. När arbetslösheten blir lägre blir det pengar kvar för a-kassa och aktivitetsstöd. I stället för elva spelare sprang en extra in på plan och började lira boll. Det blev en högre sysselsättning.

Jag vill också kommentera frågan om utbildning. Jag håller med om att arbetsmarknadsutbildning är viktig. Det är den utbildning som är lite kortare. Men det finns också arbetsmarknadsutbildning inom yrkesförarområdet. Att få en yrkesförarutbildning kan vara ett bra sätt att få jobb eftersom det råder brist på yrkesförare. Det finns platser runt om i landet som utbildar förare till lastbils- och bussbehörighet samt taxibehörighet. Däremot finns inte utbildning för B-körkort. Men den övriga förarutbildningen ska finnas. Det finns, som sagt, stora brister i att det finns för få chaufförer.

Jag håller med Adnan Dibrani om något annat också, nämligen att det är alldeles för hög arbetslöshet. Det försöker vi åtgärda.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellationerna 2012/13:205 och 238 om vägen till ett hållbart arbetsliv

Anf. 50 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Raimo Pärssinen har frågat mig om jag och regeringen avser att åstadkomma ett mer hållbart arbetsliv med bättre arbetsmiljö med färre arbetsmiljöinspektörer. Raimo Pärssinen har också frågat om på vilket sätt Arbetsmiljöverket ska nå bättre resultat i sitt nationella

uppdrag. Han har vidare frågat om jag avser att påbörja ett gemensamt arbete för nolltolerans mot dödsolyckor på arbetsplatser.

Låt mig börja med hans fråga om ett gemensamt arbete för nolltolerans mot dödsolyckor på arbetsplatser.

Varje dödsolycka är en för mycket. Faktum kvarstår dock att trenden är att antalet olyckor och dödsolyckor minskar. Vi lutar oss inte tillbaka och är nöjda utan arbetar vidare. Regeringens handlingsplan för arbetsmiljöpolitiken togs fram efter ett antal möten med arbetsmarknadens parter. Jag har regelbundna samråd med parterna. Jag har ambitionen att på samma sätt fortsätta med dessa möten och gemensamt med arbetsmarknadens parter diskutera hur vi arbetar vidare för att motverka dåliga arbetsmiljöer med minskande arbetsskador och dödsolyckor.

Vad gäller Raimo Pärssinens övriga frågor vill jag svara följande. Arbetsmiljöverkets uppdrag står på tre ben: Tillsyn, information och regelverk. Alla tre utgör viktiga medel för att skapa en högre kunskapsnivå om arbetsmiljön på svenska arbetsplatser och på så sätt säkrare jobb.

Regeringens mål är att uppnå ett hållbart arbetsliv. Arbetsmiljöverkets arbete är av central betydelse för att nå detta mål. Därför har regeringen tillfört resurser till Arbetsmiljöverket för olika satsningar, både när det gäller information och tillsyn, för perioden 2009–2013.

Arbetsmiljöverket har bland annat fått i uppdrag att utveckla sin verksamhet som kunskapsförmedlande resurs för att nyttiggöra resultat från arbetsmiljö- och arbetslivsforskningen. Under året inrättas därför en nationell funktion för kunskapsområdet arbetsmiljö och arbetsliv. Därutöver har satsningar gjorts på bland annat åtgärder mot hot och våld, för kvinnors arbetsmiljö och för att pröva screening som tillsynsметод.

Arbetsmiljöverket disponerar över och prioriterar inom sitt anslag. De utvecklar kontinuerligt metoderna för tillsyn. Man kan inte enbart se på antalet inspektörer per anställd, utan bör fokusera mer på de resultat som uppnås. Siffror visar att det i dag utförs långt fler inspektioner per inspektör än för bara några år sedan. Även det totala antalet inspektioner har ökat varje år från 2009. Också antalet krav i tillsynsbesluten har ökat, vilket tyder på att verkets arbete med urvalsmetoder för att identifiera de mest riskfyllda arbetsställena har gett resultat.

För att ge ytterligare kraft åt Arbetsmiljöverkets tillsyn är det viktigt med effektiva sanktioner. I syfte att effektivisera sanktionerna på arbetsmiljö- och arbetstidsområdet bereds för närvarande ett förslag till lagändringar som utgår från betänkandet *En bättre arbetsmiljö genom effektiva sanktioner* (SOU 2011:57).

Anf. 51 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! Jag måste först säga att jag är besviken på Hillevi Engström. Här har jag ställt två interpellationer med två viktiga frågor som inte har direkt koppling till varandra. Ändå väljer hon att slå ihop dem till ett svar. Det betyder bara att jag går miste om halva tiden i debatten. Det tycker jag är mycket defensivt. Jag vill med kraft markera detta så här i början av mitt inlägg.

Låt oss börja med frågan om Arbetsmiljöverket. Hillevi Engström skriver att resurserna har ökat och att man gör fler inspektioner. Men vad jämför hon då med? År 2006 gjorde man 40 000 inspektioner. Det fanns över 360 inspektörer. I dag är man nere på 260 och krympande.

När jag läser tidningen Arbetskydd framkommer det i en artikel att Arbetsmiljöverket måste fortsätta att säga upp folk. De anställer inte inspektörer, utan de får bara återbesätta 40 procent. Det är alltså tre stycken som måste sluta innan Hillevi Engström godkänner att de får anställa en till. Generaldirektören själv säger: Fortsätter vi så här så finns vi inte kvar.

Är det så Hillevi Engström vill att man ska bekämpa dåliga arbetsmiljöer i Sverige? Det är ju rena löjan. Och inte nog med det – i artikeln i Arbetskydd säger hon att hon inte hade en aning om detta. Men sedan kommer hon tillbaka och säger: Så är det väl med alla oss statsråd – vi måste hålla igen.

Varför håller hon igen på ett område som arbetsmiljön? Varför gör hon det svårare att upprätthålla kontrollen av goda arbetsmiljöer? Varför bekämpar hon egentligen goda krafter som vill göra förbättringar när det gäller arbetsmiljön?

Om man går ut och frågar regionala skyddsombud säger de att det är svårare att få kontakt med arbetsmiljöinspektörer i dag. Det var lättare förr. De var mer tillgängliga. De kunde komma ut snabbare än de gör i dag. Hillevi Engström står och säger att regeringen slår sig för bröstet för att man har gjort förbättringar. Det är mycket sämre i dag än vad det var tidigare.

Vi kommer att fortsätta att resonera om detta. Men svara på den fråga som jag ställde i interpellationen, Hillevi Engström! Hur kan det bli så att arbetet för bättre arbetsmiljö ute på Sveriges arbetsplatser förbättras och förstärks av att det blir ett mindre antal inspektörer? Om man frågar inspektörerna själva säger de: Vi får väl springa fortare. I artiklar säger de att det inte heller blir någon vidare kvalitet. Svara på frågan! Hur kan det bli bättre med färre inspektörer?

Eftersom Hillevi Engström har valt att slå ihop svaret på två frågor går jag nu över till nollvisionsarbetet mot dödsolyckor. Hillevi Engström säger att hon har samråd med organisationerna och parterna. Hur mycket sanning ligger det i detta? Det har jag naturligtvis kollat upp. Betyder det att det är ett möte per år, Hillevi Engström, då det finns information från regeringen till parterna? Eller betyder det något annat? Betyder det att Hillevi Engström lägger upp en agenda med frågor och säger att detta vill vi gemensamt diskutera, och vi vill se till att vi för frågorna framåt?

Det dör folk på arbetsplatserna. Det finns ett stort krav. IF Metall har lämnat in 33 000 namnunderskrifter för att kunna få ihop ett gemensamt arbete mellan regeringen och parterna för att motverka dödsolyckor på arbetsplatserna. Det struntar Hillevi Engström i.

Anf. 52 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Fru talman! Allt var bättre förr, säger Raimo Pärssinen och dundrar på i kammaren om hur dåligt allting har blivit. Det må jag då säga är en sanning med modifikation – att bara jämföra antalet personer och säga att eftersom det fanns fler förr var allting bättre. Det viktigaste måste vara hur det ser ut där ute i verkligheten. Vilket arbete är det som görs? Hur riktar man inspektionerna? Att göra ett antal inspektioner på fel ställe leder inte till en bättre arbetsmiljö. Det gäller att man gör inspektionerna där riskerna är som störst, och det är detta som vi verkligen har lyft fram i det nya arbetsmiljöarbetet.

Det är viktigt att människor har en säker arbetsmiljö på sina arbetsplatser. Det är någonting som arbetsmarknadsministern och vi från Alliansen säger varje gång vi är i denna kammare. Men det kräver naturligtvis samverkan mellan myndigheter och parterna på marknaden. Det kräver också ett bra ledarskap på varje arbetsplats, och det gäller att man tar ansvar.

Vi har sagt att inspektionerna ska riktas till de ställen där riskerna är som störst. Vi har också sagt att information och kunskap ute på arbetsplatserna är det som är det viktigaste i det förebyggande arbetet. Det kan vara väl så viktigt för att få en god miljö som att det görs fler inspektioner.

Men när det gäller fler inspektioner är det ändå glädjande att effektiviteten har ökat på Arbetsmiljöverket. Under tre år har antalet inspektioner per inspektör ökat med 40 procent. Det vill jag kalla ett jättebra arbetsmiljöarbete.

Vi ska också titta på verkligheten. Sanningen är den att antalet dödsolyckor förra året var det lägsta på många år. Vi har en positiv trend när det gäller antalet dödsfall. Vi har en positiv trend när det gäller antalet arbetsplatsolyckor. Vi har en positiv trend när det gäller arbetsrelaterade sjukdomar. Så kom inte och säg att det var bättre förr! Det har aldrig varit bättre än vad det är nu, Raimo Pärssinen. Det tycker jag är viktigt att påpeka.

Statskontoret har gjort en utvärdering och kommit fram till att Arbetsmiljöverket numera gör ett mycket effektivare arbete. Man har gått från att vara den rådgivande till att bli den inspekterande myndighet som man ska vara. Man är bra, och man är nöjd. Det är de signaler som kommer. Vi kan också se vad som sker; statistiken visar att arbetsmiljöarbetet i Sverige är på topp.

Jag tycker att det är märkligt att få höra de starka ord och det budskap som Raimo Pärssinen försöker trumfa ut – att allt var bättre förr. Svensk arbetsmiljö är i världsklass. Det ska vi vara stolta över. Vi ser den goda arbetsmiljön som en viktig del i vår arbetslinje, som en viktig del när det gäller att konkurrera om arbetskraft och som en viktig del när det gäller en hög kvalitet i det vi producerar.

Vi sätter arbetsmiljöarbetet främst i vår arbetslinje. Och som sagt: Det har aldrig varit bättre än vad det är nu.

Anf. 53 MATTIAS JONSSON (S):

Fru talman! Jag kan inte låta bli att gå in i den här debatten också, för arbetsmiljöfrågan är oerhört viktig och oerhört central om vi ska föra diskussionen om att man ska orka jobba tills man är 65 år. Utöver det handlar diskussionen om att kunna stanna ännu längre i arbetslivet för att klara av pensionssystemen. Klarar vi inte arbetsmiljön, utan människor slits ut vid kanske 58–59 år och inte orkar jobba längre, blir det än viktigare att lägga fokus på detta.

Som IF Metallare såg jag innan jag kom in i riksdagen och jobbade inom det området en stor oro för de neddragningar som skedde från att ni kom till regeringsmakten 2006. Vi hade innan ni tillträdde ungefär 1,1 inspektörer per 10 000 anställda i det här landet. Det har minskat till att i dag vara 0,62 inspektörer per 10 000 anställda. Man kan jämföra med

Norge – regeringen brukar vara rätt duktig på att jämföra med andra länder – där man har ungefär 1,7 inspektörer per 10 000 anställda.

IF Metall har lämnat över en lista med namnunderskrifter till Hillevi Engström. Jag tror att det är ca 32 000 namn på den listan. Frågan är om regeringen och arbetsmarknadsministern ställer sig bakom nolltolerans på våra arbetsplatser, vilket listan med namnunderskrifter handlar om.

Arbetsplatserna har fått en på många sätt tyngre, tuffare och jobbigare situation. Det är fler tillfälliga anställningar. Fler bemanningsföretag finns representerade på arbetsplatser, och bevakningen av arbetsmiljön är dålig. De som jobbar i bemanningsföretag får ofta tunga uppgifter och dålig bevakning av arbetsförhållandena. Det är också en fråga som är viktig att fokusera på.

Katarina Brännström stod här i talarstolen och sade att det är en sanning med modifikation vad som har blivit bättre eller sämre. Jag vill ställa en fråga om det resonemanget. Håller Katarina Brännström med om att det ska vara samma resonemang inom polisen? Innebär färre poliser att det blir fler uppklarade brott? Tror Katarina Brännström likadant när det gäller skolan, att färre lärare ger bättre undervisning och bättre resultat?

Jag tror inte det. Jag tror att vi måste satsa resurser på Arbetsmiljöverket, se till att vi stärker upp med fler inspektioner och se till att informationen kommer ut tydligt så att vi minskar antalet tillbud i form av dödsolyckor och arbetsplatsolyckor så att vi kan ha ett hållbart arbetsliv i det här landet.

Frågan till arbetsmarknadsministern är alltså: Hur ställer du dig till att lägga in mer resurser för att uppnå nolltolerans? Ställer du dig bakom målet om nolltolerans runt om på våra arbetsplatser?

Anf. 54 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Tack, Raimo Pärssinen, för en viktig interpellation! Frågan som Raimo Pärssinen lyfter fram handlar om dödsolyckor i arbetslivet men också om hur regeringen väljer att satsa på antalet arbetsmiljöinspektörer via anslag till Arbetsmiljöverket. Den här frågan har jag debatterat ett antal gånger tidigare.

Precis som Mattias Jonsson lyfter fram lever vi inte upp till FN:s standard. Det vore intressant att höra vad arbetsmarknadsministern har att säga om att vi inte lever upp till ILO:s standard om hur många inspektörer som ska anses vara ett minimum för att säkra arbetsmiljön ute på företagen.

När det gäller utvecklingen på Arbetsmiljöverket säger den fackliga företrädaren från fackförbundet ST: Vi tänker inte jobba ihjäl oss. De är alltså måna om sin arbetsmiljö, de också.

Att man nu väljer att satsa på kommunikatörer på Arbetsmiljöverket får mig att fundera på en hel del saker. Ute på arbetsplatserna är det skyddsombuden som behöver stöd från Arbetsmiljöverket när det inträffar olyckor. Om man till exempel som skyddsombud väljer att lägga in en 6:6a-anmälan och kräver att arbetsgivaren ska vidta åtgärder för en godtagbar arbetsmiljö och inte får stöd från arbetsgivaren kan skyddsombudet vända sig till Arbetsmiljöverket. Men om Arbetsmiljöverket mest har informatörer anställda och väldigt få inspektörer är det få som kan komma ut till arbetsplatsen. Vilken nytta gör informatörerna då? Det är

klart att det är viktigt med information, men jag tänker mig att inspektionen på arbetsplatserna är viktigare. Det vi vet nu är att vi får allt fler arbetsplatser utan kollektivavtal. Det är små arbetsplatser där facket inte alltid har ett lokalt skyddsombud, och där har Arbetsmiljöverket all anledning att finnas. Vi ser också hur det växer fram arbetsplatser där få av entreprenörerna tar det ansvar när det gäller arbetsmiljön som de behöver göra.

Varför prioriterar regeringen på det här sättet, och varför följer man inte ILO:s standard när det gäller arbetsmiljöinspektörer?

Anf. 55 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Raimo Pärssinen påstår lite insinuant att jag inte skulle bry mig om olyckor och dödsfall i arbetslivet. Ingenting kan vara mer felaktigt, det kan jag försäkra.

Den 17 januari träffade jag IF Metalls ordförande Anders Ferbe och en person som heter Gustaf Seppelin Solli. Gustaf hade råkat ut för en fruktansvärd olycka då en kalkugn exploderade. Jag pratade med dem ganska länge, och jag tyckte att det var ett bra samtal. De förde också fram de krav som IF Metall har kring bland annat en nollvision för dödsolyckor i arbetslivet.

Jag tror att alla i den här kammaren kan säga att det inte finns någon vision om att det ska vara 5, 10, 20 eller 80 personer som dör i arbetsplatsolyckor varje år. Det är klart att ingen ska behöva förolyckas på sitt arbete. Det är alldeles självklart att det måste vara någonting som såväl arbetsgivare som skyddsombud och fack måste arbeta aktivt med, inte minst genom förebyggande åtgärder. Jag tror att vi alla kan ställa upp på att ingen ska behöva förolyckas på sitt arbete. Låt mig vara väldigt tydlig med det.

När det gäller frågan om antalet inspektörer tycker jag inte att den är så enkel och digital som ni ger sken av. Först och främst finns det inget EU-direktiv eller någon sådan regel inom FN som ni gör gällande. Det finns i de artiklar som vi har tittat på andra skrivningar om att det ska vara tillräckligt för att säkerställa ett effektivt genomförande, till exempel i artikel 10 i ILO:s skrivningar.

När man jämför med andra länder måste man tänka på att de har delvis ett annat uppdrag. I Sverige är arbetsmiljöinspektörerna till 100 procent inriktade på arbetsmiljön. Så är det inte i alla länder, och därför kan man inte jämföra antalet rakt av. I andra länder har de också en annan form av arbetstillsyn som kan röra arbetsrättsliga förhållanden. Tittar man på Norge, som har nämnts som exempel, kan man se att de visserligen har många arbetsmiljöinspektörer, men där utför varje inspektör ungefär 30 inspektioner per år. Det går alltså inte att jämföra digitalt, alltså bara antal.

Vad jag tycker är viktigt, som också Katarina Brännström var inne på, är vilken kvalitet man har och vilka urvalsmetoder man använder. Jag tycker att Mikael Sjöberg, som leder Arbetsmiljöverket, tillsammans med medarbetarna gör ett fantastiskt bra arbete. De har ökat effektiviteten, de har ökat antalet krav mot arbetsgivare och de har också blivit bättre på att identifiera de arbetsplatser där de anställda löper risk att drabbas. Det där kan säkert bli ännu mycket bättre. Om vi kopplar det till kraftigare sanktioner mot de arbetsgivare som bryter mot bestämmelser är vi en god bit

på väg, liksom om vi följer statistiken över utvecklingen på arbetsmarknaden noga.

Jag är mycket mer förhoppningsfull om att vi ska kunna fortsätta på den här inslagna vägen, den här trenden mot att färre personer ska bli sjuka, skadade eller förolyckas på sina arbeten.

Jag vill också säga till Mattias Jonsson att jag tycker att du har alldeles rätt i hur du resonerar om att arbetsmiljön är en viktig del när det gäller att kunna jobba längre upp i åldrarna. Därför är också arbetsmiljön en viktig del i arbetslinjen. Jag tycker på precis samma sätt som Mattias Jonsson.

Anf. 56 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! Låt mig konstatera att Moderaterna står och säger att trenden har vänt, att det blivit bättre och att det kommer att bli färre dödsfall. Fram till dags dato är det tre dödsfall, tyvärr, och vi vet att det kommer att bli fler. Hur kan man stå och säga att trenden har vänt? Vad vet vi om det?

Det sades att Arbetsmiljöverket blivit effektivare och är duktiga. Ja, det är klart att de är, men de säger själva att de börjar nå en smärtgräns och att den smärtgränsen går vid den obligatoriska tillsynen, vid skyddsombudsstoppen – 6:6a – och vid utredningen av allvarliga arbetsplatsoflyckor. De börjar närma sig smärtgränsen, och ansvarigt statsråd står här och säger att vi inte kan jämföra oss med Norge och andra länder, för de gör andra saker.

Vad vi kan göra är att jämföra med oss själva, statsrådet, och då kan vi konstatera att det gjorts kraftiga neddragningar av resurserna till Arbetsmiljöverket. Det är ni, Hillevi Engström, som sett till att de varit tvungna att säga upp arbetsmiljöinspektörer. Det är ni som är ansvariga för att de inte får återbesätta tjänster när arbetsmiljöinspektörer slutar. Det är ni som svälter ut Arbetsmiljöverket. Försök inte få det att låta som att det är lösningen för en bättre arbetsmiljö i Sverige. Ni vet att det är fel väg. Varför kan ni inte erkänna det?

När vi tittar på budgeten ser vi att det, totalt sett, endast är en droppe i havet. Jag begriper inte varför ni inte satsar på Arbetsmiljöverket utan svälter ut det. Generaldirektören säger att om det fortsätter så här kommer de inte att finnas kvar. Det är ett obegripligt svar jag får på frågan. Må vara att arbetsmiljöinspektörerna jobbar fortare, stressar mer, kanske även naggat lite på kvaliteten i inspektionerna eftersom de har så mycket att göra när de är så få.

Jag ställer frågan återigen, Hillevi Engström: Hur kan detta leda till att man använder den infrastruktur som finns i Arbetsmiljöverket till att det ska bli bättre arbetsmiljö? Svara på den frågan.

Beträffande inspektörerna är det rena löjan när ni tricksar med siffror. År 2006 gjordes 40 000 inspektioner, och ni säger att ni nu har ökat antalet. Det har ni inte alls. Sedan ni tog över regeringsmakten har antalet inspektioner minskat. Försök inte lura i folk någonting annat. Det är allvarligt, Hillevi Engström, att man inte får återbesätta arbetsmiljöinspektörer. Det är allvarligt för Sveriges löntagare. Det sker dödsfall på arbetsplatserna. Hittills i år har det skett tre dödsfall, och det kommer att bli fler, det vet vi.

Prot. 2012/13:67
19 februari

Svar på
interpellationer

Ändå säger Hillevi Engström att det inte behövs något gemensamt arbete, att det inte behövs något fokus på dessa olyckor när folk omkommer. Det är obegripligt. Ett humant krav som riksdagen kan ställa är väl att regeringen ska tillsätta en gemensam arbetsgrupp för att minska antalet dödsolyckor på arbetsplatserna. Sluta svälta Arbetsmiljöverket!

Anf. 57 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Fru talman! Det är inte utan att jag funderar på om det är verkligheten och den statistik som visar så goda siffror som gör att Raimo Pärssinen tar till sådana brösttoner i kammaren. Vi har faktiskt ett gott resultat, vilket är glädjande och något vi ska vara nöjda med. Vi ska aldrig slå oss till ro, för varje arbetsplatsolycka, varje dödsfall, är ett för mycket. Vi måste dock se den positiva trend som visar att det sker färre arbetsplatsolyckor, vilket är väldigt bra när det gäller svenskt arbetsliv.

Det handlar om att göra rätt saker på rätt plats. Det handlar om att göra rätt inspektioner på rätt ställe. Det handlar om att få hög kvalitet. Det handlar om att hitta de mest riskutsatta arbetsplatserna, där arbetsgivare kanske inte tar sitt fulla ansvar och där det finns problem. Att göra ett antal inspektioner som inte leder till någonting ger inget vidare resultat.

Jag har varit med vid ett flertal inspektioner. Jag har talat med många inspektörer, och de är nöjda med att ha fått ett modernt arbetssätt. De använder modern teknik på ett bättre sätt och ser till det nya i ett modernt arbetsliv där hot, våld och andra faktorer kommer in, sådant som förr i tiden kanske inte diskuterades vid arbetsmiljöinspektioner.

Vi har också prioriterat kvinnors arbetsmiljö. Arbetsmiljön är en stor anledning till att vi har höga sjuktal bland kvinnor. Här måste vi se vad som kan göras. Det är dock viktigt att framhålla att antalet går ned och inte dundra på som om allt var mycket sämre än förr när det i stället är tvärtom. Vi har faktiskt goda resultat, och det är jag glad för.

Anf. 58 MATTIAS JONSSON (S):

Fru talman! Resonemanget kan verka statiskt när vi talar om siffror, men det går inte att komma ifrån det faktum att det skett nästan en halvering av antalet inspektörer utifrån det man beräknar, nämligen per 10 000 anställda. Det är klart att det då inte kan bli bättre inspektioner. Det är svårt att se att det sker en bättre bevakning av arbetsmiljön med en halvering av inspektörerna. Det resonemanget har jag svårt att förstå.

Det är inget unikt för denna debatt, utan det brukar i debatter låta att det skjutits till resurser. Ja, men först har man dragit ifrån rejält och sedan lägger man till något någon annanstans och kan därmed argumentera att man lagt till resurser. Det håller inte.

Låt mig återgå till frågan. Är det så att regeringen ställer upp på, jobbar aktivt för och lägger upp en plan gällande en nollvision för dödsolyckor på våra arbetsplatser? Ställer sig regeringen bakom det och vill jobba aktivt för det? Det skulle jag gärna vilja ha svar på.

Nu får jag väl inget svar, men jag frågar ändå Katarina Brännström, utifrån mitt resonemang: Skulle det vara samma sak med polis och lärare, att om man drar ned antalet poliser och lärare klaras fler brott upp och uppnås bättre resultat i skolan? Nej, naturligtvis inte, och så är det förstås också på arbetsmiljöområdet. Därför är den frågan central.

Nollvisionen är en viktig fråga. Är regeringen beredd att satsa ytterligare resurser för att stärka Arbetsmiljöverket så att de kan genomföra fler inspektioner och ha en bättre bevakning på våra arbetsplatser?

Prot. 2012/13:67
19 februari

Svar på
interpellationer

Anf. 59 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Låt mig fortsätta där Mattias Jonsson slutade. Katarina Brännström har angett att allt nu är mycket bättre. I samtal med Arbetsmiljöverkets generaldirektör framkommer att de använder olika typer av material för sin inspektionsverksamhet. Eftersom antalet arbetsskadeanmälningar och tillbudsanmälningar gått ned har de ett allt magrare underlag för att göra sina inspektioner. Det är alltså inte alldeles enkelt att veta var de ska hitta de farliga arbetsplatserna.

Vad är då orsaken till att antalet tillbud och arbetsskadeanmälningar minskat? Jo, det är tilltron till dagens arbetsskade försäkring. I dag känner man till att den inte är rättssäker, att den inte är jämställd och att framför allt kvinnor inte får sina arbetsskador godkända. Många har slutat att anmäla, och därmed tappar Arbetsmiljöverket den typen av statistik. När skyddsombuden dessutom inte får det stöd från arbetsmiljöinspektörerna som de behöver ha för att kunna få till stånd en arbetsplatsundersökning blir det svårt att bedriva ett bra arbete och därmed förebygga ohälsa på arbetsplatserna.

Min fråga till Hillevi Engström kvarstår: Tycker Hillevi Engström att det är en bra investering att utöka antalet informatörer och kommunikatörer i stället för att ha fler arbetsmiljöinspektörer vid Arbetsmiljöverket? (forts.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.59 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

13 § (forts.) Svar på interpellationerna 2012/13:205 och 238 om vägen till ett hållbart arbetsliv

Anf. 60 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Vi debatterade arbetsmiljöfrågor. Som jag sade i mitt tidigare inlägg är en bra arbetsmiljö en väldigt viktig del i en hållbar arbetslinje.

Jag har samma uppfattning som Raimo Pärssinen att det är oacceptabelt och hemskt när människor skadas eller i värsta fall förolyckas på arbetet. Vi måste göra vad vi kan för att förhindra det. Jag är samtidigt glad över att förra årets siffror visar på en minskning av antalet dödsolyckor även om varje olycka är en för mycket.

Jag tror att receptet på en framgång bygger på ett systematiskt arbetsmiljöarbete med mycket fokus på det förebyggande där det ytterst är arbetsgivaren som är ansvarig och tillsammans med fack, skyddsombud och anställda måste jobba för att förebygga.

Jag är tveksam till om det går att ha att ha en ordning där man har en one-size-fits-all-lösning på hela arbetsmarknaden. Vi ser så många olika utmaningar och olika risker. Arbetet måste utgå från det enskilda företaget och ske på branschnivå. Man måste titta på vad som är mest väsentligt på respektive arbetsplats. Alla måste jobba intensivt med dessa frågor överallt. I jämförelse med andra länder har vi en positiv trend och ett litet antal olyckor och skador på arbetet.

Jag vill peka på några andra saker i sammanhanget. Det är de nya risker och utmaningar vi ser. Det kan till exempel handla om risker som vi trodde var undanröjda, som till exempel asbest, där vi ser att det nu börjar hanteras igen. Gammal kunskap måste fräschas upp. Vi ser också nya risker med nya kemikalier, nanoteknik och andra sådana kemiska risker. Vi ser också ökade problem med belastningsskador inte minst på typiskt kvinnliga arbetsplatser, där vi också har ett arbete som pågår.

Det är väldigt viktigt att följa dessa frågor noga. Det har jag gjort. Sedan jag började mitt arbete som arbetsmarknadsminister har vi tillfört Arbetsmiljöverket resurser.

Anf. 61 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Hillevi Engström säger att hon tillfört resurser sedan hon började som ansvarig minister. Den förra ministern Sven Otto Littorin från Moderaterna raserade, och nu har Hillevi Engström tillfört lite grann. Men fortfarande minskar Arbetsmiljöverket, och det görs med Hillevi Engströms och hela regeringens goda minne eftersom man inte får ersätta de inspektörer som slutar. Det är allvarligt.

Det finns ingen som med bästa vilja kan tro på orden om en kraftfull satsning, att vi går framåt, och så vidare, när man samtidigt begränsar resurserna till arbetet. Det är olyckligt och beklagligt. Det handlar inte heller om mycket pengar. Det vet Hillevi Engström.

Det går inte att skylla ifrån sig. Man hör nu runt om i landet att det kanske inte är Hillevi Engströms fel utan kanske Anders Borgs fel. Det är kollektiva beslut i regeringen. Det vore vällovligt att åtminstone kunna stoppa den fortsatta neddragningen på Arbetsmiljöverket. Varför kan man inte göra det? Det är mycket märkligt.

Jag kommer åter till nollvisionsarbetet när det gäller dödsolyckor på arbetsplatserna. Varför vägrar Hillevi Engström ta på sig ledarskapet att systematiskt tillsammans med parterna och Arbetsmiljöverket påbörja arbetet? Är det inte bra med en gemensam vision mot ett mål som alla kan ställa upp på – att ingen ska behöva dö på sin arbetsplats?

Hon vägrar att ta det ledarskapet, och hon fortsätter att leka svälta räv med Arbetsmiljöverket. Det imponerar inte. Det är inte logiskt. Det är synd.

Anf. 62 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Tack för interpellationen. Detta är väldigt viktiga frågor som jag tar på mycket stort allvar. Vi får följa dem noga. Jag är säker på

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på
interpellationer

14 § Svar på interpellationerna 2012/13:225 och 242 om villkoren i fas 3

Anf. 63 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Eva-Lena Jansson och Hillevi Larsson har i var sin interpellation ställt ett flertal frågor som handlar om fas 3, bland annat kring villkoren och insatserna. Interpellationerna besvaras i ett sammanhang.

Intentionerna med sysselsättningsfasen är att personer som varit arbetslösa under lång tid ska få möjlighet att bygga upp nya referenser, nätverk och en arbetsgemenskap hos en anordnare. De flesta anordnarna är kommuner och allmännyttiga organisationer. Det handlar om en meningsfull sysselsättning efter individens behov, samtidigt som jobbsökandet fortsätter. Arbetsförmedlingen arbetar också aktivt med att kontrollera anordnarna för att nå en hög kvalitet i sysselsättningsfasen.

I skrivelse 2011/12:75, *Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen*, redogör regeringen för flera av de åtgärder som regeringen har vidtagit när det gäller sysselsättningsfasen. Regeringen har bland annat infört en möjlighet att delta i arbetsmarknadspolitiska program även i sysselsättningsfasen och förstärkt det särskilda anställningsstödet. Slutligen har Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag ökat, bland annat för att höja handläggartätheten i jobb- och utvecklingsgarantin. Sammantaget bidrar reformerna till att öka kvaliteten i sysselsättningsfasen. Regeringen menar därför att riksdagens beslut har tillgodosetts.

Möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att finna, få och behålla ett arbete är en prioriterad fråga för regeringen. I dag är det fler personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga som har en subventionerad anställning än det var 2007. Min slutsats är att det är viktigt att se till helheten och alla subventionerade anställningar som finns.

När det gäller ersättningen till deltagare i sysselsättningsfasen vill jag hänvisa till det arbete som bedrivs av den parlamentariska socialförsäkringsutredningen. Kommittén har bland annat i uppdrag att klargöra samspelet mellan de allmänna försäkringarna vid sjukdom och arbetslöshet, ekonomiskt bistånd och aktivitetsstöd. I och med tillsättandet av kommittén har regeringen gjort ställningstagandet att vi vill att försäkringarna ska ha en principiell uppbyggnad som medför att det alltid ska löna sig att arbeta. Jag vill invänta kommitténs slutredovisning även i de delar som gäller försörjningsstöd innan jag gör något ställningstagande.

Det ska vara möjligt att söka arbete parallellt med sysselsättning hos en anordnare. Av förordningstexten framgår det tydligt att insatserna ska täcka hela arbetsutbudet och inkludera arbetssökande. Det framgår också att omfattningen av det egna arbetssökandet ska bestämmas i dialog mellan arbetsförmedlaren och den enskilde.

När det gäller studier har Arbetsförmedlingen en viktig uppgift i att ge råd och stöd för den som vill komplettera sin utbildning eller skola om sig. För den som bedöms ha hjälp av en yrkesinriktad utbildningsinsats för att komma i arbete finns möjligheten till arbetsmarknadsutbildning. Om sysselsättningsplatsen ses som ett hinder för fortsatta studier eller om det finns deltagare i sysselsättningsfasen som anser att de inte har tillräcklig tid att söka arbete, uppmanar jag dem att ta kontakt med sin arbetsförmedlare för att på bästa sätt kunna nå en lösning.

Anf. 64 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet för svaret. Jag är inte riktigt nöjd med svaret. Statsrådet känner till min inställning till svaren, så vi kan lämna det.

I min interpellation försökte jag beskriva hur det ser ut i Sverige. De siffror som var kända då var att det i december 2012 var 33 630 personer i Sverige som var inskrivna i fas 3, den sista delen av den så kallade jobb- och utvecklingsgarantin, som regeringen nu har slutat kalla fas 3 och i stället kallar sysselsättningsfasen. Det är en ökning med 16 procent jämfört med december 2011 då det var 28 987 personer inskrivna. I december 2010 var det 24 800 personer inskrivna i fas 3.

Jag skriver i min interpellation: "Trots att riksdagen den 9 juni 2011 beslutade om ett tillkännagivande till regeringen om att stoppa nya anvisningar av långtidsarbetslösa personer till jobb- och utvecklingsgarantins fas 3 kan vi inte se någon avtrappning."

Detta tillkännagivande gjordes i arbetsmarknadsutskottets betänkande 2010/11:AU11, *Fas 3 i jobb- och utvecklingsgarantin*, om regeringen har glömt bort det.

I Örebro län, där jag bor, handlade det om 1 178 personer som var inskrivna i fas 3 i december 2012, och det var en ökning med 7 procent jämfört med året innan. När det gäller lönebidragsanställningar och offentligt skyddat arbete är utvecklingen den motsatta, att det är allt färre som får detta anställningsstöd.

Därför var min fråga till arbetsmarknadsministern följande: Vilka åtgärder avser arbetsmarknadsministern att vidta med anledning av riksdagens tillkännagivande angående fas 3?

Som jag tolkar ministerns svar är tillkännagivandet inte värt så mycket. Det man egentligen har gjort är att ändra begreppet till sysselsättningsfasen, och regeringen menar att riksdagens beslut har tillgodosetts genom att man har ökat Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag för att höja handläggartätheten. Jag förstår inte riktigt hur det gick till, för det innebär att man kan föra in ännu fler i fas 3.

Min andra fråga var: Vilka slutsatser drar arbetsmarknadsministern av de fakta som visar att andelen inskrivna i fas 3 ökar medan andelen lönebidragsanställda minskar?

På det har jag fått ett svar där arbetsmarknadsministern tittar på subventionerad anställning 2007. Jag jämför åren 2010, 2011 och 2012, så det vore klädsamt om ministern svarade på min fråga: Vilka slutsatser drar arbetsmarknadsministern av de fakta som visar att andelen inskrivna i fas 3 ökar medan andelen lönebidragsanställda minskar?

Kan det vara så, ministern, som en av de personer som är inskrivna i fas 3 säger, att detta konkurrerar ut de subventionerade jobben? Arbets-

givarna har vant sig vid gratis arbetskraft. Det tränger ut riktiga jobb, säger Susanna Svensson, som är intervjuad i ETC Örebro. Hon berättar hur hon själv har sökt praktikplatser där arbetsgivaren sedan kunnat välja och vraka bland de sökande, precis som vid en riktig anställning.

Om arbetsgivarna har att välja mellan att anställa någon och att få 5 000 kronor i månaden för att ta emot en person, vem tror ministern att arbetsgivaren då kommer att ta emot?

Herr talman! Jag skulle gärna vilja ha svar på mina frågor.

Anf. 65 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Precis som Eva-Lena Jansson säger ökar anvisningarna till fas 3, trots riksdagsbeslutet för ett och ett halvt år sedan att stoppa anvisningarna till fas 3. Det har inte blivit bättre. Det är inte fler som går till arbete i dag. Det är till och med så att man kan säga att villkoren för dem som är i fas 3 har försämrats.

Det senaste året har andelen som inte får ersättning från Arbetsförmedlingen ökat med 40 procent. Det är alltså de som inte får aktivitetsersättning utan som är hänvisade till försörjningsstöd. Det här är en allvarlig utveckling, och ministern svarar inte på frågan vad regeringen gör för att bekämpa den utvecklingen.

Man kan koppla det som händer också till försämringarna i arbetslöshetsförsäkringen. Det är allt färre som kvalificerar sig, och därmed faller de över till försörjningsstöd. Det blir ganska orimligt när ungefär var tionde i fas 3 nu ska arbeta heltid inom fas 3 samtidigt som de får försörjningsstöd.

Försörjningsstödet är inte anpassat efter längre tids arbetslöshet. Det handlar om långtidsarbetslösa i detta fall. Det blir väldigt svårt att klara vardagen en längre tid.

Det är också en hel del merkostnader när man arbetar heltid, vilket deltagarna i fas 3 de facto gör. Ett exempel är resekostnader. Bussbiljetter fram och tillbaka till fas 3-anordnaren kan kosta flera hundra kronor per månad. Det är ingenting som försörjningsstödet täcker, och det blir genast problem i ekonomin för den enskilde.

Försörjningsstöd innebär på många håll mycket administration för den enskilde. Ett exempel är att socialförvaltningen i mina hemtrakter varje månad begär in kvitton för allting som den enskilde som får försörjningsstöd handlar. Vartenda kvitto ska redovisas. Det är en stor administration oavsett vem det gäller, men om man dessutom ska arbeta inom fas 3 på heltid blir det en hel del merarbete som ska göras.

Om man skulle få en tillfällig anställning eller deltidsarbete – det är dess värre inte många som får det inom fas 3, men några enstaka lyckas få det – betyder inte det per automatik att man får lön och kan leva som vem som helst. Om man inte får en lön som man kan försörja sig på räknas det av krona för krona på socialbidraget. Det innebär att man fortfarande har hela administrationen med kvitton att redovisa. Man får inte heller bättre ekonomi. Det är väldigt betungande för många människor.

I januari bestämdes det att arbetstiden ska utökas för dem som deltar i fas 3. Tidigare skulle man vara på plats hos sin anordnare minst 32 timmar per vecka. Nu har det utökats till 40 timmar per vecka, och man ska vara på plats mellan 8.00 och 17.00 varje vardag. Det innebär, förutom

att det blir ännu svårare att sköta administrationen för dem som har försörjningsstöd vid sidan om, att det är ett allvarligt hot när det gäller möjligheten att söka arbete och få utbildning.

Regeringen har inte gett något svar på hur man ska lösa den ekvationen. Det är upp till anordnarna att lösa detta. Jag tycker att det är helt orimligt. Hur ska man kunna utbilda sig samtidigt som man sitter hos fas 3-anordnaren? Det här drar åt helt olika håll, och det ökar inte chansen att få jobb – tvärtom.

Anf. 66 HANIF BALI (M):

Herr talman! Ibland när man står här får man denna bild: Gud vad dåliga vi måste vara i Sverige! Fas 3 fungerar ju inte, och alla blir långtidsarbetslösa – man är nästan dömd att bli det i Sverige – just för att våra arbetsmarknadsprogram är så himla dåliga.

Då vill jag bara i all ödmjukhet peka på att Sverige är det land i hela EU som har lägst långtidsarbetslöshet i andel av arbetslösa. Om vi är så fruktansvärt dåliga, ja, då måste ju alla andra vara extremt mycket sämre. Eller också är det kanske någonting vi gör rätt.

Jag tycker även att det vore klädsamt om man inte far med osanning när man står här uppe. Det är nämligen så att försörjningsstödet visst täcker transporter till och från arbete. Det täcker till och med fackavgiften. Det är någonting som är värt att veta, i stället för att man slänger ur sig påståenden till höger och vänster.

Sedan ska vi veta att det är fråga om en problematisk grupp. Det är människor som har varit arbetslösa länge. När det gäller ersättningar är det någonting som är viktigt att komma ihåg när man pratar om dem som är i försörjningsstöd, nämligen att de oftast inte är det på grund av att de haft ett arbete och sedan inte blivit kvalificerade och hamnat i försörjningsstöd. Oftast är det människor som aldrig ens har haft ett arbete.

Då spelar det ingen roll vilken socialdemokratisk magi du sysslar med, med ingångsvägen in i a-kassan, sätt att få in människor i a-kassa och kunna leva längre på den eller höjda a-kassenivåer. Det spelar ingen roll, för det här är människor som aldrig haft en fot inne på arbetsmarknaden. Det är klart att det blir problematiskt för dem att hitta en försörjning förutom försörjningsstödet.

Det är här som regeringen satsar just på de grupper som har det svårast. Där ser man också goda resultat i och med att Sverige, i den kris vi är i, är det land i Europa som har lägst långtidsarbetslöshet i andel av våra arbetslösa. Det är bara en enkel sakupplysning i retorikens dimma som kommer från den här talarstolen.

Anf. 67 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Jag hade inte tänkt att mitt första inlägg i kammaren skulle handla om detta, men det var svårt att låta bli att gå upp i debatten när ministrarnas svar på interpellationen har så pass lite att göra med det som frågan handlar om.

Det är ganska principiellt viktiga frågor när regeringen har fått ett riksdagsbeslut att förhålla sig till och man faktiskt inte gör det och inte heller redovisar några tillfredsställande skäl för det.

Samtidigt står det i svaret någonting ganska intressant. Där hänvisas till den stora utredningen som pågår om socialförsäkringarna. Det står att

det är regeringens ställningstagande i förväg att försäkringarna ska ha en principiell uppbyggnad som medför att det alltid ska löna sig att arbeta. Det kan man naturligtvis uppnå på en del olika sätt, exempelvis om man har så låga ersättningar som möjligt i alla försäkringssystem. Eller så kan man arbeta för en generellt hög lönenivå och hög sysselsättning. Så kan man också uppnå det målet.

Principiellt skulle man från regeringens sida också kunna nämna några andra saker som skulle kunna vara viktiga principer. Till exempel skulle man kunna säga att det principiellt är viktigt att arbete alltid ger lön. Ett problem som är inbyggt i fas 3-systemet är att det inte alltid är så det fungerar.

Man skulle kunna säga att det principiellt är viktigt att fattigdom ska undvikas, inte framskyndas, av de statliga system som man bygger upp. Här är det snarare tvärtom. Genom fas 3-systemets konstruktion ser man till att människor i större utsträckning än vad som är nödvändigt flyttas över från ett system där poängen är att undvika att människor blir fattiga till att fattigdomen i praktiken ses som något positivt för att uppnå principen om att det alltid ska löna sig att arbeta. Det blir en bestraffningsmekanism snarare än en mekanism för att få människor som står långt bort från arbetsmarknaden att växa in i den.

Man skulle kunna hävda att det är en viktig princip att det är de arbetssökandes behov som ska vara i centrum och att man ska jobba för att de ska komma närmare arbetsmarknaden, medan fas 3-systemets konstruktion i dag tillgodoser de arbetssökandes individuella behov väldigt lite. Däremot är det en uppsjö av mer eller mindre glada och seriösa företagare som är inne och får stöd för att erbjuda någon typ av sysselsättning, men uppföljningen har varit dålig. Vi har många exempel på att det helt enkelt inte fungerar bra.

Om man nu ska ge sig in på att diskutera principiellt viktiga saker som man vill betona i ett svar, som i övrigt inte säger så mycket om det som interpellanten vill ha svar på, vore det fint om regeringens representant kunde diskutera den typ av principiella frågeställningar som jag försökte ge några exempel på.

Fortfarande återstår frågan att riksdagen har fattat ett beslut som regeringen tydligen inte känner är särskilt viktigt att förhålla sig till och inte heller redovisar något gott skäl för det.

Anf. 68 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Jag får hälsa Ali Esbati välkommen till debatten och till utskottet, har jag förstått.

Jag har stått i den här talarstolen ganska många gånger och debatterat den här frågan med er och kan väl repetera och säga att vi bedriver en aktiv arbetsmarknadspolitik. Där försöker vi rikta insatserna mot dem som står allra längst ifrån arbetsmarknaden.

Människor hamnar inte i sysselsättningsfasen utan vidare, utan då har det gått en väldigt lång tid. De som är i sysselsättningsfasen har i genomsnitt varit arbetslösa i sju till åtta år. Under tiden innan ska de ha fått många insatser. Det kan handla om praktik, arbetsmarknadsutbildning, rehabilitering eller andra former av insatser.

Då kan man ställa sig frågan: Vad gör man då när man trots alla dessa insatser inte har fått ett jobb? Då har regeringen genomfört, som också

Socialdemokraterna har föreslagit, ett förstärkt särskilt anställningsstöd, det vill säga gjort det betydligt billigare för arbetsgivare att anställa.

Tyvärr är det så att den här gruppen av personer, utan att generalisera för mycket, har varit borta från arbetsmarknaden länge och har svårt att hitta ett arbete, även om lönekostnaden är väldigt högt subventionerad. Det är till och med svårt att hitta seriösa anordnare för sysselsättningsplatserna. En del har inte ens fått en sådan plats – det är svårt.

När det gäller de som befinner sig i sysselsättningsfasen tror jag att det är viktigt att dessa personer får en kontakt med arbetsmarknaden. Många har varit arbetslösa många år. Och gruppen, utan att generalisera alltför mycket, består av många som är äldre, många med funktionsnedsättning, många utrikes födda och många med låg skolunderbyggnad – en del i en kombination av dessa försvårande omständigheter. Då tycker inte vi att det är okej att ge upp. Det skulle vara helt fel att göra på det sätt som ni socialdemokrater gjorde när ni hade makten, det vill säga stämpla ut människor från arbetsmarknaden. Vi vill tvärtom att människor ska närma sig ett arbete.

Sett i ljuset av att vi har haft den allvarligaste krisen på 70–80 år har vi lyckats upprätthålla sysselsättningen, till och med ökat sysselsättningen. Men de som hade det svårt när krisen slog till 2008 har fått det betydligt svårare.

Vi försöker nu på olika sätt att förbättra sysselsättningsfasen. Den är inte alls vad den var för några år sedan. Det handlar om att förbättra kontrollen och stänga av anordnare som inte är seriösa. Det handlar om att erbjuda programinsatser. Det handlar om att det ska vara mer meningsfulla sysselsättningsplatser och att man själv som individ ska kunna påverka var man ska vara.

Hälften av dessa personer är hos ideella föreningar och stiftelser. Sju av tio anordnare som Arbetsförmedlingen har lyckats få tag på har bara tagit emot en enda person, och de flesta är seriösa. Åtta av tio deltagare är nöjda.

Nu pågår ett arbete för att försöka få fler arbetsgivare att ta steget att ge de här personerna en jobbchans, en provanställning eller en chans att få ett riktigt arbete. Men ni vet själva att om man har de här svårigheterna är man inte så nära arbetsmarknaden när det samtidigt är personer på arbetsmarknaden som blir varslade och uppsagda, så det är en ganska problematisk situation.

Jag har tittat på Socialdemokraternas förslag, och ni har inte någon bättre lösning. Ni lovar jobb i offentlig sektor och privat sektor, men då måste ni också få arbetsgivare som vill anställa. I dag har vi problem att få kommuner och andra offentliga arbetsgivare att vilja anställa någon som är arbetslös. Där måste vi jobba betydligt mer intensivt.

Det finns ingen enkel lösning. Men vi måste fortsätta att ge de här människorna hopp, behålla dem på arbetsmarknaden och inte acceptera att de stämplas ut ur arbetskraften, som var fallet när Socialdemokraterna satt vid makten.

Anf. 69 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Om man ska dra någon slutsats av vad statsråd, statsminister och olika typer av politiker från den borgerliga sidan har sagt de senaste dagarna är det väl att det mesta är Socialdemokraternas fel. All-

ting kan sägas vara sossarnas fel. Så här såg det ut 2006; nu är allting bra. Okej.

Vi har massarbetslöshet. Vi har en väldigt stor grupp unga som står utanför arbetsmarknaden. Långtidsarbetslösheten bland unga ökar rekordsnabbt. Arbetsförmedlingen i Sverige skickar tillbaka miljarder varje år. Bara i Örebro län var det 37 miljoner. Och många av de miljoner som man skickar tillbaka handlar om stöd till lönebidragsanställningar och arbetsmarknadsutbildningar, samtidigt som andelen personer som anvisas till fas 3 ökar.

Då står jag här med arbetsmarknadsutskottets betänkande, som vi har röstat om i den här riksdagen. Där står det: Stoppa nya anvisningar av långtidsarbetslösa personer till jobb- och utvecklingsgarantins fas 3. Är det ett otydligt beslut som riksdagen har fattat? Förstod vi inte vad vi röstade om? Förstod inte regeringen vad riksdagen fattade för beslut?

Jag frågar då: Vilka åtgärder avser arbetsmarknadsministern att vidta med anledning av detta. Då svarar ministern: Ja, vi har skärpt till fas 3. Vi tror att det är lite bättre nu, för vi har lite bättre kontroll.

Det var inte riktigt så riksdagens beslut var.

Vilka slutsatser drar arbetsmarknadsministern av de fakta som visar att andelen inskrivna i fas 3 ökar medan andelen lönebidragsanställda minskar? Jag hör inte någonting när det gäller den frågan. Jag hör inte ett svar.

Jag skulle faktiskt, herr talman, vilja veta vad arbetsmarknadsministern drar för slutsatser, om det är så att fas 3 konkurrerar ut lönebidragsanställningar och om det är så att arbetsgivarna har vant sig vid att få gratis arbetskraft.

Det är den här utvecklingen som regeringen satsar på. Och i anslutning till fas 3 ska vi bygga ut sektorn för lågutbildade med låga löner, eftersom det inte finns någon riktig jobbsatsning från den här regeringen. Man vill inte satsa på utbildning, som vi socialdemokrater har föreslagit.

Jag hoppas att arbetsmarknadsministern har läst och hört talas om det förslag som Stefan Löfven och Ylva Johansson har lagt fram. Annars kan hon få en kopia av pressmeddelandet från mig.

Anf. 70 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Jag måste bara kort inleda med att säga att jag har varit i direkt kontakt med socialtjänsten och fått svart på vitt att det inte är någon självklarhet att man får resekostnader eller några andra merkostnader kopplade till fas 3 betalda.

Det är mycket möjligt att det är olika på olika håll i landet, men jag har fått svart på vitt att detta absolut inte är någon automatik och självklarhet på samma sätt som att det inte är en självklarhet att alla barn får hjälp med glasögon. Det skiljer sig över landet, och det är samma sak här.

Men jag ska nu gå till huvudfrågan: detta med fas 3. Långtidsarbetslösheten har ökat. Arbetslösheten har ökat över huvud taget i Sverige från 6 till 8 procent. Men långtidsarbetslösheten är det största misslyckandet för regeringen. Det är en rekordartad ökning. Och människor stannar där år efter år.

Prot. 2012/13:67
19 februari

Svar på
interpellationer

Lösningen på det här är inte att de nu ska förnedras inom fas 3. Jag kan inte förstå hur detta kan vara en lösning, att man kan vara nöjd med detta, för det är inget arbete som de har fått.

Det här är gratisarbete. Dessutom är det så många som ungefär en ti-
ondel som tvingas leva på försörjningsstöd samtidigt som de utför ett
heltidsarbete. Jag kan inte för mitt liv förstå hur man kan vara nöjd med
den här utvecklingen.

Det har misslyckats. Det är möjligt att det fanns en god intention
bakom det här, att man kanske skulle skrämja folk med fas 3, men det
fungerar inte. Människor fortsätter att vara arbetslösa år efter år och får
allt sämre ekonomi och blir alltmer förnedrade.

Jag har hört vittnesmål från fas 3 om att människor sitter och gråter
för att de upplever att arbetsuppgifterna är så meningslösa. De upplever
sig utnyttjade. Det handlar från anordnarnas sida i många fall om att få
lägga beslag på de 5 000 kronor som de får per arbetslös.

Det förekommer avarter. Människor utnyttjas för att göra ordinarie
arbete. Men det handlar även om att de gör direkt meningslösa arbets-
uppgifter. Jag hörde talas om ett exempel där man fick gå till stationen
och intervjua människor som hade varit på resa om deras resa. Sedan fick
man gå tillbaka och rapportera vad de här människorna hade sagt. Men
det fanns inget syfte med det här. Det fanns ingen mening. Det utmyn-
nade inte i någonting vidare.

Det som pågår är ett slöseri med människors resurser.

Jag vill upprepa mina frågor: Är det verkligen rimligt att den här ut-
vecklingen fortsätter, att allt fler lever på försörjningsstöd samtidigt som
de ska utföra ett heltidsarbete inom fas 3? Vad gör regeringen för att
bryta den här utvecklingen? Och hur ställer sig regeringen till att för-
bättra a-kassan så att fler kvalificerar sig och slipper sälja allt de äger och
söka försörjningsstöd?

När det gäller arbetstiderna har jag varit i kontakt med en kvinna som
var helt förtvivlad över de ändrade arbetstiderna. Det har gått från 32
timmar, minimum, i veckan som man ska vara hos sin fas 3-anordnare
till 40 timmar i veckan. Hon har tidigare använt de åtta timmarna mellan
32 och 40 timmar till att söka arbete. Hon har inte fått lov att göra det hos
sin fas 3-anordnare, för där ska hon göra vad anordnaren säger till henne.

Hon undrar hur hon ska orka om hon ska vara hos sin anordnare från
8 till 17. Det går ju inte att få telefonkontakt om man till exempel ringer
en arbetsgivare utanför de arbetstiderna.

Jag skulle vilja ha ett svar från regeringen: Är det verkligen rimligt att
man ska tvingas vara hos sin fas 3-anordnare 8 till 17 varje vardag och
samtidigt söka jobb och delta i utbildningar, vilket faktiskt många av de
här människorna har behov av för att öka chansen att få jobb.

Hur ska detta gå ihop? Det förstår inte jag. Det är många som är för-
tvivlade nu och är oroad över det här.

Anf. 71 HANIF BALI (M):

Herr talman! Jag vill tacka den föregående talaren. För äntligen får vi
det svart på vitt. Vi får det nedskrivet. Nu antecknas det och förs till
protokollet.

Jag tror att ni hörde när hon sade att det är en massarbetslöshet nu
som har ökat från 6 till 8 procent. Jag hoppas att alla märkte denna lögn

som återigen upprepades – det är som en gammal trasig bandspelare – om att arbetslösheten 2006 var 6 procent. Det var den inte alls. Arbetslösheten var 2006, då det var högkonjunktur, rekordår och tillväxtår, 7,1 procent. Det är 8 nu.

Hur dåliga måste vi ha varit i Sverige? Under en högkonjunktur var ni bara 0,9 procent bättre. Vi är i en extrem kris just nu. Europa brinner. Företagen varslar och läggs ned. Och ni var bara 0,9 procent bättre. Och ni vill tillbaka till samma politik.

Ni står här och säger att det är meningslösa arbetsuppgifter. Samtidigt säger ni: De ska ha lön, för det är arbete de gör. Kan ni bestämma er? Är det arbete som görs i fas 3, eller är det inte arbete som görs i fas 3?

Är det sysselsättning, eller är det pysselsättning, som ni brukar säga? Kan ni bestämma er för vilken bild av fas 3 ni vill förmedla? Jag vill jättegärna veta vilken bild jag måste bemöta. För det är väldigt svårt att svara på en fråga som ställs på två helt olika sätt och har två helt olika svar.

Snälla, jag önskar lite tydlighet i den här debatten, tack.

Anf. 72 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Det är sällan man får höra ett så engagerat försvar för arbetslöshetssiffror som uppenbart är dåliga på många olika nivåer. Det är en ökning av långtidsarbetslösheten. Det är en snabbare ökning än i många andra europeiska länder. Det är i dag högre arbetslöshet än i alla andra nordiska länder och så vidare. Men det får stå för den föregående talaren.

Jag fick inga svar på mina funderingar heller, om principiella ingångar i socialförsäkringssystemen, till exempel att arbetet ska ge lön och att fattigdom ska undvikas i stället för att framskyndas.

Vi såg mot slutet av förra året hur vi fick en kraftig ökning av antalet personer som genomförde arbete i samband med fas 3-systemet men inte fick någon ersättning alls och därmed hänvisades till försörjningsstödet, där själva syftet, alltså uppbyggnaden, är att man först ska bli fattiggjord innan man har rätten att få ersättning.

Det är ingen som har hävdad i en seriös debatt om fas 3 att det är enkelt att få personer som har varit borta länge från arbetsmarknaden in i arbete igen eller att det finns en enkel administrativ åtgärd som löser det. Men om det som vi fick höra från regeringen här var allvarligt menat, att arbetsmarknadspolitikens syfte ska vara att man satsar på dem som är längst bort för att de ska komma närmare, är det regeringen som borde ha dragit sig själv hårdast i håret och tänkt: Detta gick inte så bra. Vi måste göra någonting åt det här.

Det är det som är problemet. Det är det som riksdagen också har insett, och man har gett i uppdrag till regeringen att göra någonting åt det. Vi får fortfarande inga svar på vad regeringen ska göra åt det. Det är problemet.

Anf. 73 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Jag såg förslagen från Socialdemokraterna i dag, men jag tyckte att nyheterna lyste med sin frånvaro i det tiopunktsprogram som presenterades.

Som svar till Hillevi Larsson vill jag säga att det inte är så att regeringen har gjort någon förändring när det gäller att man inte ska söka arbete när man är i sysselsättningsfasen. Låt mig vara väldigt tydlig när det gäller det.

Hillevi Larsson har fått kontakt med många människor. Jag tror att det bästa man kan göra om det är så att någon upplever att de har en felaktig anordnare eller gör någonting som är meningslöst är att kontakta Arbetsförmedlingen, för så ska det inte vara. Arbetsförmedlingen gör kontroller och försöker följa upp men är också beroende av att de människor som är arbetssökande ger signaler, för vi löser inte dessa problem i riksdagens talarstol.

Man ska vara hos en anordnare där man känner att det är meningsfullt, där man blir bemött med respekt och där man får tillfälle att söka arbete i samråd med sin arbetsförmedlare. Om det sedan är åtta eller tolv timmar måste man komma överens med sin arbetsförmedlare om vad som är rimligt i det enskilda fallet. Det är klart att det är helt orimligt att man ska vara på en sysselsättningsplats 40 timmar i veckan och samtidigt gå en utbildning och söka arbete. Det är inte regeringens intention, och det finns inga sådana regler inskrivna i de förordningar som finns.

De allra flesta anordnare, vilket jag nämnde tidigare, är kommuner, ideella föreningar och stiftelser. En liten del är privata företag. Som sagt var: Får man reda på någonting som inte stämmer måste man helt enkelt tala om det och få en rättelse till stånd.

Jag tror också att det är väldigt viktigt att den arbetssökande själv får påverka var han eller hon helst själv vill vara och kanske kan kontakta något lämpligt ställe där man tror att man kan bygga upp sina referenser, få nätverk och stärka sin arbetsförmåga. Det finns möjlighet till programinsatser från Arbetsförmedlingen.

Jag vill också kommentera någonting om ersättningarna som nämndes. Det är alltså så att av dem som är i sysselsättningsfasen är det ungefär 92 procent som har aktivitetsstöd. De som inte har aktivitetsstöd har inte heller arbetat tidigare och har inte kvalificerat sig för aktivitetsstöd och inte heller varit med i någon a-kassa.

Såvitt jag har kunnat läsa i Socialdemokraternas förslag har ni inte lagt fram några förslag sedan 2008. Då ändrades villkoret för a-kassan från 70 timmar till 80 timmar. Sedan dess har det inte kommit något budgetförslag från Socialdemokraterna om att man skulle ge alla arbetssökande aktivitetsstöd. Ni får rätta mig om jag har fel, men något sådant har jag inte kunnat se i era egna motioner.

Uppfattningen är att man ska kvalificera sig för aktivitetsstöd och a-kassa. Sedan kan man diskutera om det är rimligt att man ska ha jobbat halvtid i ett halvår, vilket vi tycker är ett ganska rimligt arbetsvillkor. Socialdemokraterna har inte föreslagit att man ska ta bort arbetsvillkoret, såvitt jag vet.

Anf. 74 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag hade önskat få svar på min fråga, men det är så här i debatter med Hillevi Engström. Jag brukar ställa ett antal frågor som jag får upprepa i mina inlägg, men jag får aldrig svar på dem. Sedan kommer det någonting på slutet om att det är sossarnas fel.

Jag hade i alla fall velat höra vad arbetsmarknadsministern drar för slutsatser av de fakta som visar att andelen inskrivna i fas 3 ökar medan andelen lönebidragsanställda minskar. Kan det vara så att arbetsgivarna tycker att det är mer attraktivt att ta emot någon och få betalt än att ha någon anställd och betala?

Hanif Bali satt inte i arbetsmarknadsutskottet den förra mandatperioden, men i arbetsmarknadsutskottets betänkande redogör man faktiskt för att en del av fas 3-placeringarna är fullständigt meningslösa. En del deltagare uppfattar det som väldigt bra sysselsättning, och för en del är det rena arbetsplatser där de borde ha en anställning.

En anledning till att det har varit en så stark kritik mot fas 3 är att människor utnyttjas men faktiskt också får fullständigt icke meningsfulla arbetsuppgifter. Att sitta vid ett bord hela dagarna och fika tar en inte närmare arbetsmarknaden, och vad vi försökte visa var att om man i stället till exempel hade haft ett plusjobb med kollektivavtalsenlig lön så hade man haft en mycket starkare ställning på arbetsmarknaden. Vi tycker inte att fas 3 var någon bra idé.

Nu har jag förstått det som att arbetsmarknadsministern är nöjd och Hanif Bali är nöjd med fas 3. De är nöjda trots att vi har en hög arbetslöshet. Jag förstår inte varför de är nöjda, men det kanske arbetsmarknadsministern kan redogöra för i sitt sista inlägg, för hon kommer förmodligen inte att svara på mina frågor.

Anf. 75 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Jag tycker att det är väldigt intressant att vi nu får ett besked från ministern att man ska kunna söka jobb och man ska kunna utbilda sig. Men det har ju gått ut ett dekret till alla som är i fas 3 att de ska vara på plats 8.00–17.00 varje vardag. Det är minst 40 timmar i veckan som gäller, och det blir då helt upp till anordnarna att se till att man kan få utbildning och söka arbete.

Redan i dag har det varit ett problem att kunna få utbilda sig samtidigt som man går i fas 3, och det här problemet förvärras och förstärks ytterligare. Det har varit bristande kontroll över anordnarna. Det har inte fungerat i praktiken, och risken är att de här problemen nu förvärras när det är upp till anordnaren. Det är ju inte upp till Arbetsförmedlingen, utan det är upp till anordnaren att se till att man kan söka arbete och utbilda sig.

Det finns de som har hört av sig till Arbetsförmedlingen som inte är nöjda med sin fas 3-anordnare, men det finns ingen som helst garanti att man får byta anordnare eller att man får komma till någon som är bättre. Man kan riskera att komma till en ännu sämre anordnare.

Det finns exempel, som hos Jobbfabriken, som av de flesta uppfattas som totalt meningslösa arbetsuppgifter. Hela det företaget finns till enbart för att få lägga beslag på de här 5 000 kronorna per fas 3-arbetslös, och det företaget går med vinst. De vinner på fas 3, men de arbetslösa förlorar på det och blir allt fattigare och mer förnedrade. Hade det varit så att det fungerade, att långtidsarbetslösheten minskade, att människor i fas 3 fick arbete, då hade det varit någon vinst med det, men så ser inte verkligheten ut.

Det mest skrämmande är ändå att regeringen fullständigt struntar i riksdagens beslut. Oavsett vad man tycker om riksdagens beslut ska

faktiskt regeringen följa riksdagens beslut och stoppa anvisningarna till fas 3, vilket regeringen inte har gjort.

Anf. 76 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Regeringen har också ett ansvar för att hjälpa långtidsarbetslösa personer att få ett jobb.

Tittar man på den definition på långtidsarbetslöshet som Socialdemokraterna hade tidigare, nämligen sex månaders arbetslöshet – och ni kan hålla med om att det var den tidigare definitionen – har den faktiskt minskat. Det är statistiskt säkerställt att antalet personer som var arbetslösa den perioden har minskat med 17 000 i arbetskraftsundersökningen för januari. Det är alltså den längre arbetslösheten som har ökat.

När det gäller anställningar vill jag säga till Hillevi Larsson att lönebidragsanställningarna har gått ned, men i gengäld har trygghetsanställningarna ökat. Det är en lika viktig anställningsform för funktionsnedsatta.

Jag vill också säga någonting om dem som är i sysselsättningsfasen. Jag tror att det är väldigt viktigt att varje person har en handlingsplan som uppdateras, att personen i fråga har kontakt med Arbetsförmedlingen och sin handläggare och att man tittar över anvisningstidens längd, alltså hur länge en person är hos en anordnare, och att de själva får påverka så att de känner att det är meningsfullt och leder vidare.

Vi har också gett ett uppdrag till Arbetsförmedlingen, och där ser jag verkligen fram emot att se hur konstruktionen med anordnarbidraget ska kunna förbättras så att det ska finnas incitament för att människor ska komma ut i arbete. Det är ett förslag som vi väntar på från Arbetsförmedlingen.

Som sagt var: Arbetslösheten som varar sex månader eller längre har minskat med 17 000 personer i arbetskraftsundersökningen för januari. Med detta sagt vill jag säga att jag ändå inte är nöjd. Det här är en viktig fråga att arbeta vidare med så att alla som kan arbeta också får möjlighet att göra det.

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Svar på interpellation 2012/13:228 om misslyckad jobbpolitik

Anf. 77 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Monica Green har frågat vad finansministern avser att göra för att få ned massarbetslösheten. Hon har vidare frågat vad finansministern avser att göra för att få rätt politiska verktyg att kunna bekämpa arbetslösheten.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Den ekonomiska utvecklingen har varit ogynnsam i omvärlden under en lång tid, men trots det har den svenska arbetsmarknaden utvecklats förhållandevis väl. Sysselsättningen har återhämtat sig starkt under de senaste åren, och arbetskraftsdeltagandet har varit oväntat högt jämfört

med tidigare lågkonjunkturer. Utvecklingen på den svenska arbetsmarknaden framstår som stark också i en internationell jämförelse.

Regeringens reformer innebär bland annat att det blivit mer lönsamt att arbeta och billigare att anställa, till exempel unga och långtidsarbetslösa. Detta har inneburit att fler grupper som varit borta från arbetsmarknaden under lång tid har fått jobb. Allt fler människor tar avgörande steg från utanförskap och närmar sig arbetslivet. Detta är positivt eftersom jobbchanserna är betydligt större för personer som ingår i arbetskraften än för dem som står utanför.

Arbetslösheten är trots detta bekymmersam, och tyvärr ser vi nu ett försämrat konjunkturläge, vilket innebär att vi behöver ytterligare insatser för att underlätta för arbetslösa att komma i arbete. Därför finns satsningar på 23 miljarder kronor extra i budgetpropositionen för 2013 som stärker svensk ekonomi på lång sikt och stöder återhämtningen i ekonomin. Det handlar om reformer för att öka möjligheterna att driva företag och stärka svensk konkurrenskraft, såsom en sänkning av bolagsskatten och införandet av ett investeraravdrag. I paketet ingår också en forsknings- och innovationsproposition liksom en infrastrukturproposition. Det är insatser som också stimulerar jobb och företagande runt om i Sverige.

Även arbetsmarknadspolitiska insatser tidigt i arbetslösheten förstärks tillfälligt för att motverka att arbetslösheten biter sig fast. Regeringen har föreslagit bland annat fler praktik- och utbildningsplatser avsedda för personer som riskerar långtidsarbetslöshet.

Under 2013 följer regeringen också upp och fortsätter de stora satsningar som gjordes i förra årets budget inom arbetsmarknadspolitiken. Förstärkt förmedlingsstöd, ökad uppföljning av arbetslösas arbetsökande och fler programinsatser är några exempel på åtgärder för att bekämpa arbetslösheten.

Regeringen arbetar ständigt med att utveckla politiken. Budgeten för 2013 har dock bara hunnit verka i några veckor, och i nuläget bedömer regeringen detta som en väl avvägd politik.

Anf. 78 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Jag har väckt en interpellation till finansministern om massarbetslösheten i Sverige eftersom massarbetslöshet hänger ihop med ekonomin. Det är inte bra för ekonomin att så många människor inte tas till vara i det här landet. Jag hade velat diskutera frågan med finansministern. Jag tror till och med att Hillevi Engström hade fått lite draghjälp till sitt område om finansministern hade kommit hit för att diskutera med mig. Men det ville han inte, utan han lämnade över interpellationen till Hillevi Engström.

Å ena sidan stramar vi in diskussionen något, vilket jag inte tycker är bra. Å andra sidan är regeringen kollektivt ansvarig för alla beslut, och därför tar jag mig friheten att ändå ställa frågor som rör Finansdepartementet – eftersom det var finansministern jag hade ställt frågorna till.

Hillevi Engström räknar upp en rad saker som den borgerliga regeringen har gjort, till exempel investerat i de arbetslösa och incitament. Ingenting av detta har hjälpt. Massarbetslösheten ökar. Vi är på väg mot 8 procents arbetslöshet. Sverige har högre arbetslöshet än andra jämförbara länder, trots att Hillevi Engström påstår något annat. Ni vill gärna

Prot. 2012/13:67
19 februari

Svar på
interpellationer

jämföra er med de sydliga europeiska länderna, men i våra grannländer Belgien, Danmark, Tyskland, England med flera jämförbara länder är arbetslösheten lägre.

Att slå sig för bröstet och påstå att Sverige har klarat krisen bättre än andra länder stämmer inte. Det är påfund som framförs för att det ska låta bra.

Långtidsarbetslösheten har tredubblats. Den har gått från 24 000 till 70 000 människor av kött och blod som nu har varit arbetslösa i mer än 24 månader.

I går var jag i Tibro. Skaraborg är hårt drabbat av hög arbetslöshet. Jag hälsade på ett företag som heter Swedwood, som nu ska läggas ned. Jag träffade människor som är livrädda för att bli arbetslösa. Varför är de livrädda för att bli arbetslösa? Både Hillevi Engström och jag vet mycket väl – och även Anders Borg vet – att trygga människor vågar mer. De vågar satsa på framtiden, utbildning och familj. Men de är livrädda därför att de vet att deras ekonomi kommer att slås i spillror. Det kallar Anders Borg och Hillevi Engström incitament. Det är bra att de får gå från hus och hem, att människorna i Tibro är rädda för att hamna i arbetslöshet nu.

Jag själv tycker inte att det är en bra politik. Att styra med hjälp av rädda människor är inte bra. Vi socialdemokrater vill se en helt annan politik, en offensiv satsning där vi tror på människorna, investerar för framtiden, investerar i miljö, satsar på kollektivtrafiken på vägar och järnvägar samt satsar på miljöanpassade bostäder. Det är sådant som ger arbete – i stället för att skrämma människor till tystnad.

Satsa på utbildning och framtidstro. Det är vad jag vill se i stället.

Anf. 79 BERIT HÖGGMAN (S):

Herr talman! Jag hade också uppskattat att få diskutera styrning av statliga myndigheter med finansministern. Men jag är naturligtvis också tacksam för att få diskutera Arbetsförmedlingen med arbetsmarknadsministern.

Jag vet inte om någon statlig myndighet har ett så långt och detaljerat regleringsbrev som Arbetsförmedlingen. Trots detta finns 70 000 långtidsarbetslösa människor. Långtidsarbetslösheten har stigit med över 70 procent sedan september 2006. I de tidigare inläggen sade arbetsmarknadsministern att det inte var något större problem utan att regeringen hade en väl avvägd politik.

För någon vecka sedan besökte jag en av de åtta arbetsförmedlingar i landet som klarar de av Arbetsförmedlingen uppsatta målen. Av drygt 300 arbetsförmedlingar i landet finns åtta som klarar de uppsatta målen. Det var naturligtvis kul för dem och de arbetssökande i det arbetsmarknadsområdet.

Jag frågade de anställda vad de tror att det beror på att de klarar uppdraget. De sade att de trodde att det berodde på att de kan behålla professionell personal, att de har god kontakt med det omgivande samhället, med arbetsgivare, både privat och offentligt, och de facto att arbetsförmedlingarna låg i glesbygd. Det var ont om alternativ, ont om privata jobbcoacher och annat. Det är svårt att tjäna pengar på folk i glesbygd oavsett om det handlar om vård och omsorg eller om det handlar om privata aktörer.

När endast åtta av drygt 300 arbetsförmedlingar klarar måluppfyllelsen och alltför många hamnar i den förhatliga fas 3, anser inte arbetsmarknadsministern att det måste vara något grundläggande fel i regeringens och arbetsmarknadsministerns sätt att styra arbetsmarknadspolitiken? När därtill 18 miljarder lämnas tillbaka till staten för att de inte kan användas för bland annat de 70 000 långtidsarbetslösa, inser inte då arbetsmarknadsministern att regeringen har ett bekymmer med styrning och ledning av arbetsmarknadspolitiken?

Ser inte statsrådet något samband mellan det sätt som regeringen väljer att styra arbetsmarknadspolitiken och resultatet i antalet arbetslösa?

Jag fick även på den här arbetsplatsen de frågor jag alltid får när jag besöker arbetsförmedlingar: Varför måste ni politiker skapa så många detaljregler? Varför måste ni vara så klåfingriga? Varför kan ni inte låta vår professionalitet och vår kunskap om vad som behöver göras få gälla?

Jag känner inte att jag som socialdemokrat behöver ta åt mig den kritiken, för det är precis detta som är en av punkterna i vårt tiopunktsprogram från så sent som i dag – nämligen att ha tillit till professionen.

Därför blir min andra fråga till arbetsmarknadsministern: När ska arbetsmarknadsministern visa tillit till den profession som finns på landets arbetsförmedlingar?

Anf. 80 HANIF BALI (M):

Herr talman! Återigen målas det upp en bild här av att Sverige är ett exceptionellt land – ett exceptionellt dåligt land och ett exceptionellt dåligt land när det gäller arbetslöshet. Men låt oss titta oss omkring i våra nära grannländer. Norge är det lite jobbigt att jämföra med eftersom de är kvar i det gamla Göran Personsska måttet för att mäta arbetslöshet. Det är alltså lite svårt att jämföra sig med Norge. De har också en massa oljepengar och sådant. Men låt oss jämföra oss med några som inte har det. Låt oss jämföra oss själva med Finland, med en arbetslöshet på 7,7 procent. Det är inte så radikalt mycket annorlunda jämfört med Sverige. Eller jämför till exempel med Danmark, med en arbetslöshet på 7,9 procent! Är det så radikalt mycket annorlunda jämfört med Sverige?

Då ska vi också komma ihåg att detta är ganska slutna länder. Danmark, till exempel, har migration men endast migration av människor som är starka och rustade och som inte kommer från krigshärdar utan som endast arbetskraftsinvandrar. Sverige är ett öppet land som tar emot människor som kanske inte har den lättaste och snabbaste vägen in till det där jobbet. De kanske inte har den enklaste och rakaste vägen in på arbetsmarknaden, men vi ger dem en chans till ett drägligt leverne i alla fall. Trots det är Sverige nästan identiskt i jämförelse med Danmark och Finland.

Så absolut – låt oss göra dessa jämförelser! Förklara för oss hur dåligt det är! Men det är intressant att även jämföra långtidsarbetslöshet. Vi diskuterar ju fas 3 och långtidsarbetslöshet här. Då kommer vi fram till att Sverige har lägst långtidsarbetslöshet av alla dessa länder. Vi har lägst andel långtidsarbetslösa bland våra arbetslösa.

Verkligheten passar inte ihop med retoriken. Ni kan försöka skapa er en annorlunda verklighet och se hur ni kommer att lyckas med det i Socialdemokraterna, eller så anpassar ni retoriken efter verkligheten.

Många tror att vi står här uppe och försvarar fas 3 och det nuvarande och att vi är nöjda. Nej, så är det inte. Det enda vi säger är att vi inte tycker att det är bra som det är nu. Däremot tycker vi att det ni vill göra är dåligt. Det är en ganska stor skillnad. Vi tycker att era förslag är dåliga. De är dåliga, de kommer att ge dåliga resultat och de kommer att göra det sämre än det är nu. Vad vi vill göra är att få Sverige att bli bättre. Men Socialdemokraterna står här och säger: Bara för att ni är emot våra förslag tycker ni att det är bra som det är nu. Nej, vi är för *våra* förslag! Vi har massor av förslag för att kunna förbättra och sänka trösklarna in i arbete. Det gäller till exempel det som har skett i och med den senaste budgeten med minskade marginaleffekter för folk i försörjningsstöd. Det handlar om fler satsningar, exempelvis för att få utrikesfödda eller ungdomar in i arbete. Det handlar om lärlingsprovanställningar etcetera. Det är förslag som vi tycker är bra.

Men var är era förslag? Var är Socialdemokraternas förslag? Det är samma gamla röta sedan 2006. Inget är nytt. Partiledare har bytts tre gånger, men politiken är densamma. Vi har redan provat detta. Det funkade inte, och det kommer inte att funka i framtiden heller. Så kom gärna upp och klaga, men leverera egna svar först, tack!

Anf. 81 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Detta är en spännande debatt. Jag ska göra några reflexioner. Berit Högman tog upp Arbetsförmedlingens regleringsbrev. Jag vill säga någonting om Arbetsförmedlingen: Jag har stort förtroende för de många medarbetare som sliter och verkligen gör ett bra arbete. Ibland tror jag att jag är den enda som försvarar dem, för de får mycket kritik. Det är klart att de alltid kan bli bättre, men i huvudsak gör de ett gott arbete. Jag har stor tillit till deras profession. Man har också höjt kompetensen avsevärt; numera rekryterar man uteslutande anställda med akademisk bakgrund.

Jag tror att det är viktigt att vi har ett tydligt regleringsbrev. Det som jag framför allt har understrukit i årets regleringsbrev handlar om att bygga förtroende ute bland såväl arbetssökande som allmänheten i stort och i näringslivet, enskilda företag och organisationer. Det handlar också om att samverka ännu bättre med kommuner. Det är en viktig del för mig.

Jag tror att det är viktigt att man som myndighet ska jobba på ett rättssäkert och likartat sätt runt om i landet. Med detta sagt ska man ta till vara den kompetens som varje enskild arbetsförmedlare har. Men jag tror inte på modellen låt hundra blommor blomma. Jag tycker inte att det skulle vara ansvarsfullt att säga: Här är pengar – gör vad ni tycker! Man ska göra det som kommer att leda till att människor förstärker sina jobbchanser. Det är meningslöst att skicka en person på en utbildning som han eller hon inte kan eller vill tillgodogöra sig och som inte kommer att leda till ett arbete. Där kommer professionaliteten in. Det handlar om att bedöma vad som passar var och en.

Hanif Bali var inne lite grann på Sveriges förhållande till andra länder. Jag försöker resa runt i Sverige, men jag har också rest en del runt i Europa. Jag träffar mina kolleger ganska ofta. Det är klart att det inte går att göra jämförelser rakt av med andra länder. Låt oss till exempel titta på Tyskland, som vi många gånger lyfter fram, med en lägre ungdoms-

arbetslöshet och en lägre arbetslöshet generellt. Jag vet inte om Socialdemokraterna förespråkar de Hartzreformer som man har genomfört dels under den borgerliga regeringen, dels under socialdemokratiska regeringar i Tyskland. Är Socialdemokraterna här i Sverige medvetna om vad den tyska modellen innebär när ni lyfter fram Tyskland som ett föredöme? Jag tror inte det. Det skulle vara ett stort avsteg från lönebildningen i Sverige och från den modell som drivs här och som jag förespråkar, det vill säga att vi inte ska lägga oss i lönebildningen och arbetsmarknadens parter ansvar. Eller tycker Socialdemokraterna någonting annat?

Man har många lärlingar i Tyskland. Det är jättebra. Där har lärlingarna en lön på ungefär 300–400 euro per månad. Är det detta som är Socialdemokraternas förslag – att det ska vara sådana ungdomslöner i Sverige? Eller ska vi ha det som i Danmark – easy to hire, easy to fire? Där har man mycket lättare att säga upp personer som har en anställning. Är det detta ni föreslår?

Man måste se saker i sitt sammanhang och bygga en modell utifrån Sveriges förutsättningar. Man måste titta på de resultat som vi har uppnått. Jag tycker att många länder gör mycket intressanta saker. Vi försöker ta till oss det de gör som är bra, men vi anpassar det också till svenska förhållanden med den svenska lönebildningen och den svenska arbetsrätten som jag tycker är viktiga och som jag står upp för.

Avslutningsvis vill jag säga någonting om de offensiva satsningar som regeringen gör. Vi är nämligen helt övertygade om att våra reformer leder till att fler får jobb och fler företag stannar i Sverige. Era reformer kommer att leda till färre jobb i Sverige. Det blir en chockhöjning på skatter och avgifter med 30 miljarder kronor. Det finns det ingen ekonom som förespråkar och ingen forskning som stöder. Det är intressant att se var ni får dessa idéer ifrån. De kommer att slå framför allt mot de svagaste och framför allt mot ungdomars möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden.

Anf. 82 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Nu gäller det förstås att byta debatteknik från de borgerligas sida. I flera års tid har ni sagt: Titta på Grekland, titta på Italien och titta på Spanien. Se hur fruktansvärt det är där! Så vill vi väl inte ha det i Sverige. Titta hur bra vi har det i Sverige!

Vi påpekar nu att vi kan titta på våra grannländer. Sverige är inte ett dugg bättre än de. Då får vi höra: Nej, det går inte att jämföra med utlandet. Ni kan inte hålla på och jämföra med utlandet.

Men det har ni gjort i flera års tid nu. Ni har jämfört Sverige med den grekiska modellen, vilket är horribelt. Jag har fått höra detta flera gånger från Anders Borg: Det är förfärligt. Tänk om vi skulle ha det som i Grekland, som i Italien eller som i Spanien!

Det har jag aldrig förordat. Men jag har fått höra från de borgerliga företrädarna att det är klart att vi inte ska ha det så. Nej, det har jag heller aldrig förespråkat. Men när jag nu påvisar att Sverige inte är ett dugg bättre än våra grannländer får vi höra att det inte går att jämföra med utlandet.

Okej – fine, då tar vi Sverige. Då diskuterar vi den svenska modellen. Jag tycker att det är jättebra om vi kan enas om det.

Vad vill vi göra med Sverige? Vi vill vidta åtgärder och skapa jobb. Ni påstår att era skattesänkningar har lett till jobb. Var är de jobben? Vi har en massarbetslöshet. Vi har en högre arbetslöshet nu än vad vi hade 2006. Alltså betyder det att era åtgärder inte har hjälpt. Det är bevis nog på att vi måste byta politik. Att sänka skatterna hjälper uppenbarligen inte. Då är det bättre att satsa.

Jag sade i mitt första inlägg, och jag kan upprepa det, eftersom alla inte hör vad jag säger, att vi vill investera i framtiden. Vi vill investera i miljöanpassade bostäder, i miljöteknik, i forskning och innovation, i näringspolitisk samverkan och i att skraddarsy varje arbetslös persons kompetenstrappa och kompetensförsäkring.

Vi tycker att det är slöseri att arbetsförmedlingarna har skickat tillbaka 18 miljarder sedan 2007. Det är 18 miljarder som de hade kunnat använda till att utbilda de arbetslösa, att validera dem och se till att de får en praktikplats någonstans och en möjlighet att träna sig fram på arbetsmarknaden. Men på grund av de strikta reglerna skickar Arbetsförmedlingen tillbaka pengar. Sammanlagt har det nu blivit 18 miljarder. Jag kan inte tycka att det är en bra politik.

Vi vill att arbetsförmedlingarna ska vara matchningsspecialister, eftersom det finns många företag här i landet som säger att de saknar den och den kompetensen samtidigt som vi har många arbetslösa. Därför tycker vi att Arbetsförmedlingen ska öka matchningskompetensen.

När jag var i Tibro i går fick jag höra de skräckslagna människorna berätta om en familj där båda föräldrarna blivit arbetslösa och pojken fått sluta med ishockey, eftersom det blev för dyrt. Det leder till så stora ekonomiska konsekvenser att man är livrädd för arbetslöshet.

Er politik har kört in i väggen. Er politik leder inte till fler jobb. Era skattesänkningar har inte hjälpt, alltså behöver vi byta politik till en framtidsinriktad sådan som tror på människorna och som satsar på innovation, utbildning och på framtiden.

Anf. 83 BERIT HÖGMAN (S):

Herr talman! Jag tycker att det är bra att Hillevi Engström har stor tilltro till Arbetsförmedlingens anställda. Men då är det viktigt att ge personalen förutsättningar så att fler arbetsförmedlingar kan nå målen. Åtta av drygt 300 är verkligen inget bra resultat. Jag behöver inte på något sätt jämföra med andra länder, därför att vi har tillräckligt många arbetssökande, vi har tillräckligt många arbetslösa ungdomar och vuxna, i det här landet för att känna att uppdraget är viktigt. När var femte rekrytering misslyckas enligt Svenskt Näringsliv och när hälften av de arbetslösa saknar en arbetslöshetsförsäkring har vi stora problem i vårt land.

Hillevi Engström säger: Det är ju ingen idé att utbilda om det inte finns jobb. Jag tror att det var min morfar som lärde mig att finns det någonting som aldrig är tungt att bära är det kunskap. Finns det någonting som vi har lärt oss av samhällsutvecklingen är det att kunskap, forskning och kreativitet skapar jobb i sig. Ett samhälles värdighet mäts på sätt och vis med på vilket sätt vi ser till att människor får tillgång till kunskap. Med det resonemang som Hillevi Engström har att det ändå inte är någon idé att utbilda om det inte finns jobb förstår jag varför ni låter skolresultaten sjunka. Då förstår jag varför fler än någonsin går ut grundskolan med ofullständiga betyg. Då förstår jag varför ni stänger så många

dörrar i vuxenutbildningen. Ni har de facto gett upp. Ni har abdikerat från uppdraget och ansvaret. Ni har över huvud taget inte tron på att politik kan göra skillnad och på alla människors rätt till arbete eller utbildning.

Jag kan inte på annat sätt tolka arbetsmarknadsministrarnas inlägg än så här: Det är ingen idé att utbilda om det inte direkt leder till jobb.

Anf. 84 HANIF BALI (M):

Herr talman! Vi fick precis reda på att Socialdemokraterna är arga för att vi förut bad dem jämföra med Grekland och nu tycker att det inte blir rättvisande när de vill jämföra med Danmark. Men jämför oss absolut med Grekland och Danmark, jämför oss med vilka länder du vill! Det är lite märkligt att en person som förut kandiderade till att bli finanspolitisk talesperson för Socialdemokraterna inte förstår skillnaden mellan statsfinanser och arbetsmarknadspolitik. Det är två olika saker. Vi menade statsfinanserna när vi sade: Titta på Grekland. Vi pratar om arbetsmarknad när vi säger: Titta på Danmark, titta på Tyskland, titta på Norge eller titta på Finland. Det vore jättebra om du kunde skilja på dessa områden och utskottsområden.

Jag vill komma tillbaka till det här med utbildning. Vi får höra: Utbildning, utbildning, det är så viktigt med utbildning. Som om Sverige inte har världens mest utbyggda reguljära skolsystem! Som om det inte finns komvux, högskolor och distansutbildningar! Vi lägger extremt mycket pengar på offentlig skola i detta land, men det är alltid den socialdemokratiska lilla speciallösningen med arbetsmarknadsutbildningar som är lösningen på alla problem mellan himmel och jord. Vi provade det. IFAU kom fram till i sin rapport att den mest ineffektiva arbetsmarknadsåtgärden som Sverige någonsin har sysslat med var arbetsmarknadsutbildningarna under 90-talet – de breda utbildningarna där man utbildade 30 000 åt ena hållet och 30 000 åt andra hållet utan att ha en aning om ifall det fanns arbete för de utbildningarna över huvud taget.

Nej, det duger inte med samma gamla politik. Kom med nytt, och kom med något bra denna gång.

Anf. 85 MEERI WASBERG (S):

Herr talman! Jag hade inte tänkt gå upp i den här debatten, men det finns ett par ingredienser som gör det helt ofrånkomligt för mig med min bakgrund göra det.

Jag tycker att det är fantastiskt att vi har en arbetsmarknadsminister som så tydligt uttalar ett starkt förtroende för Arbetsförmedlingen och för arbetsförmedlarna. Det förtroendet delar jag vad gäller arbetsförmedlarna och deras möjlighet och kompetens att utföra ett bra arbete. Jag är däremot inte särskilt imponerad av regeringens arbetsmarknadspolitik som ju är det verktyg som arbetsförmedlarna har att försöka arbeta med varje dag.

Jag tycker också att det är ett fattigdomsbevis att regeringen i ett regleringsbrev känner sig tvungen att ge i uppdrag åt en myndighet att arbeta med myndighetens förtroende hos allmänheten. Det borde vara så att det arbete som myndigheten utför lägger grunden för det goda förtroendet i medborgarnas ögon.

Regeringens detaljstyrning av myndigheten och sätt att bakbinda kreativa, skickliga arbetsförmedlare i deras dagliga arbete är problemet. Problemet är inte arbetsförmedlarna.

Trots alla lovord som sagts i talarstolen om Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadspolitiken i allmänheten faller mycket tillbaka på att det saknas resurser. En resurs är framför allt tid, tid som i dag läggs på att tillfredsställa våra olika statistiksystem, knappa in uppgifter i våra olika system, Arbetsförmedlingens informationssystem och annat. Det går åt mer och mer tid till administration och mindre och mindre tid till att göra det viktiga förmedlararbetet, att vara ute och besöka arbetsgivare, inhämta nya platser, bistå med den brygga som Arbetsförmedlingen skulle kunna vara för arbetslösa personer så att de ska finna ett arbete.

Jag tycker nog att regeringen i en god anda av självvrannsakans verkligheten borde fundera på om den arbetsmarknadspolitik som i dag förs ger Arbetsförmedlingen de goda förutsättningarna för att kunna göra ett gott arbete.

I en tidigare debatt diskuterades hur länge personerna i genomsnitt varit arbetslösa innan de hamnade i det så kallade fas 3. Om jag inte missminner mig – statsrådet får gärna rätta mig om jag har fel – sade statsrådet att dessa personer i genomsnitt varit arbetslösa i sju år. En fråga man kan fundera på är hur länge den nuvarande regeringen suttit vid makten.

Anf. 86 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Monica Green påstår att det inte hjälper att sänka skatterna. Det får man ta som intäkt för att det, om Socialdemokraterna mot förmodan kommer till makten – vi får verkligen hoppas att det inte sker – kommer att bli ordentligt höjda skatter eftersom det uppenbarligen, enligt Monica Green, löser problemen. De förslag som Socialdemokraterna lagt fram i sin budgetmotion, med skattehöjningar för arbetsgivare och enskilda på uppemot 30 miljarder kronor, förespråkar ingen ekonom, särskilt inte i dessa tider.

Många tittar på Sverige, vilket Monica Green också tog upp. De tittar på hur vi under krisåren löst arbetsmarknadspolitiken och hur vi arbetar. I långtidsbudgeten för EU har man till och med lagt in 6 miljarder euro i särskilda ungdomsgarantier. Pengar som medlemsstaterna själva inte har ska, som det troligen kommer att utformas, gå till de mest drabbade för att därigenom kunna ge ungdomar chans till praktik och på olika sätt stötta dem i jakten på ett arbete så att de kan komma tillbaka till arbetsmarknaden.

Vi nämns ofta som föregångare, och det är jag stolt över, även om jag inte kan vara nöjd förrän alla som kan arbeta har ett arbete att gå till.

Det sägs att Arbetsförmedlingen borde bli matchningsspecialist. Jag blev lite brydd när jag hörde Socialdemokraternas presskonferens i dag där det talades om det överskott som Arbetsförmedlingen har. Det överskottet beror framför allt på att arbetslösheten aldrig blev så hög som vi prognostiserade. Den blev lägre. Det beror också på att man inte fått tillräckligt många arbetsgivare som är benägna att anställa en person med anställningsstöd. Det är orsaken till att det blivit pengar över.

Då menar Socialdemokraterna att vi ska ta dessa pengar och lägga dem på utbildning. Vi ska utbilda på olika sätt. Jag ställer mig frågan om det är Socialdemokraternas politik att bekosta längre högskoleutbildningar eller yrkesutbildningar via skattemedel, att man ska få betalt för att gå en utbildning och bli civilingenjör, sjuksköterska, it-specialist, alltså utbilda sig i den typen av yrken som näringslivet efterfrågar. Det som näringslivet efterfrågar är nämligen specialistkompetens, och sådana utbildningar tar ganska många år. Är det vad ni socialdemokrater avser när ni säger att man ska ge långtidsarbetslösa utbildningar för att matcha det som näringslivet efterfrågar? Det är en relevant fråga, för det skulle i så fall lite grann innebära ett paradigmskifte.

Vi har tidigare varit ganska överens om att vi i Sverige har ett utbyggt studiemedelssystem där alla kan få såväl studiebidrag som studiemedel för att kunna gå längre utbildningar. Menar ni socialdemokrater att det ska ske inom arbetsmarknadspolitiken, genom att utbilda personer till dessa specialistrycken? Den frågan är ni svaret skyldiga.

Anf. 87 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Jag har ställt en interpellation till finansministern om massarbetslösheten i Sverige, eftersom den fortsatta massarbetslösheten inte är bra för ekonomin. Det är inte bra med de ökade klyftorna. Det är inte bra att ungdomar går arbetslösa.

Jag vill verkligen bejaka Sverige och det som är bra med Sverige. Jag vill bejaka det livslånga lärandet som vi hade en gång i tiden. Vi hade, enligt Skolverket, 112 000 platser på vuxenutbildningen. Nu har vi 88 000, och vi har betydligt fler arbetslösa. Man kunde tycka att det är nu de platserna skulle behövas.

Ja, jag bejakar verkligen Sverige. Jag vill att människor ska få chansen, chansen till validering, chansen till utbildning, chansen till en flexibel möjlighet på Arbetsförmedlingen och arbetsmarknaden. Jag vill att vi ska ha flexibla arbetsförmedlare som har möjlighet att använda pengarna på ett annat sätt och inte är strikt bakbundna av regleringsbrevet, arbetsförmedlare som inte behöver säga: Ojdå, vi kan inte använda pengarna på annat sätt, alltså måste vi skicka tillbaka dem.

Tänk om vi hade haft en mer flexibel lösning hos Arbetsförmedlingen så att de för varje arbetslös kunnat skraddarsy vad den personen behöver, genom att fråga: Vad är det du behöver för att stärka din kompetens? Behöver du praktik någonstans? Behöver du utbildning? Behöver du validering? Behöver du språkhjälp? Vad behöver du för att stärka dig så att du kan komma tillbaka till arbetsmarknaden så fort som möjligt?

Så har vi det inte i dag. I dag har vi en massarbetslöshet där människor får vänta. De får vänta väldigt lång tid innan de blir hjälpta. Ungdomar får vänta. Arbetslösa vuxna får vänta tills de blir långtidsarbetslösa, för då är de prioriterade. Det är inget bra system.

Jag vill bejaka Sverige och de investeringar vi kan göra för varje människa. Tyvärr kan vi inte det i Sverige i dag.

Anf. 88 MEERI WASBERG (S):

Herr talman! Jag är benägen att hålla med min kollega i den tidigare debatten, som konstaterade att det inte blir några svar. Det blir mycket om att det är någon annans fel och någon annans problem. Det går dock

inte att komma ifrån att den regering som nu sitter vid rodret, och som suttit där ett bra tag, hela tiden har talat om hur duktig den är på arbetsmarknadspolitik.

Den interpellation som Monica Green har ställt är intressant ur flera perspektiv. Arbetslöshet i sig är inte bara ett slöseri med de mänskliga resurserna – den enskilde individen som är arbetslös – utan också ett slöseri med hela samhället och med hela vår tillväxtdrivna ekonomi.

Jag kan förstå att statsrådet väljer att inte svara på min retoriska fråga beträffande vilka som styr sedan 2006 eftersom ganska många av dem vi talar om både har blivit och fortsätter att vara arbetslösa under den nuvarande regeringens tid. Vi får väl se – statsrådet har ju möjlighet att återkomma i sitt sista inlägg.

Anf. 89 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Jag får tacka för interpellationen. Monica Green säger att hon ställt en interpellation för att diskutera arbetslösheten eftersom den är dålig för ekonomin och att hon ställt den till finansministern. Jag delar den uppfattningen. Den är skadlig för ekonomin. De skattehöjningar som Socialdemokraterna föreslår i budgetmotionen är också skadliga för ekonomin. Arbetslösheten är därutöver skadlig för den enskilda när den biter sig fast på höga nivåer, och därför är det viktigt att bemöta den tidigt.

Jag vill understryka, vilket Socialdemokraterna i den här debatten undviker att ta upp, vikten av den bedömning som Arbetsförmedlingen ska göra när man skriver in sig på förmedlingen. Om individen utifrån bedömningsverktygen löper risk att hamna i långtidsarbetslöshet ska han eller hon erbjudas tidiga insatser i form av praktik, arbetsmarknadsutbildning eller annat som kan komma i fråga.

Utbildning är absolut viktig. Men det ska inte vara vilken utbildning som helst, och den ska inte ske hur som helst. Det löser inga problem. Det är precis som Hanif Bali tog upp. När ni hade den stora volymen av arbetsmarknadsutbildning hade man den för att kvalificera sig tillbaka till a-kassan, och den gav väldigt lite resultat. Den var inte bra.

Vi måste hålla arbetsmarknadsutbildningen på en rimlig nivå. Den får inte heller ersätta reguljär utbildning. Det har vi andra system och andra finansieringsmöjligheter för. Jag har fortfarande inte fått svar på om det är Socialdemokraternas politik att bekosta längre utbildningar och högskoleutbildningar med arbetsmarknadsutbildningspengar. Jag vet inte om det är avsikten eller vad ni egentligen menar när ni talar om att skräddarsy utbildningar för varje individ.

Ska man kunna utbilda sig genom arbetsmarknadsutbildning för att bli till exempel specialistsjuksköterska, it-specialist, ekonom eller civilingenjör?

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 90 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Meeri Wasberg har frågat om integrationsministern gjort det ställningstagandet att regeringen bör ta en mer aktiv del i en diskriminerande lönebildning på den svenska arbetsmarknaden.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Meeri Wasberg har helt rätt i att lönebildning inte är en fråga för riksdag eller regering. Jag kan därför försäkra Meeri Wasberg om att regeringens uppfattning är att det är arbetsmarknadens parter som ansvarar för lönebildningen på den svenska arbetsmarknaden.

Anf. 91 MEERI WASBERG (S):

Herr talman! Jag vill tacka statsrådet för svaret vilket, måste jag medge, var det förväntade svaret. Men trots statsrådets försäkran om att politiken ska låta parterna hantera frågan om lön och lönebildning kommer vi inte ifrån det faktum att den person vars uttalande är upprinnelsen till interpellationen inte enbart är partiledare för Folkpartiet utan också är vice statsminister.

I debatten menade vice statsministern att ”vi måste acceptera lägre ingångslöner för de allra yngsta ungdomarna”, vilket utan vidare kan uppfattas som en uppmaning att bryta mot diskrimineringslagen.

Jag vet att arbetsmarknadsministern och jag själv delar erfarenheter inom detta område. Kanske är det också därför – det känns nästan som en tanke – som regeringen valt att inte låta integrationsministern, som jag ställde interpellationen till, komma till kammaren för att ta debatten.

Det har tidigare i kväll från denna talarstol talats om rätten till lön. Det är inte en lagstadgad fråga utan en fråga som regleras helt och hållet i de på arbetsmarknaden förekommande kollektivavtalen. Ofta återfinns formuleringar som dessa. Jag citerar ur ett av kollektivavtalen.

”Lönebildning och lönesättning ska medverka till att målen för verksamheten uppnås och att verksamheten bedrivs effektivt och rationellt. En avgörande förutsättning för en effektiv och välfungerande verksamhet är att arbetsgivaren kan rekrytera, motivera, utveckla och behålla arbetstagare med sådan kompetens som behövs på kort och lång sikt. Lönesättningen är ett instrument för att säkerställa detta och ska stimulera till engagemang och utveckling i arbetet samt uppfattas som rättvis i förhållande till arbetsresultat och arbetsinsatser.

En arbetstagares lön ska bestämmas utifrån sakliga grunder såsom ansvar, arbetsuppgifternas svårighetsgrad och övriga krav som är förenade med arbetsuppgifterna, samt arbetstagarens skicklighet och resultat i förhållande till verksamhetsmålen. Därför ska lönen vara individuell och differentierad, om inte arbetsgivaren och den lokala arbetstagarorganisationen funnit skäl att överenskomma om annat för vissa grupper. En väl utvecklad lönesättning som utgår från sakliga grunder är betydelsefull för en ändamålsenlig differentiering av lönerna.”

Dessutom är det föga förvånande att det ofta är de unga som också är de som har de otrygga anställningarna. Senast i raden att uppmärksamma detta är ett antal journalistklubbar som i samarbete med radio- och tv-

distriktet inom Journalistförbundet i dag ställer frågan: Vem tjänar på otrygga jobb?

Kombinationen av otrygga anställningar och den politik som vice statsministern ger uttryck för där de allra yngsta ungdomarna förväntas acceptera lägre ingångslöner riskerar, som arbetsmarknadsministern säkert förstår, att leda till ytterligare oönskade effekter i form av sämre möjlighet till löneutveckling när man byter arbetsgivare med allt kortare intervall, mindre utrymme för konsumtion, för att inte tala om möjligheten att flytta hemifrån och skapa sig sitt eget liv.

Mot bakgrund av det jag nyss citerade, kunskapen om ungas situation på arbetsmarknaden och den samlade erfarenhet som statsrådet själv besitter undrar jag om arbetsmarknadsministern anser att det är förenligt med diskrimineringslagen att peka ut ”de allra yngsta ungdomarna” som de som ska acceptera lägre ingångslöner just för att de är unga. Två av fyra partier i den så kallade Alliansen verkar stå för den politiken.

Överläggningen var härmed avslutad.

17 § Svar på interpellationerna 2012/13:239 och 246 om Arbetsförmedlingens regelverk

Anf. 92 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Lars Mejern Larsson har frågat mig om jag har gjort det ställningstagandet att det är en rimlig ordning att Arbetsförmedlingen tvingas skicka tillbaka miljoner när det råder massarbetslöshet och företagen har svårt att rekrytera.

Mattias Jonsson har frågat mig om jag avser att verka för att Arbetsförmedlingen kan behålla ej utnyttjade ekonomiska medel.

Som jag vid ett flertal tillfällen har svarat i tidigare interpellationsdebatter kan jag konstatera att arbetslöshet och varsel runt om i landet innebär en ökad utmaning för Arbetsförmedlingen på regional nivå men att det finns såväl resurser som erfarenhet för att hantera detta.

Regeringen har höga ambitioner med jobbpolitiken och avsätter stora resurser för arbetsmarknadspolitiska program och insatser. Det är dock korrekt att hela det anvisade anslaget för arbetsmarknadspolitiska program och insatser inte har använts under 2012. Merparten av de medel som inte har använts under 2012 har dock inte dragits in, utan myndigheten har fått behålla ett omfattande anslagssparande. Jag vill poängtera att det viktiga inte är att alla medel används utan att de används på ett sådant sätt att de gör mest nytta och på bästa sätt bidrar till att motverka långvarig arbetslöshet.

Jag vill också vara tydlig med att det är Arbetsförmedlingens uppdrag att se till att de medel som myndigheten förfogar över fördelas så effektivt och bra som möjligt. Jag är övertygad om att stora ansträngningar görs så att de anvisade resurserna utnyttjas på ett effektivt sätt i syfte att motverka långtidsarbetslöshet.

Anf. 93 MATTIAS JONSSON (S):

Herr talman! Jag har mycket riktigt ställt frågan om det inte är så att de resurser som betalas tillbaka från Arbetsförmedlingen till staten kunde användas på ett mycket bättre sätt.

Arbetsmarknadsministern säger i sitt svar att hon är helt övertygad om att ansträngningar görs för att anvisade medel ska utnyttjas på bästa möjliga sätt. Jag är helt övertygad om att det stämmer ur Arbetsförmedlingens perspektiv. Den anstränger sig nog till fullo för att utnyttja alla medel som tilldelas.

Frågan skulle likväl ha kunnat vara ställd till finansministern. Det är inte bara för 2012 som det har betalats tillbaka pengar till staten. Det har varit så sedan 2007. Om man går tillbaka så lång tid är det ca 18 miljarder som har gått tillbaka. Det är pengar som skulle ha kunnat användas riktat mot exempelvis arbetsmarknadsutbildningar.

Sedan kan man bryta ned det för 2012. Man kan ta det ur ett Göteborgsperspektiv – jag företräder Göteborg – och där är det 180 miljoner som har betalats tillbaka bara för 2012. 120 miljoner av de 180 skulle ha kunnat användas för arbetsmarknadsutbildningar. Det rör sig om 700–750 utbildningsplatser. Samtidigt går 25 000 personer arbetslösa bara i Göteborgsregionen.

När jag pratar med förmedlare på Arbetsförmedlingen, och för den delen också chefer, säger de att det är ett bekymmer att de inte kan utnyttja de medel som de har tilldelats. Det beror på, enligt Arbetsförmedlingen själv, att de har fått ett så detaljstyrt regleringsbrev från regeringen. Med ena handen delar regeringen ut pengar, och nästa gång skriver den ett detaljstyrt regleringsbrev. Om man ska läsa det får man läsa länge, för det är väldigt mycket text och väldigt uppstyrt. Det gör att de på Arbetsförmedlingen i stort sett inte har något svängrum när det gäller att hitta olika typer av lokala lösningar för att hjälpa en enskild arbetslös på en ort, exempelvis att matcha en utbildning som ska leda till ett jobb som står till buds på arbetsmarknaden.

Flera företag skriker i dag efter en viss kompetens men får inte tag på den. De får lägga order till andra företag. En del företag vittnar om att de ibland får lägga order utomlands då de inte får tag i rätt kompetens i Sverige. Samtidigt går det ungefär 400 000 personer arbetslösa. Samtidigt är Arbetsförmedlingen så hårt styrd att den inte kan utnyttja de medel den har fått sig tilldelad.

Jag ställde en fråga som jag gärna skulle vilja få ett svar på, även om jag har förstått att detta att svara på frågorna inte är den starka grenen. Jag frågar ändå: Kan det vara så att det är en medveten politik från regeringen? Vid årets början säger man att man har lagt en expansiv budget för att hantera arbetslösheten, och sedan skriver man ett så hårt styrt regleringsbrev att det inte går att använda pengarna fullt ut utan de går tillbaka till staten. Sedan kan man säga att Sverige står starkt och att budgetutfallet är bra för landet.

Det är ganska allvarligt om det skulle vara så. Hade det varit ett enskilt år, 2012, kanske man hade sagt att det fanns orsaker till det. Men det här har varit sedan 2007. Om vi därtill räknar pengar som skulle ha betalats ut i ersättning till dem som är arbetslösa rör det sig om ännu större summor, runt 50 miljarder. Det är oerhört stora summor.

Jag vill fråga dig: Är detta en medveten politik från regeringens sida? Vilka förslag har regeringen för att förändra detta framöver?

Anf. 94 LARS MEJERN LARSSON (S):

Herr talman! ”Jag är övertygad om att stora ansträngningar görs”, säger ministern. Jag är inte lika övertygad om regeringens ansträngningar.

Nej, herr talman, återigen har jag mottagit ett svar från arbetsmarknadsministern som på inget vis stillar min oro kring Arbetsförmedlingens återbetalning av budgetmedel och den höga arbetslöshet vi har hemma i Värmland. Inte ett ord om den rekordhöga arbetslösheten och företagens rekryteringsproblem står det att finna i svaret. Nej, herr talman, det korta svaret genomsyras av en ministers ointresse. Det är ett svar som tydligt sänder en känsla till mig som frågeställare: Till detta är jag nödd och tvungen, men mer blir det inte.

Ministern har i sitt svar denna gång inte lyckats uppstå någon att skylla ifrån sig på utan visar en påfallande okunskap om dagsläget och ger som vanligt sken av att regeringen har höga ambitioner. Jag kan bara tolka det på ett sätt, och det är att regeringen vid det tillfälle man inte kan hitta någon att skylla på gärna anser att den oerhört höga arbetslösheten inte är ett problem för den förda politiken utan verkar mer gynna en annan agenda, som inte är redovisad här i kammaren.

Att företag nu märker av bristen på utbildad arbetskraft både i det korta perspektivet och på länge sikt syns regeringen föga bry sig om.

I går presenterade LO en rapport som visade att antalet arbetslösa som inte får ersättning trots att de deltar i Arbetsförmedlingens program har ökat med 88 procent sedan 2010. Över 16 000 arbetslösa får inget stöd alls utan får överleva på socialbidrag eller hjälp från familjen. Detta om någonting borde oroa regeringen, men i stället tar man glatt emot Arbetsförmedlingens oanvända pengar. I stället för att använda dessa i kampen mot arbetslöshet slussar man dem vidare till en aldrig sinande ström av sänkta skatter för dem som inte är i behov av det.

Regeringens prat om att man står för den svenska modellen samtidigt som den förda politiken har slagit undan benen för 60 000 arbetssökande är en skandal. Jag vill påstå att det är en katastrof för Sverige som land. Men den stora katastrofen drabbar inte mig, ansvarig minister eller någon annan av kammarens ledamöter personligen, utan det är landets arbets-sökande som får försöka värja sig mot denna enorma tsunami som sveper över deras vardag, en våg av unga människor som sveps med i regeringens arbetsfientliga politik.

Risken är helt uppenbar att dessa ungdomar kommer att tappa tron på framtiden. När man tappar tron på framtiden söker man sig till enkla förklaringar, och dessa förklaringar är det gott om ute i landet nu. Det visar sig att i ungdomsarbetslöshetens spår smyger sig rasism och främlingsfientlighet fram likt en osalig ande. Historien har visat att människor utan hopp om en bättre framtid lätt tar till sig sådana idéer, och det späds skickligt på av dem som önskar en helt annan tingens ordning.

Regeringens företrädare må bli upprörda – man vill över huvud taget inte lyfta det sambandet i kammaren i dag. Men det ser ut så runt om i landets kommuner där människor har tappat tron på framtiden.

Vi socialdemokrater tror att en aktiv arbetsmarknadspolitik och en konkret näringspolitik skulle kunna bidra på ett helt annat sätt och bidra till en annan framtidstro för dagens arbetslösa ungdomar.

Nu har ministern för jag vet inte vilken gång i ordningen gett mig svaret att regeringen har höga ambitioner med jobbpolitiken. Jag kan endast konstatera att det enda höga, herr talman, med regeringens jobbpolitik är arbetslöshetssiffrorna.

Anf. 95 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Lars Mejern Larsson tar i och använder sig i diskussionen av en rapport från LO som är felaktig. Jag har kommenterat den, och den stämmer inte. Det stämmer inte att 16 000 personer som är i program saknar aktivitetsstöd. Det är i själva verket betydligt färre. Det är nämligen så att Arbetsförmedlingen har fått ansvar för andra grupper, och bland de personer som är i aktivitet är det ungefär 1,4 procent som saknar ersättning. De övriga har till exempel etableringsersättning eller rehabiliteringspeng.

LO gör en stor sak av detta men använder sig av felaktiga siffror, och då blir det väldigt svårt att diskutera och argumentera.

Som jag har sagt tidigare i talarstolen har Arbetsförmedlingen just nu helt nya grupper som man försöker hjälpa till ett arbete. Det är personer som Socialdemokraterna tidigare gömde och glömde. Efter ett års sjukskrivning blev man nästan per automatik prövad mot sjukpension. Det satte vi stopp för. Vi sade att om människor har arbetsförmåga ska vi göra vad vi kan för att hjälpa dem tillbaka till arbetsmarknaden, genom insatser som arbetslivsintroduktion, rehabilitering och olika former av stöd. Många har kommit tillbaka, men alla har inte hittat ett nytt arbete, delvis på grund av den ansträngda situationen på arbetsmarknaden.

Vi har också gjort ändringar som gör att andra grupper i dag befinner sig på Arbetsförmedlingen än som var där tidigare. Det handlar om dem som har kommit till Sverige som nu har etableringsersättning, får stöd från Arbetsförmedlingen och står till arbetsmarknadens förfogande. Under socialdemokratiska regeringar fanns de tidigare på socialkontoret och fick ekonomiskt bistånd.

Vi har vänt på skutan och sett till att de som kan arbeta också har möjlighet att göra det eller befinna sig i arbetskraften. Vi har aktivt flyttat människor från att vara utanför arbetskraften in i arbetskraften. Närmare 250 000 har fått sysselsättning. Socialdemokraterna gjorde tvärtom och stämplade bort människor och sänkte på så sätt arbetslöshetsstatistiken. Det är ett vägval.

Under de här fem jobbiga åren har det varit extra tufft för dem som har svårt att få fotfäste, när vi har kunnat se att människor blivit varslade på grund av konjunkturen, på grund av att företag flyttar utanför landet, på grund av att företag läggs ned eller att efterfrågan minskar. Det är helt andra utmaningar vi står inför.

Jag är också orolig för ökningen i vårt samhälle av människor som söker enkla lösningar på komplexa problem. Där tror jag att det inte finns någon annan lösning än att vi som står för en human flyktingpolitik och alla människors lika värde arbetar tillsammans och bygger broar. Det är också de personer som drabbas av främlingsrädsla och osäkerhet som hamnar i ett utanförskap. Det är därför som det är så otroligt viktigt att få

in de här personerna och hjälpa dem till utbildning eller till att få fotfäste på arbetsmarknaden. Och det är ingen enkel resa.

Jag tror att alla ansträngningar behöver göras för att se till att framför allt ungdomarna snabbt kommer tillbaka till studier. Där finns det i dag ganska många åtgärder för att stärka ungdomars möjligheter. Men problemet är för alla ungdomar som inte till något pris vill tillbaka till skolan. Där måste vi hitta vägar in på arbetsmarknaden. Det återkommer jag till i nästa inlägg.

Anf. 96 MATTIAS JONSSON (S):

Herr talman! Jag kan konstatera att frågan jag ställde inte berördes med ett enda ord. Jag ställde väldigt tydligt en fråga om att från 2007 har Arbetsförmedlingen betalat tillbaka ca 18 miljarder, pengar som skulle ha kunnat användas till insatser för arbetslösa i form av utbildningar för att matcha de behov som finns på arbetsmarknaden, för de företag som efterfrågar en viss kompetens.

I går fick jag reda på att en kille söder om Göteborg hade fått erbjudande om ett jobb som bussförare. Hade Arbetsförmedlingen kunnat erbjuda honom att hjälpa till och stötta honom helt eller delvis med ett busskort hade han kunnat få ett jobb, dessutom ett garanterat jobb. Men pengarna kan och får uppenbarligen inte användas för att hitta lokala flexibla lösningar för att möta det behov som finns på den lokala arbetsmarknaden, och det beror på regeringens hårt reglerade styrning av Arbetsförmedlingen.

Sedan kan man säga att arbetsförmedlingarna nog gör så gott de kan. Ja, de gör ju det. Men regeringen ser till att bakbinda arbetsförmedlingarna så att de inte kan utföra det som de borde vara satta att göra, att se till att hitta lösningar för dem som är arbetslösa. Det är snarare så att Arbetsförmedlingen har fått rollen att kontrollera arbetslösa i stället för att hitta lösningar så att de kommer in på arbetsmarknaden.

För Göteborgs del är det en hög siffra i dag. 25 000 personer går arbetslösa. Hade de 120 miljoner som nu betalas tillbaka till staten kunnat användas för att hitta lokala flexibla lösningar för de behov som finns på arbetsmarknaden i Göteborg hade fler kommit i arbete. Färre företag hade behövt lägga över order på andra företag därför att man inte klarar av att ta emot dem. Färre företag hade sluppit att till och med lägga order utomlands. Man hade faktiskt kunnat se till att få anställd personal med rätt kompetens.

Vi kan konstatera i dag att ungefär 60 procent av dem som är inskrivna i Arbetsförmedlingen har låg utbildning – också en hög siffra. Trots detta kan inte Arbetsförmedlingen använda sina resurser på rätt sätt.

Frågan återupprepas igen: För regeringen medvetet en politik som reglerar Arbetsförmedlingen så hårt att pengarna går tillbaka för att man ska kunna säga att man satsar stort i början av året och sedan komma väl ut i slutet av året, fast pengarna inte har kunnat användas beroende på att de är så hårt reglerade? Jag vill gärna ha svar på den frågan. Jag har inte lust att upprepa den en gång till.

Är regeringen dessutom beredd att luckra upp regleringsbrevet så att det finns lokala flexibla lösningar för Arbetsförmedlingen att hitta vägar in på arbetsmarknaden för den arbetslösa utifrån hur behovet ser ut i en

viss region? Det behovet finns i Göteborg, och det finns säkert också på andra ställen runt om i landet.

Det är inte bara Göteborgs arbetsförmedling som har hamnat i att betala tillbaka 180 miljoner, utan det är arbetsförmedling efter arbetsförmedling runt om i landet. Och det har varit så år efter år, så det är ingen ny företeelse.

Berör gärna detta i ditt svar, Hillevi, och ge en beskrivning av hur du ser på det!

Anf. 97 LARS MEJERN LARSSON (S):

Herr talman! Jag är glad att ministern inte gillar dem som söker enkla lösningar och att hon säger att vi som vågar måste stå upp mot den ökade främlingsfientlighet som råder i vårt land.

Men, herr talman, det behövs en mer offensiv arbetsmarknadspolitik, för trots vår massarbetslöshet finns det många företagare som har svårt att få tag i rätt kompetens.

Det finns många bristyrken – ta bara transportbranschen. Och det handlar inte bara om specialyrken utan också om lastbilschaufförer och maskinförare. Transportarbetareförbundet nämner att 10 000 personer med ganska enkla åtgärder skulle kunna få jobb och försörjning. Vid möten med företagare hemma i Värmland säger de flesta att de oroar sig för att tillgången på utbildad arbetskraft är så liten, trots att arbetslösheten är så hög och har så varit under en längre period.

Vad görs det mer än bluddras från Regeringskansliet? undrade en företagare så sent som förra veckan när jag satt på tåget, herr talman. Jag kunde då tyvärr bara berätta vad vi socialdemokrater skulle ha vidtagit för åtgärder, både långsiktigt och kortsiktigt, för att bekämpa den kraftigt ökande arbetslösheten. Vad den moderatledda regeringen vill svara på frågan överlåter jag till dem som är ansvariga för dessa frågor i Regeringskansliet, tydliggjorde jag.

Vi föreslår investeringar i infrastruktur som tar oss in i framtiden och investeringar i mer och bättre utbildning på alla nivåer och genom hela yrkeslivet. Och rekryteringsgapet måste stängas. En förutsättning för att fler ska komma i arbete är just utbildning.

I ett län som Värmland ser vi att bruksmentaliteten lever kvar och att det i första hand är de unga männen som väljer bort högre utbildning. Det är angeläget att med alla tillgängliga medel stimulera till lärande och bryta den sociala snedrekryteringen till högre utbildning.

Samtidigt måste Arbetsförmedlingens flexibilitet öka när det gäller att bidra till nya lösningar för att få folk i arbete. Arbetsförmedlingen har ett regelverk som bland annat innebär onödig inläsning, och insatserna för utbildning är under all kritik. En nära samverkan mellan kommuner och näringsliv för att få till stånd bra utbildning är en förutsättning för framgång. Det är dessutom helt fel att inte tillåta utbildningsinsatser för personer som i dag befinner sig i den fasansfulla åtgärden fas 3, som vi dessutom vill avskaffa. I detta läge måste det skapas fler jobb. Aktiva insatser mot arbetslösheten måste gå före allt annat.

Nej, herr talman, regeringens politik har prövats i såväl hög- som lågkonjunktur, och det är uppenbart att den inte leder till fler jobb. Fler och fler bör ställa sig frågan vad som egentligen är bäst för framtiden, att

vi samarbetar för fler jobb, som vi socialdemokrater tycker, eller att var och en själv får lösa samhällsproblemen.

Den moderatledda regeringen har gått från en traditionell arbetslinje till en försörjningsstöds- och passivitetslinje. Det finns ingen aktiv arbetsmarknadspolitik i Sverige 2013 utan endast en passiv bidragspolitik.

Anf. 98 LARS JOHANSSON (S):

Herr talman! Statsrådet Hillevi Engström tycker att regeringen för en framgångsrik politik. Jag kan notera att det nu är sjunde året med en borgerlig regering och att arbetslösheten hela tiden har bitit sig fast allt hårdare. 120 000 ungdomar har varit arbetslösa i mer än sex månader.

Regeringen säger att de pengar som visserligen inte har blivit använda ändå har kunnat vara kvar i så kallat anslagssparande i Arbetsförmedlingen. Det är märkligt att regeringen avsätter pengar till åtgärder för att bekämpa arbetslösheten som inte används och då inte reagerar på det genom att säga: Nu ska vi använda pengarna på det här sättet och komma till rätta med till exempel ungdomsarbetslösheten eller arbetslösheten bland andra grupper i samhället.

Nej, det är liksom låt gå. Man gör så gott man kan, ungefär. Det är vad jag kan se i det här svaret.

Hillevi Engström kommer in på att det nu är nya grupper på Arbetsförmedlingen som inte fanns tidigare. Det är inte sant. Jag har faktiskt varit med rätt länge i politiken. Jag var engagerad i Samhall under ganska många år. Då hade vi 30 000 människor som jobbade inom Samhall. Hur många är det i dag? Det är 20 000. Det är 10 000 färre som jobbar där, inom ett område som just är för människor som har haft svårigheter att komma in på arbetsmarknaden.

Man rustar ned på olika områden.

Det går också att prata med integrationsministern, som häromdagen presenterade en rapport om att det kanske inte var så misslyckat med den arbetsmarknadspolitik som den socialdemokratiska regeringen bedrev på 90-talet, när det kom väldigt många människor från Balkan. Sju av tio fick arbete. Den var faktiskt inte så misslyckad som den framställdes av borgerliga debattörer vid den tidpunkten.

Nu har vi ett ännu svårare läge. Ännu fler människor står utanför arbetsmarknaden. Det är människor som kommer från olika länder. Det är svårt att komma in på arbetsmarknaden. Då handlar det naturligtvis om det som vi så väl vet sedan gammalt: utbildning, praktik och möjlighet att komma ut i arbetslivet och träna språket tillsammans med arbetskamrater. Det är det som det handlar om.

Då måste man ha aktiva åtgärder, göra avtal med arbetsgivare och diskutera med arbetsgivare hur man kan dela på kostnaderna. Det handlar om det som kan vara arbetsgivarens kostnad och det som kan vara statens kostnad för att ge möjlighet för människor att komma in på arbetsmarknaden.

Nej, det gör man inte. Man ska göra det själv. Det är olika former av egna insatser som andra människor ska diskutera med arbetslösa: Ja, vi kan ta fram ett cv tillsammans med dig, och så kanske du kan få ett arbete.

Sedan visar det sig att den som jobbar med detta i stället är den som tjänar pengar, inte den som ska få ett arbete. Det är så arbetsmarknadspolitiken ser ut just nu, och det är ett totalt misslyckande. Arbetslösheten är rekordhög, och det vidtas inga nya konkreta åtgärder.

Ni har slut på idéer om hur vi ska lösa problemen på arbetsmarknaden och hur vi ska komma till rätta med den stora arbetslöshet som vi har för närvarande. Det krävs åtgärder. Det ska inte vara så passivt som det är i det här svaret.

Ja, de använder nog sina resurser. Men vad de används till, om de finns på banken eller om de används vet vi inte. Det framgår inte av svaret heller.

Anf. 99 MEERI WASBERG (S):

Herr talman! Jag förstår att det är smärtsamt för arbetsmarknadsministern att tvingas konstatera att det är den egna politiken med alla dess delar som resulterar i att de här pengarna flyter omkring i statskassan.

De läggs ut till Arbetsförmedlingen. Regleringsbrevet kommer med sina detaljer och regleringar. Och pengarna flyter tillbaka igen. Det är den samlade politiken som gör att man kommer i det här läget.

Jag skulle också vilja kommentera de så kallade nya uppdragen. En del av de uppdragen är dessutom väldigt gamla. De har funnits på Arbetsförmedlingen för länge sedan. Jag tror faktiskt också att de kanske var bättre riggade då.

Det gäller till exempel den grupp sjukskrivna som arbetsmarknadsministern på ett väldigt varmt sätt talar om. Hon menar att det inte är rimligt att man förtidspensionerar – regeringen verkar ha fastnat för det uttrycket – de här personerna.

Men det borde göra att regeringen välkomnar möjligheten att tidigare gå in med bra rehabiliteringsinsatser och att verkligen lägga ned energi på att göra de individuella rehabiliteringsplanerna så goda att människor är redo för arbetsmarknaden innan sjukförsäkringen tar slut. Men det hade kanske varit att låta politiken hänga ihop på ett bättre sätt.

Vi talade tidigare om Arbetsförmedlingen och arbetsförmedlarna och deras situation. En av de saker som behövs är mer tid för arbetsgivarbesök och att träffa arbetsgivare.

Jag läste en väldigt positiv och bra artikel i Arbetsförmedlingens nya interna tidning. På Jobbet, har jag för mig att den heter. Den hette tidigare Arbetsmarknaden och var då en självständig journalistisk produkt. Det fanns alltså en bra artikel där man beskrev det arbete som Arbetsförmedlingen i city gör. De går spontant ut och möter arbetsgivare och kan bidra till att överbrygga en del kunskapsbrister som finns.

Det finns arbetsgivare som tror att Arbetsförmedlingens tjänster i grunden kostar pengar, som inte förstår att det är någonting som de faktiskt redan har betalat för genom arbetsgivaravgifterna.

Nja, det där med politik och samstämmighet är naturligtvis svårt, så också inom den så kallade Alliansen. Jag tycker att den här debatten på olika sätt har visat de problem som finns kring Alliansens sätt att försöka hålla ihop sin politik.

I den debatt som föregick den här, som gällde min egen interpellation, ville statsrådet bara avfärda det med ett kort svar om att man inte har tagit någon ställning i frågan. Men det finns ändå två partier som driver en tydlig linje om att lägre löner för ungdomar kommer att ge fler jobb. Arbetsmarknadsministrarnas eget parti driver tesen om att lägre skatter kommer att ge fler jobb.

Men sanningen ligger väl kanske någonstans däremellan. En effektivare arbetsmarknadspolitik, sammantaget, kan bidra till att det uppstår fler arbeten på arbetsmarknaden. Det handlar om att man i kontakter med arbetsgivarna uppmuntrar dem till att tidigarelägga rekrytering, hjälpa till att ta ett socialt ansvar och så vidare.

Som sagt: Den där fyrstämriga allianskören, som utgör regeringsunderlaget, spretar alltmer betänkligt i olika tonarter.

Anf. 100 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Jag hade inte tänkt gå upp mer i debatten, men när man hör vissa inlägg är det svårt att låta bli.

Jag tycker nästan att det är ohederligt av vissa ledamöter i den här kammaren att prata om arbetslöshet och massarbetslöshet – och det är fula uttryck som man använder – när de inte med ett enda ord nämner den djupa kris som har varit och inte med ett ord nämner lågkonjunkturen.

Man kan jämföra de siffror som Socialdemokraterna hade under de godaste åren vi har haft på länge i Sverige med dagens siffror. Vi vet också att vi har ändrat sättet att räkna. Det är inte ett ord om detta, bara sur kritik.

Det värsta av allt är att man inte har ett enda eget förslag om hur man skulle kunna komma till rätta med de problem som vi har. Vi blundar inte för problemen. Vi jobbar stenhårt med att få ned den arbetslöshet som vi ser.

Det talas om Arbetsförmedlingens budget. Jag vet hur det hade låtit här om vi inte hade tillfört så mycket pengar. Då hade regeringen och vi fått höra: Man ser inte krisen. Man ger inte Arbetsförmedlingen de verktyg som de behöver.

Nu har vi gett så mycket pengar att det blir pengar över som de inte behöver använda. Då är det fel på det också.

Det är tråkigt att lyssna på de här osakligheterna. Det var endast därför som jag gick upp.

Jag undrar om det är panik i det socialdemokratiska lägret, men jag kan förstå att det väntar en kongress snart, och man ska stärka sina aktier. Men tomma tunnor skramlar mest.

Vi vann faktiskt valet 2006 på vår politik om arbetslinjen och på Socialdemokraternas misslyckande i en högkonjunktur med en mycket hög arbetslöshet. Det var en mycket hög arbetslöshet jämfört med alla andra länder, om vi så jämför med andra länder eller om vi jämför det historiskt.

Vi hade höga tal när det gällde socialbidragstagare under många år under Perssons regeringstid. Det finns så mycket dåliga siffror vi skulle kunna ta fram. Jag tycker att man någon gång borde ägna sig åt en viss ödmjukhet och faktiskt jämföra fakta.

Vi vann valet 2010 på vår arbetslinje och på att vi klarade av en djup kris, en kris som vi har inte har sett i världen på 60–70 år, där Sverige blev ett föregångsland när det gäller hur man klarar en kris. Men inte ett ord, sällan eller aldrig ett berömmande ord.

The Economist, en väl sedd tidning, skrev upp inte bara Sverige utan även Skandinavien som ett väldigt gott exempel. Sverige framhölls dock mest. Det finns så många som inte har någon anledning att berömma Sverige som gör det ändå. Men att lyssna på socialdemokrater som inte har några vettiga förslag själva utan bara kritiserar blir ganska magstarkt.

Till den som lyssnar på den här debatten – det lär väl inte vara så många längre – vill jag bara ändå säga att i dag mäter vi arbetslöshet från 15 upp till 74 år. Förr i tiden var det mellan 16 och 65 år. I dag mäter vi alla som kliver över tröskeln på Arbetsförmedlingen oavsett om de har jobb, om de studerar eller vad de gör. Det gjorde vi inte heller förr.

Det finns siffror att jämföra med, men ni väljer bara den sura och dåliga vägen. Kom med några bra förslag så kanske vi tittar på dem och i så fall berömmar er. Det hade varit jätteintressant.

Anf. 101 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Det finns mycket jag skulle vilja kommentera av det som sagts.

Jag skulle vilja säga att Arbetsförmedlingen är dess medarbetare, och de har ett väldigt tydligt uppdrag och gott om resurser. Det är upp till Arbetsförmedlingen att ge detta stöd och denna hjälp utifrån sin professionella bedömning. Det vill säga att om det gäller en bussförarutbildning, en maskinutbildning eller lastbilskörkort har de resurser för detta. Det är helt orimligt att regeringen ska detaljstyra till exempel vem som ska få ett busskort.

Däremot är det viktigt att vi styr så att resurserna används effektivt. Det finns inget självändamål att man ska göra av med alla pengar, utan varje enskild skattekrona ska användas på ett effektivt sätt. Den typen av utbildningar som Mattias Jonsson tar upp är den typen som finns inom Arbetsförmedlingen, det vill säga kortare utbildningar, uppemot ett halvår.

Det jag har hört från Socialdemokraterna och som gör mig oroad är ifall ni menar att man utifrån de arbetslöshetsersättningar och de pengar som finns avsatta på det kontot ska bekosta reguljära, längre utbildningar. I så fall är det ett nytt grepp i politiken. Ska vi bekosta omskolning av arbetslösa till exempel till sjuksköterskor, it-tekniker eller civilingenjörer genom arbetsmarknadspengarna, eller ska det fortsatt vara en studiemedelsfinansiering? Jag tycker att det är väldigt viktigt att ni talar om var ni står.

Det stämmer inte heller det som Lars Mejern Larsson tar upp, att det inte skulle finnas någon aktiv arbetsmarknadspolitik. Den är bland de mest aktiva i hela EU. Vi satsar 70 miljarder på det utgiftsområdet – 70 miljarder kronor! Där andra länder nästan uteslutande har kontantersättning kan vi satsa på utbildningar, praktikplatser, rehabilitering och validering.

Att det sedan blir ett överskott beror på två saker som jag har nämnt tidigare. Det beror på att vi tog höjd för att det kunde bli en högre arbetslöshet. Tack och lov, tack vare en mängd olika reformer, blev krisen inte

lika illa. Vi landade på en lägre arbetslöshetsnivå. Menar Socialdemokraterna att vi då ska bekosta längre reguljära utbildningar med den typen av anslag? Det är i så fall något helt nytt som sägs i den här kammaren.

En annan anledning till att det blev pengar över på anslaget är att Arbetsförmedlingen inte lyckades hitta arbetsgivare som ville anställa med lönestöd. Det är för få arbetsgivare som vill ge en långtidsarbetslös person chansen eller en person som har en funktionsnedsättning, kanske i kombination med att man är lite äldre eller kanske har språksvårigheter.

Det är där vi måste sätta in stöten, och därför är det så oerhört viktigt att Arbetsförmedlingen lokalt möter arbetsgivares behov, letar rätt på de dolda jobben och informerar om alla anställningsstöd. Det är därför vi har gett förmedlingen 5 miljoner kronor extra för att informera arbetsgivare. Det är därför vi är så oerhört tydliga i regleringsbrevet att det handlar om arbetsgivarkontakter. Jag är helt ointresserad av pinnjakt och kvantitet, utan det handlar om att ackvirera praktikplatser och få ut långtidsarbetslösa med särskilt anställningsstöd till exempel.

Därför är vi väldigt tydliga och kräver återrapportering. Vi går inte in i detaljer. Vi litar på förmedlarens professionalitet. Arbetsförmedlingen är dess medarbetare. Då ska man använda de resurser som riksdag och regering har tillfört genom att ge en person som behöver en utbildning en relevant utbildning eller en praktikplats. Det är mitt tydliga besked.

Anf. 102 MATTIAS JONSSON (S):

Herr talman! Hade det varit så som Hillevi Engström säger, att det är upp till förmedlaren att hitta lösningar med lokalt anpassade utbildningar som hon egentligen antydde i sitt anförande, tror jag att situationen hade sett väldigt annorlunda ut. Det är inte det som Arbetsförmedlingen själv vittnar om.

Det finns ingen anledning att det inte kan vara så att Arbetsförmedlingen skickar tillbaka pengar – om det är låg arbetslöshet. Men nu har vi en arbetslöshet på nästan 8 procent och en ungdomsarbetslöshet på nära 25 procent. Som jag nämnde tidigare är det i Göteborg 25 000 arbetslösa, och det är klart att när resurserna inte används utan man skickar tillbaka hundratals miljoner är det något systemfel.

Går man utanför det regleringsbrev som är skrivet kommer revisorer-na direkt och knackar Arbetsförmedlingen på ryggen och säger att så här får ni inte göra. Då måste man luckra upp det.

Jag är helt övertygad om att det är den vägen som regeringen kan gå inför kommande år för att se till att de lokala lösningarna kan komma på plats så att man på ett bättre sätt kan matcha de behov som finns på arbetsmarknaden och se till att de som är arbetslösa får möjlighet att komma in.

Jag vet inte om jag ska beröra lite av det som Katarina Brännström säger, men visst var det så att ni vann valet 2006. Då talade ni om en massarbetslöshet, fast arbetslösheten var lägre då än den är i dag. Den nuvarande statsministern svarade så här på frågan om hur han skulle hantera den arbetslösheten och vad som var en rimlig nivå: Den ska ned till noll.

Så sade Fredrik Reinfeldt. Den ska ned till noll.

Efter det har arbetslösheten ökat och bitit sig fast, och långtidsarbetslösheten har nästan tredubblats. Sedan kom beskedet att vi får se efter en mandatperiod om vår medicin i form av åtgärder räcker.

Det har blivit sämre. Det kanske är dags att ompröva politiken.

*Svar på
interpellationer*

Anf. 103 LARS MEJERN LARSSON (S):

Herr talman! Det är sant att ni vann valet på jobbfrågan. Har det gått bra? Ett långt regleringsbrev är inte lösningen. Det måste innehålla vettiga mål också.

De strikt reglerade insatserna och de långa väntetiderna för att kvalificera sig för insatser har gjort att Arbetsförmedlingen skickar tillbaka många miljarder kronor varje år till statskassan, trots den massarbetslöshet som råder i landet. Det är en uppgivenhet. När jag pekar på detta verkar ni ändå hur nöjda som helst.

Skillnaden i politiken kan inte bli tydligare, för samtidigt presenterar vi i dag tio punkter som ska bidra till att uppfylla de arbetslösas rop på hjälp. Där ingår rätt stöd från den första arbetslösa dagen, utbildningskontrakt för unga som innebär krav på gymnasiekompetens, kompetensutveckling av arbetshandläggarna och avskaffande av fas 3.

Herr talman! Som jag sade tidigare har den moderatledda regeringen gått ifrån en traditionell arbetslinje till en försörjningsstöds- och passivitetlinje som blir starkare och starkare. Det finns ingen aktiv arbetsmarknadspolitik i Sverige 2013 utan endast en passiv bidragspolitik. Ministern har, jag vet inte för vilken gång i ordningen, gett mig svaret att regeringen har höga ambitioner med jobbpolitiken. Och så har vi en arbetslöshet i dag på 8 procent.

Jag kan endast konstatera att det som är högt med regeringens jobbpolitik är arbetslöshetssiffrorna.

Anf. 104 LARS JOHANSSON (S):

Herr talman! Nya uppgifter kommer hela tiden om hur det ser ut på arbetsmarknaden. I dag kom Statistiska centralbyrån med ytterligare uppgifter där man jämför läget i januari 2013 med läget i januari 2012. Det har visat sig att undersysselsättningen har ökat. 330 000 människor har för lite arbetstid mot vad de vill ha. Korttidsanställningarna ökar, och 120 000 ungdomar har varit arbetslösa mer än sex månader. Samtidigt skickar Arbetsförmedlingen tillbaka pengarna till staten därför att de inte vet vad de ska göra, och regeringen har inga nya förslag.

Det här måste ändå vara en oroande utveckling. Sedan säger Katarina Brännström att Socialdemokraterna hade goda år. Hur var det 1994? Det var väl inga goda år? Det var hög arbetslöshet, men det skapades ändå 300 000 nya arbetstillfällen under den socialdemokratiska perioden. Flyktingmottagandet var större än i dag. Ändå kom sju av tio i arbete med den politik som då fördes.

Jag kommer så väl ihåg det som Mattias Jonsson tidigare sade om vad ni hävdade i valrörelsen 2006. Ni påstod inte bara att det var fråga om massarbetslöshet i augusti–september 2006. Ni påstod på den borgerliga kanten att när den dåvarande Arbetsmarknadsstyrelsens generaldirektör Bo Bylund sade att arbetslösheten sjunker var han en socialdemokratisk valarbetare. Det var bara det att han hade helt rätt. Arbetslösheten sjönk hela hösten 2006 och ända in i 2007. Då påstod ni under hösten 2006 och

i början av vintern 2007 att det var tack vare den borgerliga regeringens politik. Det var det inte alls. Det var vad som var kvar av den socialdemokratiska regeringens politik som gjorde att arbetslösheten sjönk och sysselsättningen ökade. Så är historien – inget annat.

Anf. 105 MEERI WASBERG (S):

Herr talman! Jag ska inte säga att siffror är oviktiga. Det är de naturligtvis inte. Men människorna och individerna bakom siffrorna är så ofantligt mycket viktigare. Därför kan jag inte låta bli att förvånas över att man antyder att regeringen tillför medel till Arbetsförmedlingen för att blidka oppositionen. Sedan säger man att Arbetsförmedlingen inte behöver använda pengarna. Ändå kvarstår en hög arbetslöshet.

Jag kan tycka att det är lite rörande att se hur en moderat ledamot skyndar till statsrådets undsättning när regeringen pressas på sin politik. Siffrorna är inte oviktiga, men individerna är viktigare.

Regleringsbrevet består av 27 ganska tättskrivna sidor med många uppdrag, återrapporteringspunkter, många anvisningar om vad pengarna och anslagen får användas till och inte användas till. Jag ska inte trötta ut statsrådet med att läsa regleringsbrevet. Det har statsrådet säkert redan gjort själv eftersom hon står för innehållet i det. Men det är bara att konstatera att det finns många detaljer i regleringsbrevet som bakbinder Arbetsförmedlingen, som inte kan göra ett tillräckligt bra arbete.

Statsrådet lyfte själv fram att 5 miljoner extra ges för att informera arbetsgivare. Om arbetsförmedlarna fick möjlighet att göra ett gott arbete skulle de inom ramen för sitt arbete, genom att träffa arbetsgivare, kunna ge dem den information de behöver. Därför är det fascinerande att man från regeringens sida känner behov av att tillföra 5 miljoner extra för att informera arbetsgivare.

Anf. 106 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! År 2006 vann vi valet. Vi har nu regerat i sex år. Det är rimligt att jämföra de tidigare sex åren, alltså åren 2000–2006, med våra sex år. Under de år som Socialdemokraterna regerade var det högkonjunktur. Likväl såg det illa ut när det gällde utanförskap. Det var därför vi vann valet.

Man förtidspensionerade människor som hade varit arbetslösa mer än ett år. De togs bara bort ur statistiken. Socialbidragen hade sin topp runt 2000. Visst blev siffrorna något bättre sista året innan vi vann valet, men de visar inte att ni bytte till en aktiv jobbpolitik. Tvärtom var det fråga om ytterligare passivitet genom att människor lyftes undan från arbetsmarknaden.

Vad kommer ni att ändra på om ni vinner valet? Vi har inte hört ett enda förslag. Tvärtom hör vi nu hur ni ska höja skatter och kostnaden för att anställa unga. Ni ska ta bort den sänkta restaurangmomsen, vilket kommer att göra det dyrare att gå ut och äta – med färre jobb i restaurangbranschen. Hur ska ni skapa jobb? Vi har inte hört ett enda förslag. Men det går bra att klaga på den här regeringen.

Den 1 januari 2006 var 4 359 000 i jobb i Sverige. Det var en sysselsättningsgrad på 65,1 procent. Den 1 december 2012 var 4 696 000 i jobb, alltså en sysselsättningsgrad på 65,8 procent. Då har det varit lågkonjunktur, en djup kris i världen, de senaste fem åren. Kom inte och slå

ut den här politiken. Den har varit bäst i Europa och framhävs på många olika sätt. Det är ni som inte har några förslag. Det är tråkigt att lyssna på er eftersom det är fråga om många tomma tunnor som skramlar.

Anf. 107 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Jag vill också tacka för debatten. Det hade varit bra om ledamöterna hade satt sig in mer i fakta. Det är lite grann svårt att bemöta alla de påståenden som ni tar upp som inte stämmer med verkligheten.

Det är viktigt med en tydlig styrning och uppföljning. Det handlar om stora summor av skattebetalarnas pengar som ska användas effektivt. Jag förespråkar därför att å ena sidan ta till vara den kompetens som finns bland Arbetsförmedlingens medarbetare, å andra sidan titta på vad som fungerar och följa upp. Det gör regeringen i budgetpropositionens skrivningar, i Arbetsförmedlingens instruktion, i regleringsbrev, i dialog och med den styrelse som har ansvaret att styra Arbetsförmedlingen. Även under den socialdemokratiska tiden hade man samma form av styrmekanismer.

Jag instämmer inte i beskrivningen att det nu är en större detaljreglering. Det är snarare tvärtom – framför allt under senare år. Jämför skrivningarna om åiterrapportering. Det är färre åiterrapporteringar och färre detaljer.

Arbetsförmedlingarna har en större frihetsgrad. Jag förutsätter att de professionella arbetsförmedlingarna använder de resurser som finns på ett effektivt och bra sätt. En person som har behov av relevant utbildning ska också få den utbildningen eller praktikplatsen. Siffror från SCB visar att resultatet från dagens AKU är drygt 50 000 fler personer sysselsatta i januari 2013 jämfört med januari 2012.

Sammantaget fungerar regeringens politik. Jag är inte nöjd förrän alla som kan arbeta har möjlighet att få ett arbete. Där är vi inte än, men det finns en ökad sysselsättning om mer än 200 000 personer. Om det hade gått likadant för Sverige som för övriga Europa hade det varit ungefär 180 000 färre sysselsatta.

Tack så mycket och ha en fortsatt trevlig kväll.

Överläggningen var härmed avslutad.

18 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Propositioner

2012/13:71 Anmälningsskyldighet vid utstationering

2012/13:78 Bevakning ombord på svenska fartyg

Redogörelse

2012/13:RR1 Riksrevisionens redogörelse om Riksrevisionens årsredovisning för 2012

Prot. 2012/13:67
19 februari

*Svar på
interpellationer*

Prot. 2012/13:67
19 februari

EU-dokument
KOM(2013) 48 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om åtgärder för att säkerställa en hög gemensam nivå av nät- och informationssäkerhet i hela unionen

Motion
med anledning av prop. 2012/13:66 Svenskt deltagande i Europeiska unionens marina insats (Operation Atalanta)
2012/13:U11 av Torbjörn Björlund m.fl. (V)

Utbildningsutskottets betänkande
2012/13:UbU3 Forskning och innovation

Skatteutskottets betänkanden
2012/13:SkU22 Informationsutbytesavtal med Antigua och Barbuda
2012/13:SkU23 Informationsutbytesavtal med Saint Lucia

Trafikutskottets betänkande
2012/13:TU6 Ändring i fartygssäkerhetslagen

Socialutskottets betänkanden
2012/13:SoU6 En folkhälsopolitik med människan i centrum
2012/13:SoU9 Riksrevisionens rapport om statens försäljningar av apotek
2012/13:SoU10 Riksrevisionens rapport om det statliga tandvårdsstödet

Utbildningsutskottets betänkande
2012/13:UbU4 Förskolan

19 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 18 februari

2012/13:278 Regeringens kännedom om Nuonaffären
av *Jennie Nilsson* (S)
till statsminister Fredrik Reinfeldt (M)
2012/13:279 Verksamhetsbidrag till resurscentrum för kvinnor
av *Krister Örnjäder* (S)
till näringsminister Annie Lööf (C)
2012/13:280 Mobiltelefonitäckning i Sveriges glesbygd
av *Sven-Erik Bucht* (S)
till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

den 19 februari

2012/13:281 Kulturarvslyftet
av *Gunilla Carlsson* i Hisings Backa (S)
till kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M)

2012/13:282 Framtidens digitalisering av biografier
av *Lars Ohly* (V)
till kultur- och idrottsminister *Lena Adelsohn Liljeroth* (M)

Prot. 2012/13:67
19 februari

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 5 mars.

20 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 15 februari

2012/13:315 Övergång från sjukersättning till utbildning eller arbete
av *Wiwi-Anne Johansson* (V)
till statsrådet *Ulf Kristersson* (M)

den 18 februari

2012/13:316 Den svenska ambassaden i Syrien
av *Kent Härstedt* (S)
till utrikesminister *Carl Bildt* (M)

2012/13:317 Sjöräddningens framtid
av *Kent Härstedt* (S)
till försvarsminister *Karin Enström* (M)

2012/13:318 Uppgjorda matcher inom idrotten
av *Kent Härstedt* (S)
till kultur- och idrottsminister *Lena Adelsohn Liljeroth* (M)

den 19 februari

2012/13:319 Byråkratiska visumreglers påverkan på handeln
av *Sven-Erik Bucht* (S)
till statsrådet *Tobias Billström* (M)

2012/13:320 Terroråd mot Pakistans hazarer
av *Valter Mutz* (MP)
till utrikesminister *Carl Bildt* (M)

2012/13:321 Allt fler till kronofogden
av *Christina Oskarsson* (S)
till statsrådet *Birgitta Ohlsson* (FP)

2012/13:322 Höjd skatt på vattenkraft
av *Isak From* (S)
till finansminister *Anders Borg* (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 5 mars.

21 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 15 februari

2012/13:295 Kostnaderna för Kronofogdemyndighetens it-utveckling
av *Peter Persson* (S)
till finansminister Anders Borg (M)

den 18 februari

2012/13:293 UD:s hantering av biståndsmedel
av *Kenneth G Forslund* (S)
till statsrådet Gunilla Carlsson (M)

den 19 februari

2012/13:313 Hotade cykelleder
av *Monica Green* (S)
till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 5 mars.

22 § Kammaren åtskildes kl. 20.29.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen
kl. 15.59 och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

CLAES MÅRTENSSON

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Avsägelse.....	1
3 § Meddelande om statsministerns frågestund	1
4 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott	1
5 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	1
6 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
7 § Förnyad bordläggning	3
8 § Svar på interpellation 2012/13:236 om klimatanpassat skogsbruk.....	3
Anf. 1 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	3
Anf. 2 JENS HOLM (V)	4
Anf. 3 JOHAN HULTBERG (M)	5
Anf. 4 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	6
Anf. 5 JENS HOLM (V)	7
Anf. 6 JOHAN HULTBERG (M)	7
Anf. 7 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	8
Anf. 8 JENS HOLM (V)	9
Anf. 9 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	9
9 § Svar på interpellationerna 2012/13:247, 251 och 252 om statens stöd till Rett Center	10
Anf. 10 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	10
Anf. 11 GUNNAR SANDBERG (S).....	11
Anf. 12 AGNETA LUTTROPP (MP).....	12
Anf. 13 EVA OLOFSSON (V).....	12
Anf. 14 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD)	13
Anf. 15 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	14
Anf. 16 GUNNAR SANDBERG (S).....	15
Anf. 17 AGNETA LUTTROPP (MP).....	16
Anf. 18 EVA OLOFSSON (V).....	16
Anf. 19 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD)	17
Anf. 20 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	18
Anf. 21 GUNNAR SANDBERG (S).....	19
Anf. 22 AGNETA LUTTROPP (MP).....	19
Anf. 23 EVA OLOFSSON (V).....	19
Anf. 24 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	20
10 § Svar på interpellation 2012/13:240 om nationella riktlinjer vid försäljning av kommunalt ägda verksamheter	21
Anf. 25 Statsrådet PETER NORMAN (M)	21
Anf. 26 VERONICA PALM (S)	21
Anf. 27 Statsrådet PETER NORMAN (M)	22
Anf. 28 VERONICA PALM (S)	23
Anf. 29 Statsrådet PETER NORMAN (M)	24
Anf. 30 VERONICA PALM (S)	24

Anf. 31 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	25
11 § Svar på interpellation 2012/13:248 om kommuners ekonomi	25
Anf. 32 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	25
Anf. 33 MARIE NORDÉN (S).....	26
Anf. 34 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	27
Anf. 35 MARIE NORDÉN (S).....	28
Anf. 36 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	29
Anf. 37 MARIE NORDÉN (S).....	30
Anf. 38 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	31
12 § Svar på interpellation 2012/13:203 om åtgärder mot arbetslösheten i Halland.....	31
Anf. 39 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	31
Anf. 40 ADNAN DIBRANI (S).....	32
Anf. 41 JENNY PETERSSON (M).....	33
Anf. 42 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	34
Anf. 43 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	35
Anf. 44 ADNAN DIBRANI (S).....	35
Anf. 45 JENNY PETERSSON (M).....	37
Anf. 46 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	37
Anf. 47 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	37
Anf. 48 ADNAN DIBRANI (S).....	38
Anf. 49 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	39
13 § Svar på interpellationerna 2012/13:205 och 238 om vägen till ett hållbart arbetsliv.....	39
Anf. 50 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	39
Anf. 51 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	40
Anf. 52 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M).....	41
Anf. 53 MATTIAS JONSSON (S).....	42
Anf. 54 EVA-LENA JANSSON (S).....	43
Anf. 55 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	44
Anf. 56 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	45
Anf. 57 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M).....	46
Anf. 58 MATTIAS JONSSON (S).....	46
Anf. 59 EVA-LENA JANSSON (S).....	47
(forts.).....	47
Ajournering.....	47
Återupptagna förhandlingar	47
13 § (forts.) Svar på interpellationerna 2012/13:205 och 238 om vägen till ett hållbart arbetsliv	47
Anf. 60 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	47

Anf. 61 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	48
Anf. 62 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	48
14 § Svar på interpellationerna 2012/13:225 och 242 om villkoren i fas 3	49
Anf. 63 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	49
Anf. 64 EVA-LENA JANSSON (S)	50
Anf. 65 HILLEVI LARSSON (S).....	51
Anf. 66 HANIF BALI (M)	52
Anf. 67 ALI ESBATI (V).....	52
Anf. 68 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	53
Anf. 69 EVA-LENA JANSSON (S)	54
Anf. 70 HILLEVI LARSSON (S).....	55
Anf. 71 HANIF BALI (M)	56
Anf. 72 ALI ESBATI (V).....	57
Anf. 73 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	57
Anf. 74 EVA-LENA JANSSON (S)	58
Anf. 75 HILLEVI LARSSON (S).....	59
Anf. 76 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	60
15 § Svar på interpellation 2012/13:228 om misslyckad jobbpolitik.....	60
Anf. 77 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	60
Anf. 78 MONICA GREEN (S).....	61
Anf. 79 BERIT HÖGMAN (S).....	62
Anf. 80 HANIF BALI (M)	63
Anf. 81 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	64
Anf. 82 MONICA GREEN (S).....	65
Anf. 83 BERIT HÖGMAN (S).....	66
Anf. 84 HANIF BALI (M)	67
Anf. 85 MEERI WASBERG (S).....	67
Anf. 86 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	68
Anf. 87 MONICA GREEN (S).....	69
Anf. 88 MEERI WASBERG (S).....	69
Anf. 89 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	70
16 § Svar på interpellation 2012/13:234 om regeringen och lönebildningen	71
Anf. 90 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	71
Anf. 91 MEERI WASBERG (S).....	71

17 § Svar på interpellationerna 2012/13:239 och 246 om Arbetsförmedlingens regelverk	72
Anf. 92 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	72
Anf. 93 MATTIAS JONSSON (S).....	73
Anf. 94 LARS MEJERN LARSSON (S).....	74
Anf. 95 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	75
Anf. 96 MATTIAS JONSSON (S).....	76
Anf. 97 LARS MEJERN LARSSON (S).....	77
Anf. 98 LARS JOHANSSON (S)	78
Anf. 99 MEERI WASBERG (S).....	79
Anf. 100 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M).....	80
Anf. 101 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	81
Anf. 102 MATTIAS JONSSON (S).....	82
Anf. 103 LARS MEJERN LARSSON (S).....	83
Anf. 104 LARS JOHANSSON (S)	83
Anf. 105 MEERI WASBERG (S).....	84
Anf. 106 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M).....	84
Anf. 107 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	85
18 § Bordläggning.....	85
19 § Anmälan om interpellationer	86
20 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	87
21 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	88
22 § Kammaren åtskildes kl. 20.29.	88

Tryck: Elanders, Vällingby 2013